

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİ VELİLERİNİN AÇIK VE UZAKTAN
ÖĞRETİM YOLUYLA BİLGİLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Murat İLHAN

Eskişehir 2024

**ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİ VELİLERİNİN AÇIK VE UZAKTAN
ÖĞRETİM YOLUYLA BİLGİLENDİRİLMESİ**

Murat İLHAN

Yüksek Lisans Tezi

Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. T. Volkan YÜZER

Eskişehir

Anadolu Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Temmuz 2024

JÜRI VE ENSTİTÜ ONAYI

ÖZET

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİ VELİLERİNİN AÇIK VE UZAKTAN ÖĞRETİM YOLUYLA BİLGİLENDİRİLMESİ

Murat İLHAN

Uzaktan Eğitim Ana Bilim Dalı

Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Temmuz 2024

Danışman: Prof. Dr. T. Volkan YÜZER

Bu tez çalışmasında özel yetenekli öğrenci velilerinin çocuklarının gelişimi bakımından açık ve uzaktan öğretim yoluyla bilgilendirilmesinin nasıl olacağı ele alınmıştır. Yapılan bu araştırmada “andragoji” kuramı ve “transaksiyonel” uzaklık kuramları doğrultusunda çalışmanın kuramsal altyapısı meydana getirilmiştir. Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması ile desenlenmiştir.

Araştırmanın kuramsal alt yapısını meydana getiren “andragoji” kuramı ve “transaksiyonel” uzaklık kuramları odağında kuramsal matris meydana getirilmiş, bu matristen açık uçlu sorular elde edilmiştir. Öğrencisi Bilim ve Sanat Merkezine devam eden dokuz özel yetenekli öğrenci velisiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında elde edilen cevaplar MAXQDA programı yardımıyla analiz edilmiş, neticesinde yedi ana temaya ve bu ana temalara bağlı alt temalara ulaşılmıştır. Özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşleri doğrultusunda açık ve uzaktan öğretim yoluyla verilecek veli bilgilendirme toplantılarına velilerin ilgisinin nasıl olacağı, etkili bir bağın nasıl kurulabileceğine dair görüşlerine ulaşılmıştır. Elde edilen veriler güncel kaynaklara dayanılarak yorumlanmıştır.

Bu araştırma sonucunda özel yetenekli öğrenci velilerine açık ve uzaktan öğretim yoluyla sunulan bilgilendirme hizmetleri, özel yetenekli öğrenci velileri tarafından olumlu bulunmuştur. Veliler çevrimiçi yapılacak toplantılara bilgi ve tecrübeleri dahilinde katkıda bulunarak aktif rol almayı değerli görmüşler ve çevrimiçi toplantıların planlı bir biçimde gerçekleştirilmesinin önemli olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlar rehberliğinde öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Açık ve uzaktan öğretim, özel yetenekli öğrenci, veli bilgilendirmesi, andragoji kuramı, transaksiyonel uzaklık kuramı, çevrimiçi veli toplantısı, BİLSEM

ABSTRACT

In this thesis, it is discussed how to inform the parents of gifted students about the development of their children through open and distance education. In this research, the theoretical infrastructure of the study was created in line with the "andragogy" theory and "transactional" distance theories. This study was designed with a case study from qualitative research approaches.

A theoretical matrix was created in the focus of "andragogy" theory and "transactional" distance theories, which constitute the theoretical infrastructure of the research, and open-ended questions were obtained from this matrix. Semi-structured interviews were conducted with nine parents of gifted students whose students attend the Science and Art Center. The answers obtained within the scope of the research were analyzed with the help of MAXQDA program, and as a result, seven main themes and sub-themes related to these main themes were reached. In line with the opinions of the parents of gifted students, their views on how parents will be interested in parent information meetings to be given through open and distance education and how an effective bond can be established were reached. The data obtained were interpreted based on current sources.

As a result of this study, the information services provided to the parents of gifted students through open and distance education were found positive by the parents of gifted students. The parents considered it valuable to take an active role by contributing to the online meetings within their knowledge and experience and stated that it is important to organize online meetings in a planned manner. Suggestions are presented in line with the results obtained.

Keywords: Open and distance learning, gifted students, parent notification, andragogy theory, transactional distance theory, online parent meeting

TEŞEKKÜR

" Bu yolda asla yalnız yürümedim."

Tez çalışmamın her aşamasında hep yanımda olan, bilim yolunda yolumu aydınlatan ve bu yolda beni asla yalnız bırakmayan, öğrencisi olmanın gururunu ve mutluluğunu her zaman yaşadığım ve yaşayacağım Danışman Hocam, Sayın Prof. Dr. Tevfik Volkan YÜZER'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Henüz beş yaşındayken babamın elimden tutup ilk defa okul kapısından içeri girdiğimden bu yana hem bir öğrenci hem de bir öğretmen olarak eğitim hayatıma katkı sunan öğretmenlerime ve hep bir şeyler öğrendiğim canım öğrencilerime sonsuz teşekkürler ediyorum.

Bu süreçte bilgilerini ve yorumlarını benden esirgemeyen öğretmen arkadaşlarım, İbrahim DÜZ'e ve Ensar İNCE'ye teşekkür ederim.

Sevgili annem Nuran İLHAN ve yokluğunu hep derinden hissettiğim canım büyükannem Nimet ÖZLER, eğitim çalışmalarımı hep desteklediniz ve yanımda oldunuz. Emekleriniz için sonsuz teşekkürler.

Kıymetli eşim Zehra İLHAN, sabrın ve sonsuz sevgin için çok teşekkür ederim. Tez yolculuğumda tezimle beraber büyüyen canım kızlarım Bilge'm ve Gülce'm ikinizin de minik yüreklerinden öpüyorum. Sizin babanız olmam ve size iyi bir rol model olabilmek hayattaki en büyük motivasyon kaynağım.

Bu çalışmanın daha nice akademik çalışmaların bir başlangıcı olması dileğiyle...

.../.../2024

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmamın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

.....
(İmza)

.....
Murat İLHAN

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
1.GİRİŞ	1
Problem.....	1
1.2.Amaç.....	5
1.3.Önem	6
1.4. Sınırlılıklar	6
1.5. Tanımlar.....	6
2.ALANYAZIN	7
2.1. Açık ve Uzaktan Öğrenme.....	8
2.2. Özel Yetenekli Öğrenci	11
2.3.Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Kurumlar	14
2.3.1. Fen Liseleri.....	14
2.3.3. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri.....	15
2.3.4.Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesi (TEVİTÖL).....	15
2.3.5. Beyazıt Ford Otosan İlkokulu	15
2.3.6. Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programı (ÜYEP).....	16
2.3.7. Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM).....	16
2.5. Öğrenci Velisi	19
2.6. Andragoji Kuramı.....	23
2.7.Etkileşimsel Uzaklık (Transactional Distance) Kuramı	26
2.8.Kuramsal Matris	28
3-YÖNTEM	31
3.1Araştırma Modeli	31
3.2. Amaçlı Örneklem	34
3.3.Katılımcılar	34
3.4 Veri Toplama Aracı	35
3.5 Kuramsal Dizey	35

3.6. Araştırma Soruları.....	37
3.7. Verilerin Elde Edilmesi.....	39
3.8. Verilerin Analizi	39
3.9. Araştırmanın İnanırlığı	40
3.10 Araştırmanın Güçlü ve Sınırlı Yanları	40
3.11 Etik Bildirim	41
4-BULGULAR VE YORUMLAR.....	41
4.1. Çevrimiçi Toplantılara Hazırlıklı Gelmenin Önemi.....	41
4.2 Çevrimiçi Toplantı Hazırlığı ve Etkili İletişim	45
4.3 Çevrimiçi Öğrenme Yoluyla Bilgi ve Dönütler Alma	49
4.4. Çevrimiçi Öğrenme Ortamının Motivasyona Etkisi.....	60
4.5 Çevrimiçi Toplantıların Materyal İhtiyacı	64
4.6 Tecrübe Paylaşımının Çevrimiçi Toplantılara Etkisi.....	67
4.7. Çevrimiçi Toplantılarda Sorumluluk Alma ve Aktif Rol.....	72
4.8. Genel Bulgular	77
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	80
5.1 Öneriler	84
KAYNAKÇA.....	85
EKLER	1
ÖZGEÇMİŞ	4

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 2. 1. Cumhuriyet Dönemi Özel Yetenekliler için Yapılan Çalışmalar	14
Tablo 2. 2. Bilim ve Sanat Merkezi Programı	17
Tablo 2. 3. Bilsem Eğitim Programları	18
Tablo 2. 4. Pedagoji ve Andragoji Karşılaştırılması Knowles, (1980)	24
Tablo 2. 5. Kuramsal Matris	30
Tablo 3. 1. Durum Çalışmasına Göre Veri Toplama İşlemleri (Creswell ve Poth, 2016, s.215)	33
Tablo 3. 2. Katılımcı Listesi	34

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4. 1. Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmenin önemi temasına bağlı alt temalar gösterilmiştir	42
Şekil 4. 2. Çevrimiçi toplantı hazırlığı ve etkili iletişim temasına bağlı alt temalar.	46
Şekil 4. 3. Çevrimiçi öğrenme yoluyla bilgi ve dönütler alma	50
Şekil 4. 4. Çevrimiçi öğrenme ortamının motivasyona etkisi	60
Şekil 4. 5. Çevrimiçi ortam materyal ihtiyacı temasına bağlı alt temalar	65
Şekil 4. 6. Tecrübe paylaşımının çevrimiçi toplantılara etkisi temasına bağlı alt temalar	68
Şekil 4. 7. Çevrimiçi toplantılarda sorumluluk alma ve aktif rol temasına bağlı alt temalar	73

1.GİRİŞ

PROBLEM

İnsanlar doğumuyla beraber birçok özelliği genetik kodlar yoluyla getirmektedirler. Bunlardan birinin de yetenekleri olduğu söylenilebilir. Yeteneklerin türü ve seviyesi insandan insana değişebilir. Bazı bireylerin yetenekleri çevresindeki insanlardan anlamlı derecede yüksek olabilir. Yetenek ve zeka bazen birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Oysa bu olgunun doğru olmadığı söylenebilir. Yetenek zekayı içine alırken, zeka yeteneğin küçük bir parçasıdır (Ataman, 2012).

Psikoloji disiplinlerinin çoğu, kendi alanlarını tanımlamakta güçlük çekerken bu durum “üstün yeteneklilik” kavramı için de farklı değildir (Mönks ve Katzko, 2005). Üstün yeteneklilik kavramı, tarihte araştırmacıların uzmanlık alanlarına, bir çalışmanın odak noktasına, zamanın güncel eğilimlerine göre farklı şekilde yorumlanırken her yeni tanım üstün yetenekli nüfus çeşitliliği için daha iyi temsiller üretmek maksadıyla üstün yetenekliliğin farklı boyutlarını ortaya koymaktadır (Türkman, 2020). Türkiye’de “üstün yetenek” kavramı kullanılması yerine “özel yetenek” kavramı kullanılmaya başlanmıştır. Bu kullanımın sebebi “üstün yetenek” kavramına karşılık gelen “özel yetenek” kavramının öğrencileri daha az sınıflandırdığı düşünüldüğü için seçilmiştir (Bilgiç, vd., 2021). Bu bağlamda bundan sonraki bölümlerde “üstün yetenek” kavramı yerine “özel yetenek” kavramı kullanılacaktır. Özel yetenekli birey kavramıyla alakalı farklı düşünceler ortaya atılmasına rağmen genel bir çerçevede şekillenmiş bir açıklamayla karşılaşmak zordur (Karakuş, 2010). Üstün yeteneklilik ve üstün zeka terimleri, kişiden kişiye, toplumdan topluma zamana ve mekana göre değişiklik gösterebilir (Güllühalı, vd., 2021).

MEB Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliğine göre özel yetenekli birey: *“Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren”* olarak açıklanmaktadır (MEB, 2023).

Bazı insanların yeteneklerinin anlamlı derecede yüksek olması beraberinde farklı ihtiyaçları getirebilmektedir. Kişilerin bireysel özelliklerinin birbirinden farklı olması gibi zihinsel özellikleri de farklılık gösterebilir, bundan dolayı da bu özellikte olan kişiler için ilgi ve yetenekleri yönünde özel eğitim verilmesi ihtiyacı doğmaktadır (Özenç ve Özenç, 2013). Uluslar yarınları için yetenekli ve kalifiye kişilere ihtiyaç duymaktadır, bu

açından özel yetenekli bireyler ve bu bireylerin özelliklerinin bilinmesi ve bu özelliklerine göre davranışta bulunulması kritik öneme sahip olmaktadır (Çetin, 2023). Özel yetenekli ya da ortalama zeka düzeyinde olan insanların zekalarının belirli sınırları vardır; fakat bu düzeyleri verimli ve etkili bir şekilde kullanmak başka bir durumdur, bu doğrultuda okullarda uygulanan eğitim programlarının üstün yetenekli öğrencilerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını gideremediği; çünkü onların üst düzey düşünebilme yeteneklerine uygun ve çok çeşitli bir programın olması gerektiği uzmanlar tarafından kabul edilmektedir (Şahin, Oruç ve Çağır, 2020). Yadsınamayacak bir sayıda olan özel yeteneklilere destek sağlanamadığında onlara kötülük yapılmış olunmaktadır (Akarsu, 2001).

Türkiye özel yeteneklilerin eğitimi bakımından dünyada en eski ve kendine özgü mirası olan ülkelerdendir (Birdişli ve Özdemir, 2015). Osmanlı Devleti Eğitim Sistemi içerisinde yer alan Enderun Mektepleri özel yetenekli öğrencilere verilen eğitimle ilgili yapılan ilk çalışmalardan sayılabilir; fakat 19. yüzyıl ile beraber ABD ve Kanada önde olmak üzere Avrupa, Güneydoğu Asya, Avustralya ve Güney Afrika’da özel yeteneklilerle ilgili çalışmalar hız kazanmıştır (Oya, 2005).

Ülkeden ülkeye özel yetenekli öğrencilerin tespiti ve sonrasında eğitimlerinin planlanması farklılık gerektirmektedir (Özer, 2021). Özel yetenekli kişilerin doğuştan gelen sıra dışı potansiyel yeteneklerini ilerletip sınırlarını arttırmak ülkemizin geçmişi ve geleceği bakımından oldukça fazla önemlidir (Levent ve Bakioğlu, 2013). En kapsamlı açıklamasıyla “*özel eğitim*” özel ihtiyacı olan kişilere verilen eğitimidir (Çitil, 2020). Sak vd. (2015) Türkiye’nin özel yeteneklilerin yetiştirilmesinde kullanılan sistemleri “*özel okullar, özel sınıflar ve okul sonrası programlar*” biçiminde üç kategori etrafında ele almaktadır (Sak vd. 2015).

Birbirinden farklı zamanlarda süren gelişimlerinden dolayı sosyal ve duygusal bakımdan desteklenmeye gereksinim duyan özel yetenekli bireylerin, gelişimleri normal seyrinde olan akranlarıyla bir arada eğitim görmesi önemli olup bunun yanında da okul dışındaki zamanlarında eğitimlerinin desteklenmesi için Bilim ve Sanat Merkezleri kurulması gerekçesi ortaya çıkmıştır (Kaya, 2013).

Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) özel yetenekli öğrencilerin tespit edilmesinden sonra, onların Türkiye genelinde örgün okullarının eğitim öğretim saatleri dışında yetenek alanlarına göre eğitim aldıkları kurumlardır (MEB, 2022). Bilim ve Sanat Merkezlerinde uygulanan eğitim programları aktif bir biçimde problemleri çözme, üst

düzey yaratıcı düşünme becerilerini içeren, öğrencinin kendi deneyimleri ile yaparak yaşayarak öğrenen, çevresine duyarlı ve proje temelli olacak şekilde işler (MEB, 2022).

Bu noktada özel yetenekli öğrenciler için verilecek özel eğitimi sadece öğrenciye yönelik değil velilerini de içine alacak şekilde planlamak daha faydalı olabilir; çünkü özel yetenekli çocuğa sahip olmak olağandan farklı bir durum olduğundan çocuğun ilk okullarından biri sayılan aile ortamını da önemli alanlardan biri olarak sayılabilir. Olağandışı yetenekleri olan bir çocuğa sahip olmak, çocuğun ilgi ve yeteneklerine cevap verebilmeyi daha zor ve karmaşık hale getirebilir. Çocuk ailesinin içinde birey olma durumuna gelir, bununla beraber çocuğun potansiyelinin düşük ya da yüksek düzeyde gelişim göstermesi ailenin etkisiyle olur (Karakuş, 2014). Aile, özel yetenekli çocukların çok çeşitli ihtiyaçlarına karşılık vermede yetersiz kalabilir ya da desteğe ihtiyaç duyabilir.

Özel yetenekli öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarına cevap vermek bu öğrencilerin özelliklerini tanımayı gerektirir. Özel yeteneklilerin özellikleri çok çeşitlidir. Bu özellikleri bir hipotez olarak ortaya koyabilmek için bile oldukça fazla araştırma yapılmıştır (Reis ve McCoach, 2000). 21.Yüzyılda eğitimin bireysel özelliklere ve ihtiyaçlara göre kurgulanması daha da önemli hale gelmektedir. Çocukların zeka düzeylerinin tespit edilmesine dönük çalışmalar yapılması beraberinde bu çocuklara verilecek eğitimin nasıl olacağı ile ilgili soruları da akla getirir (Kalfa ve Alkar, 2019). Özel yetenekli öğrenciler akranlarından öğrenme becerileri bakımından farklı olup, karmaşık bilgileri akranlarından oldukça çabuk bir şekilde öğrenirler, bu durum ve daha birçok farklı etmenlerden ötürü özel yeteneklilere sunulacak eğitim programının uygulanmakta olan programdan ayrı olmasını zorunlu kılmakla beraber özel yetenekli öğrencilerin eğitimi nereden verilirse verilsin ilgileri ihtiyaçları ve yeteneklerine yanıt veren farklılaştırılmış programa gereksinim duymaktadırlar (Karaduman, 2010). Özel yetenekli öğrencilerin ihtiyacı olan farklılaştırılmış eğitim gibi velilerine de normal veli bilgilendirme hizmetlerinden farklı kurgulanmış, ihtiyaçlarına dönük bilgilendirme hizmetlerinin yapılması daha faydalı olabilir. Özel yetenekli çocuklara sahip olmak, özel yetenekli olma hususunda yeterli bilgisi olmayan ve özel yetenekli çocuklarını nasıl yönlendireceğini bilmeyen veliler için sorunlara yol açabilir (Colangelo ve Assouline, 2000; aktaran: Bozoğlu, 2023).

Özel yetenekli öğrenci velileri öğrencilerinin “*farklı*” olduklarının farkında olurlar; fakat özel yeteneğin ne olduğu, özellikleri ve bu durumda nasıl yaklaşılması gerektiğini ve öğrencilerinin özel gereksinimlerinden ortaya çıkan güçlüklerle nasıl mücadele

edeceklerini bilmemeleri Türkiye’de özel yetenekli öğrenci velilerinin yaşadığı dikkat çekici sıkıntılardandır (Işık ve Metin, 2020). Bu sıkıntıları aşmak için, özel yetenekli öğrencilerin yetenekleri çerçevesinde desteklenmesi ve geliştirilmesi; idare, öğretmen öğrenci ve veli iş birliği ile çok daha profesyonel bir şekilde sağlanabilir. Bu dört önemli unsur bir binanın taşıyıcı kolonlarına benzetilebilir. Bu yapılardan herhangi birinde yaşanacak bir aksaklık eğitimin hedefine ulaşmasını engellemekle beraber tamiri zor hasarlar bırakabilir; çünkü okul ve aile birbirlerinden farklı yapılar olarak görünse de okulda yapılan faaliyetler okul dışında da ebeveynler tarafından desteklenip bu iki farklı yapının öğrencinin eğitimi noktasında iş birliğinde olması gerekir (Çelenk, 2003). Bu iş birliği normal gelişim gösteren öğrenciler için de geçerliyken, özel eğitim ihtiyacı olan özel yetenekli öğrenciler ve velileri için daha da önemli hale geldiği görülmektedir.

Çocuklarını fiziksel olarak büyütmenin paralelinde psikolojik olarak da gelişimini sağlayan ve bu konuda sorumluluğu olan anne ve babaya ebeveyn denilirken, anne ve babaların en önemli görevlerinden biri olan ebeveynlik görevi; çocuğun fiziksel, ruhsal ve sosyal alanlarda gelişimini sağlayıp onlara kılavuz olmak, olumlu tutum ve davranış geliştirmelerini sağlamaktır (Küçükoba, 2022). Olağandışı bir yeteneğe sahip çocuğa sahip olmak, çocuğun ilgi ve yeteneklerine cevap verebilmeyi daha zor ve karmaşık hale getirebilir.

Özel yetenekli öğrencilerin kendilerine has özelliklerinin olması aileleri için eğitim verilmesini gerektirirken, özel yetenekli çocukların ebeveynlerinin verimli bir iletişim becerilerinin olması öğrencilerin mevcut yeteneklerinin geliştirilmesine fayda sağlayacağı düşünülmektedir (Kahraman ve Tanrikulu, 2019). Özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesinin öğrencilerin gelişimleri açısından oldukça fazla önemli olduğu görülmektedir. Bunun yanında velilerle etkili bir iletişim kurulmasıyla özel yetenekli öğrenciler desteklenebilir. Bu desteğin verimli ve etkili olabilmesi için velilerin etkin katılımı ve karşılıklı iletişimin olması önemlidir. Özel yetenekli öğrenci velilerinin önemli ölçüde rehberlik gereksinimi bulunabilmektedir (Gür, 2017).

Bu noktada düzenlenecek veli bilgilendirme toplantılarının yüz yüze olması zaman ve mekan bakımından sıkıntıları da beraberinde getirebilir. Nazlı vd. (2022) tarafından yapılan çalışmada yüz yüze yapılan veli toplantılarında ebeveynlerin doğrudan kendilerinin katılmadığı bunun yerine öğrencinin çeşitli akrabalarının katıldığını bunlar dışında da kimi ebeveynlerin toplantı esnasında kendi aralarında muhabbet ettikleri, toplantıya zamanında gelmedikleri ya da toplantı bitmeden çıktıkları gibi sorunlardan

bahsedilmiştir. Özel yetenekli çocukların ebeveynlerinin tavsiyeye, bilgiye ve eğitim kaynaklarına ihtiyacı vardır. Böylece çocuklarının özel yeteneklerini destekleyebilir ve teşvik edebilirler (Leana-Taşçılar, Özyaprak, ve Yılmaz, 2016).

Pedagoji çocukların eğitimi anlamına gelirken çoğu zaman “eğitim ve öğretimin” karşılığı olarak kullanılır oysaki öğrenme bilinçli ya da bilinçsiz olarak ömür boyu sürerken, çocukların ve yetişkinlerin eğitim faaliyetlerini birbirinden ayrı olan özellikleri dikkate alınarak düzenlenmelidir (Gülden, Akın. 2014). Bu doğrultuda çocuklar için geliştirilen kuramlar özelinde yetişkinlere eğitim vermek birtakım sorunlara neden olabilir. Knowles (1977) andragoji kavramını ortaya atmış, yetişkinlerin öğrenme aşamaları ve öğrenme güdülerinin farklı olduğunu öne sürmüş, andragoji kavramını “*yetişkinlerin eğitime rehberlik etme sanatı*” olarak tanımlamıştır.

Micheal G. Moore (1980) Etkileşimsel/İşlemsel Uzaklık (Transactional Distance) kuramında uzaklık kavramını fiziksel anlamda ölçülebilen uzaklıktan öte etkileşimsel ve ilişkisel uzaklık olarak değerlendirmektedir. Bu noktada yetişkinlerin özellikleri dikkate alınarak hazırlanmış çevrimiçi veli bilgilendirme hizmetleri yer, zaman ve mekan bakımından sınırları ortadan kaldırarak; veli ile kurulacak etkili iletişim ile uzaklığın önüne geçebilir

Bu bağlamdan hareketle bu çalışmada planlı ve sürekli bir şekilde bilgilendirme hizmetleri sunulması gereken özel yetenekli öğrenci velilerinin yüz yüze yapılan veli bilgilendirme hizmetlerine çeşitli nedenlerden katılamaması ve yapılan bilgilendirme hizmetlerinde etkili iletişim kurulamaması sorunundan hareketle açık ve uzaktan öğretim yoluyla veli bilgilendirme hizmetlerinin verilmesinin nasıl olacağı andragoji ve etkileşimsel uzaklık kuramları çerçevesinde ele alınmıştır.

1.2.Amaç

Bu çalışmanın temel amacı “özel yetenekli öğrenci velilerinin çocuklarının gelişimi açısından andragoji ve transaksyonel uzaklık kuramları doğrultusunda bilgilendirilmesi nasıl yapılmalıdır?” Sorusuna yanıt aramaktadır. Bu amaç doğrultusunda öğrencisi Bilim ve Sanat Merkezine devam eden velilerin görüşleri alınmıştır. Belirtilen bu amaç kapsamında aşağıdaki soruların cevapları aranmıştır:

- Özel yetenekli öğrencilerin gelişimi açısından veliler ile etkili bağ kurmada Açık ve Uzaktan Öğretimin rolü nedir?
- Açık ve Uzaktan öğrenmede özel yetenekli öğrenci velileriyle nasıl bağ kurulabilir?

- Açık ve Uzaktan öğrenme yoluyla verilen bilgilendirme hizmetlerine özel yetenekli öğrenci velilerinin ilgisi nasıl olur?
- Açık ve Uzaktan öğrenme yoluyla bilgilendirme hizmetlerine özel yetenekli öğrenci velilerinin katkısı nasıl olur?

1.3.Önem

Yapılan bu çalışmanın, Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğretim Yoluyla bilgilendirilmesi açısından alanyazına katkı sağlayacak bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda bu çalışmanın;

- Özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesi,
- Özel Yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesinin öneminin vurgulanması,
- Açık ve Uzaktan Öğretimin imkanlarının veli bilgilendirmelerinde kullanılmasının faydaları,
- Özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesinin ve kurulacak etkili iletişimin eğitimin kalitesini artırması bakımından önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Gerçekleştirilen bu çalışmada verilerin analiz edilmesi ve yorumlanması aşağıda belirtilen maddeler dahilinde sınırlıdır:

- Katılımcılar, çocuğu Bilim ve Sanat Merkezine devam eden öğrenci velileri ile sınırlıdır.
- Gerçekleştirilen bu çalışma öğrencisi 5. ve 6. sınıfa devam eden öğrenci velileri ile sınırlıdır.
- Bu çalışmanın kuramsal yapısı andragoji kuramı ve transaksyonel uzaklık kuramı ile sınırlıdır.
- Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

BİLSEM: Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı özel yetenekli öğrencilere eğitim veren kurumlardır.

Andragoji: Yetişkin Eğitimi

Transaksyonel Uzaklık: Etkileşimsel Uzaklık

Veli Toplantısı: Öğrencilere eğitim veren kurumların eğitimci ve idarecileri ile öğrencilerin ebeveynlerinin yaptıkları toplantılar

2.ALANYAZIN

Özel yetenekli öğrenci velilerinin “andragoji” ve “etkileşimsel uzaklık” kuramları doğrultusunda bilgilendirilmesinin nasıl yapılması gerektiğini inceleyen bu çalışmada alan yazın şu başlıklardan oluşmaktadır

1. Açık ve Uzaktan Öğrenme
2. Özel Yetenekli Öğrenci
3. Özel Yetenekli Öğrencilere Eğitim Veren Kurumlar
- 4.Öğrenci Velisi
5. Andragoji Kuramı
6. Etkileşimsel Uzaklık Kuramı
7. Kuramsal Matris

Açık ve uzaktan öğrenme bölümünde; uzaktan öğretimin tanımı yapılmış teknoloji ile doğru orantılı artışı irdelenmiştir. Açık ve uzaktan öğrenmenin tarihsel süreçleri anlatılmış eğitimdeki kritik rolünden bahsedilmiştir. Yetişkinlerin eğitime vurgu yapılarak bu bağlamda açık ve uzaktan öğretimin özel yetenekli öğrenci velilerinin eğitiminde kritik önemine dikkat çekilmiştir. Özel yetenekli öğrenciler bölümünde; zeka ve yetenek terimlerinin farkı anlatılmış, “özel yetenekli birey” tanımı yapılmış, ülkeler için özel yetenekli bireylerin öneminden bahsedilmiştir. Son olarak özel yetenekli bireylerle ilgili Türkiye’de yapılan yasal düzenlemelerden bahsedilmiştir. Özel yetenekli bireylere eğitim veren kurumlar bölümünde; özel yetenekli bireylerin eğitimleriyle ilgili genel bilgiler aktarılmış sonrasında Türkiye’deki kurumlardan bahsedilmiş, BİLSEM’LER ve BİLSEM’lerde verilen eğitimler detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Öğrenci velisi bölümünde; “veli” kavramının tanımı yapılmış, veli-idare-öğretmen arasındaki etkileşimin öğrencinin eğitimindeki yeri belirtilmiştir. Buradan hareketle özel yetenekli öğrenci velilerinin ihtiyaçları ortaya koyulmuş son olarak sağlıklı aile ortamının özel yetenekli öğrenci gelişimindeki önemi aktarılmıştır. Andragoji kuramı bölümünde; andragojinin kelime anlamı ve ilk kullanımının nereden geldiği aktarılmış bununla beraber andragoji kuramının dayandığı temel ilkeler vurgulanmıştır. Etkileşimsel uzaklık bölümünde; kuramın çıkış noktasından hareketle temel kavramları açıklanmıştır. Kuramsal matris bölümünde; çalışmanın kuramsal matrisi ve nasıl oluşturulduğu açıklanmıştır.

2.1. Açık ve Uzaktan Öğrenme

Açık ve uzaktan öğrenme, öğretmenler ile öğrencilerin birbirlerinden ayrı kaldığı şartlarda bir veya birden fazla teknolojik araçları kullanarak eğitim materyallerinin öğrencilere ulaşmasını sağlayan öğrenci ile öğretmen arasında düzenli ve etkileşimli iletişimi destekleyen senkron ya da asenkron etkileşimin olduğu bir eğitim şeklidir (Seaman, Allen ve Seaman, 2018). Uzaktan eğitim programlarının temel amacı eğitim kurumlarının akademik programlarına katılmakta güçlük çeken ya da çekebilecek öğrenenlere daha iyi erişim olanağı sağlamaktır (Miller, vd. 2013). Açık ve uzaktan öğrenme, neredeyse bütün bireylere bir şeyler sunabilen heyecan verici bir alan olmakla beraber uzaktan eğitimin değeri bilgi tabanının genişlemesi ve çok daha geniş topluluklara iletilmesiyle daha da artmaktadır (Keegan, 2005).

Kavram olarak açık ve uzaktan öğrenme heyecan vericidir, son donanım ve yazılım yenilikleri telekomünikasyon temelli açık ve uzaktan öğrenme sistemlerine erişimi kolaylaştırmış erişilebilir ve ekonomik olmasını sağlamış böylece açık ve uzaktan öğrenme ana akım eğitim sistemine girmeye başlamıştır (Keegan, 2013). Teknolojideki gelişmelerden desteklenerek meydana gelen öğrenme atmosferi, öğrenciler yönünden daha fazla fayda oluşturabilmektedir (Yüzer ve Kılınç, 2015).

Eğitimin sürekli ve her yerde olmasını sağlayan temel unsurlardan bir tanesi açık ve uzaktan öğretim sistemi olarak sayılabilir. Açık ve uzaktan öğrenmenin sağladığı imkanlar klasik eğitim sistemine kıyasla oldukça fazla olmakla beraber, devamlı ve aralıksız eğitim olanaklarını da sunmaktadır (Kırık, 2014). Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin hızlı bir biçimde yaşandığı 21. yüzyılda global haberleşme sistemleri gelişiminde önemli faydalar sağlanmış, önceki yıllarda olması mümkün görünmeyen açık ve uzaktan öğrenme faaliyetleri gerçekleştirilebilir hale gelmiştir (İşman, 2008). Açık ve uzaktan öğrenme irdelendiğinde her aşamada bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerden öğrenme ve öğretme faaliyetlerinde faydalandığı ve bu teknolojik alanların açık ve uzaktan öğrenme gelişmelerini ve basamaklarını oluşturduğu görülebilir (Bozkurt, 2017).

Teknolojinin hızlı ilerlemesi ve sürekli artış gösteren eğitim gereksinimlerine karşılık vermek amacıyla çeşitli ortamlar kullanılarak farklı yerlerdeki insanlara farklı imkanlar kullanarak öğrencilere kurslar düzenlenmekte, teknolojik gelişmeler açık ve uzaktan öğrenme programlarının uzak mesafedeki öğrencilerle, öğrenci ve öğretmen arasındaki etkileşimi arttırmakta, bu etkileşimin artmasında basılı dokümanlar, radyo,

televizyon, bilgisayarlar, e-posta ve bilgisayar teknolojisi öğrenci-öğretmen etkileşimini pekiştirmek ve gerekli geri bildirimi verebilmesi açısından kullanılmaktadır (Gunawardena ve McIsaac, 2013). Dijital teknolojinin dinamik görüntüsü telekomünikasyon sistemlerinin ileri potansiyeli ile beraber internetin ve teknolojik sistemlerin sıra dışı gelişimi dünya çapında milyonlarca insanın günlük yaşamında bütünüyle farklı bir durum ortaya koymuş, eğitim öğrencilerin sınıfta bulunma gerekliliği bulunmadan esnek, açık, öğrenci merkezli çağın gereksinimleriyle mücadele etmeye çalışmaktayken açık ve uzaktan öğrenme, meydana gelen yeni gereksinimleri etkili bir biçimde ele almaya çalışmaktadır (Negash, vd., 2008).

1700'lü yıllarda ABD'de mektup aracılığıyla başlayan açık ve uzaktan öğrenme ilerleyen yıllarla beraber hızla gelişmiş, çeşitlenmiş mektuptan kitaplara, televizyonun imkanlarına ve nihayetinde internet ile beraber çok daha kullanışlı hale gelmiştir (Ergüney, 2015). İnternet üzerinden bilgi erişimini ve paylaşımını sunmaya yarayan Word Wide Web ile eğitim içerikleri dünya nüfusunun büyük bir kısmına sunulmuş ve nihayetinde açık ve uzaktan öğrenmenin dijital çağa taşınmasına yardımcı olmuştur (Fidalgo, Thormann, Kulyk ve Lencastre, 2020).

İnternet altyapısı ile desteklenen açık ve uzaktan öğrenmenin kuvvetli taraflarından biri de öğrenen ve öğrencilere herhangi bir zamanda herhangi bir yerde eğitim imkanı verme kapasitesidir (Li, 2002). Anlamlı bir gelişme seviyesine ulaşmış ülkeler gelişmelerde ve yeniliklerde eğitimi ön plana alarak vatandaşlarını istek ve kabiliyetleri noktasında destekleyerek eğitim vermek ister bu noktada karşılaştıkları zorluklarda açık ve uzaktan öğrenmeden faydalanırlar (Akyürek, 2020). Açık ve uzaktan öğrenme sistemi kişilere sadece geniş düzeyde bilgi vermekle yetinmez bunun yanında birçok farklı alanlarda dünya çapında beceri ve nitelikleri kazanma fırsatları sunar (Gökçe, 2008). Birbirinden ayrı tanımları bulunsa da açık ve uzaktan öğrenmenin ana hedefi ayrı yerlerde olan eğitmen ve öğrenciyi yer ve zamana bağlı kalmadan bir araya getirmek ve bireylerin gelişimine destek veren olanaklar sağlamaktır (Kaçan ve Gelen, 2020).

Kapsamlı bir biçimde bakılacak olursa açık ve uzaktan öğrenme sisteminin çağa, gereksinimlere ve ilerlemelere adapte edilebilir niteliklere sahip olması bakımından kilit noktalarından biri olduğu belirtilebilir (Yüzer, 2013). Açık ve uzaktan öğrenme sisteminin hitap ettiği öğrenci grubunun çok çeşitli olduğu söylenebilir. Canlıların yaşadıkları çevrede hayatta kalmaları ve uyum sağlamalarının temel faktörü öğrenmedir (Senemoğlu, 2013). Dünyada bireylerin ve toplumların yaşamını sürdürebilmesi için hızlı bir biçimde

değişime ve dijitalleşmeye ayak uydurması ve adaptasyon sağlaması gerekmektedir (Bozkurt, vd., 2021).

Dünyadaki hızlı gelişim ve değişime ayak uydurmak, bireylerin hayatları boyunca eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak farklı yöntemler geliştirilmiştir. Bu yöntemlerden bir tanesi de açık ve uzaktan öğrenmedir (Özbay, 2015). Teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler nedeniyle artan nüfusların eğitim ihtiyaçlarına cevap vermek amacıyla farklı yerlerde öğrencilere farklı medya araçlarını kullanan eğitimler verilmektedir (Gunawardena ve McIsaac, 2013).

İnsanların birçok farklı noktalarda eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. Ailede başlayan ilk eğitim yaşam boyu sürmektedir. Yaşam bireylere çok farklı roller verebilir. Mesleki durumlar, aile içi roller bunların en önemlilerinden sayılabilir. Sürekli gelişen ve değişen dünyada sahip olunan rollerin de değişim ve gelişimden etkilenmediği söylenemez.

Covid-19 Küresel Pandemi ile birçok farklı alanlarda hızlı değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Özellikle her yaştan öğrencinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için açık ve uzaktan öğretimin imkanlarına başvurulmaktadır. Açık ve uzaktan öğretimin farklı durumlara hızlı ve kolay bir biçimde uyarlanabilir olması önemli özelliklerinden sayılabilir. Uzaktan eğitim türlü biçim ve şekillerde gelebilir, bazı eğitimler senkron olurken bazıları da asenkron olabilir (Zhao, Lei, Lai ve Tan, 2005). Bireylerin öğrenmesi doğumla başlayıp yaşam boyu sürmektedir. Veli bilgilendirme hizmetleri de öğrenme alanı olarak gösterilebilir. Veli toplantısı katılımcılarının tamamının yetişkin olması beraberinde yetişkin öğrenmesi kuramını da getirmektedir. Yapılacak toplantı ve bilgilendirme hizmetlerinin her aşamasında yetişkin katılımcıların özelliklerinin dikkate alınmasının önemli rol oynadığı söylenebilir. Wedemeyer (1970) ömür boyu öğrenmeye yönelik toplumsal bir zorunluluğun, yükseköğretim hizmetlerinin açıklıkla karakterize edilmesini, öğrenme önkoşullarının olmamasını, öğrenenlere yer, zaman, yöntem ve içerik konusunda seçim yapma özgürlüğünü tanımayı, farklı öğrenenlerin farklı bilişsel stillere sahip olduğunu kabul etmeyi, iletişim teknolojilerinin etkili kullanımını, öğrenenler için test, tanı ve yardımı kurumlar arası iş birliğini vurgulamıştır (aktaran: Latchem, 2019).

Anne babalar ile evlatlarının birbirinden ayrı zamanlarda yaşaması ve bundan dolayı ilgi ve ihtiyaçların farklı olması anne babaları zorlamaktadır. Bu yüzden aileler sürekli olarak çocuklarının olumlu ve olumsuz özelliklerinin farkında olmaları ve

çocuklarıyla iletişim kurarken ortak bir dil oluşturmaları ve sonuç olarak bu konuda kendilerini sürekli olarak yenilemeleri ve geliştirmeleri gerekmektedir (Özel ve Zelyurt, 2016). Açık ve uzaktan öğretim bilhassa yetişkinlerin eğitimlerinde kritik bir öneme sahiptir (Özer ve Kır 2018). Aile hayatını olumlu yönlerden etkileyen birbirinden farklı haberleşme ve bilgi teknolojileri vardır (Suarez, Rodrigo ve Muneton, 2016). Ebeveynlerin çevrimiçi bilgileri bilinçli bir şekilde edinmeleri, bilginin nasıl aranacağını, sınıflanacağını ihtiyaçlarını faydalı bir biçimde belirlemek için gerekli olan becerileri kazanmaları kritik öneme sahiptir (Dworkin, Connell ve Doty, 2013). Bu doğrultularda özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesinde açık ve uzaktan öğretim sisteminin birçok açıdan faydalı olduğu söylenebilir.

2.2. Özel Yetenekli Öğrenci

Bütün insanlar doğdukları zaman beraberlerinde belirli özelliklerle dünyaya gelmekte bu getirdikleri özelliklerin çevrenin yardımıyla ortaya çıkması ve gelişmesi beklenmekte, bu doğrultuda zeka ve yeteneğe sahip olarak doğulduğu; ama daha sonra ortaya çıkan ve gelişen özelliklerden sayılmaktadır (Özbay, 2013).

Tek başına bile yetenek kavramını açıklamak zorken, özel yetenek kavramını açıklamak da o derece zor olmaktadır. TDK' ye göre yeteneğin dört farklı tanımı vardır :

“1-Bir kimsenin bir şeyi anlama veya yapabilme niteliği; istidat, kabiliyet.

2-Bir duruma uyma konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç; kapasite.

3-Kişinin kalıtıma dayanan ve öğrenmesini çerçeveleyen sınır.

4- Dışarıdan gelen etkiyi alabilme gücü.” (TDK, 2023).

Yetenekli kişilerin özelliklerinin listeleri, öğrencilerin kendileri kadar çokken, eğitimcilerin çoğu birçok özellik yayınlayıp bu grup için farklı tanımlar getirmiştir (Tuttle,1988). Birçok bilim insanın zeka alanında farklı çalışmalarının olduğu söylenebilir. Bunlardan bazılarını şöyle aktarılabilir: Charles Spearman yaptığı çalışmalarla zeka alanı incelemelerinin temelini oluşturmuş, Francis Galton insan zekası üzerine çalışmalarda bulunmuştur. Alfred Binet zeka testlerinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Jean Piaget'in bilişsel gelişim kuramı, Lev Vygotsky'in Sosyal etkileşim ve kültürel faktörlerin zeka üzerindeki etkisini incelediği kuramı, David Wechsler'in geliştirdiği zeka ölçeği, Howard Gardner'in çoklu zeka kuramı, Robert Sternberg'in üçlü zeka kuramı.

Dikkat edilmesi gereken bir durum da özel yetenekliliği tanımlarken odaklanılan nokta, genel bir tanımlı olmayan ve farklı tanımları olup uzun bir geçmişe dayanan çalışmaların yapıldığı zeka kavramıdır (Renzulli, 2021).

Zeka kavramını tanımlamadan önce zeka hakkındaki farklı anlayışların, yaklaşımların olduğunun bilinmesi gerekir. Bu farklı yaklaşımlar birbirlerini destekleyen nitelikte olduğu gibi bir diyalektik de oluşturduğundan bahsedilebilir. Zeka kavramında belki de en temel diyalektik zekanın nasıl kavranılması gerektiği sorusundan kaynaklanmaktadır (Sternberg, 2003). Özel yetenek terimi seneler boyunca çeşitli alanlarca farklı biçimlerde açıklanırken bu durumun sebebi, özel yetenek teriminin kompleks yapılarının olması nedeniyle ortak bir tanımlamaya erişilememesidir (Pak ve Özden, 2018). Özel yeteneklilik ve üstün zeka terimleri, kişiden kişiye, toplumdan topluma zamana ve mekana göre değişiklik gösterebilir.

Basit bir şekilde ifade edilecek olursa özel yetenekli öğrenciler, belirli bir alanda akranlarına göre üstün bir performans gösteren öğrencilerdir (Worrell, Subotnik, Olszewski-Kubilius ve Dixon, 2019). Özel yetenekli öğrenciler için toplumlarda bazen yanlış algılar olabilir. Bunun yanında özel yetenekli öğrencilerin kimi zaman ihmal de edildiği söylenebilir. Özel yetenekli bireyler “özel eğitim alanının” en çok ihmal edilen ve eğitim imkanlarından yeteri kadar faydalanamayan topluluğu olarak belirtilebilir (Özbay, 2013). Ülkelerin geleceğinde bu öğrencilerin alacağı nitelikli eğitimin büyük önemi olmaktadır. Özel yetenekli bireyler yarının önder kişileri, bilim insanları ve sanatçıları olarak görülebilir, bunun yanında yetenekleri ortaya çıkarılmazsa toplumlara faydalı olamayacaklarını bilmek gerekir (Çitil, 2018). Tarihin bütün Çağlarında özel yetenekliler hayat bulmuştur (Gürten, 2021).

Özel yetenekli bireylerin dünyadaki bütün ülkelerde belirli bir oranda var olduğu bilinmektedir. Üstün yetenekli bireyler insan nüfusunun %2’si ölçüsünde her zaman var olmuşlar, var olmaya da devam edeceklerdir (Ataman, 1982). Özel yetenekli öğrencilerin toplumların gelişmesinde kilit rol üstlendiği söylenebilir. Özel yetenekli bireyler yaşadıkları ülkelerin yarınlarında hayati görevleri olacak grubu meydana getirmektedirler (Pak ve Özden, 2018). Her ne kadar toplumun sayıca az bir kısmını oluştursa da etkili ve verimli bir eğitimle beraber sağlayacakları katkının çok yüksek olacağı görülebilir. Bütün toplulukların becerileri ve özellikleri olan insanlara gereksinimleri olduğundan özel yetenekli öğrenciler ulusların yarınları için büyük önem taşımaktadırlar (Çetin, 2023). Dünyanın gelişmiş ülkelerinin özel yetenekli öğrenciler için verdikleri eğitim ile bu

bireylerden yararlanmalarının ülke gelişimine olumlu katkıları olduğu görülmektedir. Dünyanın gelişmiş ülkeleri özel yetenekli bireylerin eğitimleri için oldukça fazla çalışma yapmakta ve bu öğrenciler için bazı eğitim tasarımları meydana getirmektedirler (Tortop, 2012). Özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerinin çıkması ve yararlı bir biçimde faydalanılması için hem okullarında hem de okul dışında yaşatlarından ayrı bazı eğitim ihtiyaçları olmaktadır (Demirkaya, Ünal ve Bozan, 2021). Özel yeteneklilere yönelik oluşturulacak programların en kritik niteliği uyarlanabilir ve geliştirilebilir bir yapıdan oluşmasıdır (Sayı, 2022).

Özel yeteneklilerin eğitimleri çok yönlü olarak ele alınmasının önemli olduğu söylenebilir. Bunun yanında özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde geniş bir iş birliğinin olması eğitimin başarısını önemli ölçüde arttırabilir. Bu iş birliğinin çerçevesini öğrenci, veli, öğretmen ve okul yönetimi şeklinde çizilebilir. Öğrenci velisi bu çerçevenin en önemli noktalarından birini oluşturmaktadır. Özel yetenekli öğrenci ebeveynlerinin, özel yetenekliler için verilen eğitimlerin pozitif yansımalarını görmeleri ve verilen eğitime olumlu kanaatlerinin olması programların sürdürülebilir olması bakımından önemlidir (Sak, 2011).

Eğitimde başarının anahtarlarından birinin de velilerle kurulacak etkili iletişimin olduğu düşünülebilir. Özel yetenekli öğrencilerin karşılaştıkları zorlukların yanında, özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri ve velilerinin de karşılaştıkları güçlükler yaşanmaktadır. Özel yetenekli bir öğrencinin velisi olmak özel yetenekli öğrencilerin karşılaştıkları güçlüklerin paralelinde, velilerin de güçlükler yaşama ihtimallerinin yüksek olduğu söylenebilir. Özel yetenekli öğrenci ebeveynlerinin mesuliyetlerinin diğer velilerden daha çok olduğu bilinirken yaşatlarından ayrı nitelikleri olan özel yetenekli bireylerin aileleri eğitim dönemlerinde birçok güçlüklerle de karşılaşmaktadırlar (Oruç, Ateş ve Çağır, 2019). Özel yetenekli bireyleri desteklerken aynı ölçüde ailelerini de desteklemek başarıya ulaşılmasına katkı sağlayabilir. Özel yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi ve ilk defa eğitimle tanışmaları aileleri vasıtasıyla yaşanmaktadır (Köktürk, Üstüner, Yılmaz ve Özdemir, 2021). Aile ortamının özellikle de ailedeki uyumun ve uyum sağlama becerisinin özel yetenekli çocukların gelişiminde rol oynadığı söylenebilir (Olszewski-Kubilius, vd., 2014). Özel yetenekli öğrencilerin potansiyellerinin çıkması ve yararlı bir biçimde faydalanılması için hem okullarında hem de okul dışında yaşatlarından ayrı bazı eğitim ihtiyaçları vardır (Demirkaya ve Bozan, 2021). Özel yetenekli

öğrencilerin ebeveynlerinin sundukları imkanlar, eğitim durumları öğrencilerinin gelişimlerini etkilemektedir (Gallagher, 2008).

Özel yetenekli bireylerin okul içinde ve okul dışında desteklenmesi başarıya ulaşmaları açısından oldukça fazla öneme sahip olmaktadır. Türkiye’de özel yetenekli bireylere verilen eğitimin tarihçesinin çok eskilere dayandığı söylenebilir. Osmanlı Devleti’nin uyguladığı “Enderun Sistemi” özel yetenekli öğrencilerin tespiti ve eğitilmesi bakımından dünyadaki ilk sistemli eğitimlerden sayılabilir. Türkiye Cumhuriyeti ile beraber özel yetenekli öğrencilerle ilgili yasal düzenlemeler yapılmıştır.

Tablo 2. 1. Cumhuriyet Dönemi Özel Yetenekliler için Yapılan Çalışmalar

08.04.1929	1416 nolu Ecnebi Memleketlere Gönderilecek Talebe Hakkında Kanun
07.07.1948	5245 sayılı Harika Çocuklar Yasası (İdil Biret, Suna Kan) ile müzik eğitimi için yurt dışına üstün yetenekli öğrencilerin gönderilmesi
15.02.1956	6660 Sayılı Güzel Sanatlarda Fevkalade İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi Hakkında Kanun
23.10.1963	Ankara’da Fen Lisesi açılması
14.06.1973	Güzel sanatlar branşlarında yetenekli çocukların yetiştirilmesi için önlemlerin alınmasıyla ilgili düzenleme

2.3.Özel Yeteneklilere Eğitim Veren Kurumlar

Türkiye’de özel yeteneklilere eğitim veren kurumlar şunlardır;

- Fen Liseleri
- Sosyal Bilimler Lisesi
- Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri
- Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesi (TEVİTÖL)
- Beyazıt Ford Otosan İlköğretim Okulu
- Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programı (ÜYEP)
- Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)

2.3.1. Fen Liseleri

Türkiye’de bilim alanında ilerlemeleri aydınlatacak çalışmaların yapılması, dünyanın birçok bölgesinden çalışmaların incelenmesi “Fen Liseleri” açılmasının gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır (Rıdvan, 2020). Fen liselerinin tanımı şöyle verilmektedir: “Fen ve matematik alanlarında öğrencilerin bilim insanı olarak yetiştirilmesine kaynaklık etmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır” (MEB, 2023). Fen Liselerinin eğitim öğretime başlaması özel yeteneklilere dair yapılmış en değerli

aşamalardan bir tanesi olarak kabul edilebilir (Sak, vd. 2015). Fen liselerine matematik ve fen bilimlerine yetenekleri olan öğrencilerin Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ile girdikleri okullardır. Türkiye'nin özel yetenekli öğrencilerinin eğitim ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla nihayetinde 23.10.1963 tarihinde ilk defa Ankara'da Fen Lisesi açılmıştır. Ankara Fen Lisesi 1982 yılına kadar Türkiye'de eğitim veren tek Fen Lisesi olarak devam etmiştir. MEB (2023)'e göre 2022-2023 Eğitim öğretim yılında 345 adet Fen Lisesi eğitim öğretim vermektedir.

2.3.2.Sosyal Bilimler Lisesi

Türkiye'de sosyal bilimler alanlarında yeteneği olan ve bu alanda uzmanlaşmak isteyen öğrencilerin 8.sınıf sonunda Liselere Geçiş Sistemi (LGS) ile girdikleri okullardandır. *“Sosyal bilimler liseleri; edebiyat ve sosyal bilimler alanlarından öğrencilerin bilim insanı olarak yetiştirilmelerine kaynaklık etmeyi amaçlayan eğitim kurumlarıdır”* (MEB, 2023).

Sosyal Bilimler liseleri ilk defa 2003 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. MEB (2023)'e göre Türkiye'de 2022-2023 eğitim öğretim yılında 93 adet Sosyal bilimler lisesi eğitim öğretime devam etmektedir.

2.3.3. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri

Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liselerine öğrencileri için Liselere Geçiş Sınavına (LGS) girmek zorunda değildirler. Bu okullara giriş için %70 yetenek sınavı ve %30 okul başarı puanı ile olmaktadır. Anadolu Güzel Sanatlar ve Spor Liseleri için mevzuata göre tanım şu şekilde verilmektedir: *“Güzel sanatlar ve spor liseleri, Anadolu lisesi statüsünde olup güzel sanatlar ve spor eğitimi alanında yatılı, gündüzlü ve karma olarak ilköğretim üzerine 4 yıl eğitim ve öğretim yapılan okullardır”* (MEB,2023). Bu liselerde öğrenciler ilgi ve yetenekleri doğrultusunda 4 yıl eğitim görmektedirler.

2.3.4.Türk Eğitim Vakfı İnanç Türkeş Özel Lisesi (TEVİTÖL)

Türkiye'de ilk defa özel yeteneklilere eğitim-öğretim veren TEVİTÖL Kocaeli Gebze'de 1993 yılında kurulmuştur. Okulun öğrenci alım süreci 8. Sınıf sonunda LGS sonuçlarına göre ya da LGS öncesi Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) ve ulusal deneme sınavlarından sonra ön eleme tamamlanıp bireysel değerlendirme tamamlanıp özel yetenek testi ve öğretmen mülakatı ile öğrencilerin kesin kaydı alınır (<http-1>).

2.3.5. Beyazıt Ford Otosan İlkokulu

Milli Eğitim Bakanlığı ve İstanbul Üniversitesi 2002 yılında imzalanan protokolle özel yetenekli çocukların ilkokul eğitimlerini alacakları ilk ve tek ilköğretim okulu olarak

eğitim ve öğretim vermeye başlayan okul, “Üstün Zekalıların Eğitimi” projesini 2013 yılına kadar sürdürmüş 2013 yılında bu proje MEB tarafından kaldırılmıştır (http-2).

2.3.6. Anadolu Üniversitesi Üstün Yetenekliler Eğitim Programı (ÜYEP)

Türkiye özel yeteneklilerin eğitilmesi bakımından köklü bir mazisinin bulunmasıyla beraber üstün yeteneklilerle ilgili modern yöntemler incelendiğinde bu kuldarda çalışmaların yetersiz olduğu Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bulunan Bilim ve Sanat Merkezleri ile Anadolu Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesinin sürdürdüğü çalışmaların haricinde ilkokul düzeyinde kendi başına yapılan çok az sayıda programın olduğu görülmektedir (Sak, 2011).

Anadolu Üniversitesi ile TÜBİTAK himayesinde Anadolu Üniversitesi Üstün Zekalıların Eğitimi Anabilim Dalı öncülüğünde 2007 tarihinde kurulmuş sonrasında 2014 yılında uygulama ve araştırma merkezine dönüştürülmüş kapsamı bakımından Türkiye’de ilk ve tek niteliği taşımaktadır (http-3).

Öğrencilerine ileri matematik, fen bilimler ve kişilik eğitimleri veren ÜYEP’e öğrenci alım sürecinde 5. Sınıf öğrencilerine senede bir kez matematik yeteneği ve “bilimsel yaratıcılık” testleri iki aşamalı olarak uygulanırken ilk aşamada matematik yeteneği ölçülür bunun ağırlığı %70, ikinci aşamadaki “bilimsel yaratıcılık” testinin ağırlığıysa %30’dur (http-4).

2.3.7. Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM)

Bilim ve Sanat Merkezleri, örgün eğitimdeki özel yetenekli öğrencilerin kendi okullarının programı dışında okul saatlerinden sonra kendi akranlarıyla haftanın belirli günlerinde kendi ihtiyaçlarına göre ilerleyip destek eğitim aldıkları merkezlerdir (http-5). MEB (2023)’e göre Bilim ve Sanat Merkezleri ülke çapında genel zihinsel yetenek, görsel sanatlar ve müzik alanlarından yapılan tanılama sonucunda tanı alan öğrencilerin yetenekleri çerçevesinde eğitim aldıkları Milli Eğitim Özel Eğitim Daire Başkanlığına bağlı devlet kurumlarıdır. Bilim ve sanat merkezlerine öğrenciler ilkokul 1.sınıf, 2.sınıf ve 3.sınıfın sonlarında kabul edilmektedir. BİLSEM’e en az bir en çok 2 alandan öğrenci kabulü yapılmakta tanılama sürecini geçen öğrenciler 12. Sınıfı sonuna kadar BİLSEM’de eğitim görmektedirler. 12. Sınıf sonunda öğrenciler hazırladıkları projeleri jüriye sunar, düzeltme gerekirse üç ay içinde tekrar düzeltme sonucu aynı jüriye sunum yapılır, onaylanan projeler Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne gönderilir, patent alabilecek projelerin başvuruları Genel

Müdürlükçe yapılır (MEB, 2022). Özel yetenekli öğrencinin BİLSEM süreci böylece bitmektedir. Kurum rehberlik servisinde mezuniyet sonrası izlemesi yapılmaktadır.

Tablo 2. 2. Bilim ve Sanat Merkezi Programı

Sınıfı	Yetenek Alanı	Program Adı
Bilsem'e Yeni Başlayan	Genel Yetenek Görsel Sanatlar Müzik	Uyum Programı
2.Sınıf	Genel Yetenek	Destek-1
2.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-1
3.Sınıf	Genel Yetenek	Destek-2
3.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-2
4.Sınıf	Genel Yetenek	Destek-2
4.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-3
5.Sınıf	Genel Yetenek	Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme-1 (Byf-1)
5.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-4
6.Sınıf	Genel Yetenek	Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme-2 (Byf-2)
6.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-5
7.Sınıf	Genel Yetenek	Özel Yetenekleri Geliştirme-1 (Öyg-1)
7.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-6
8.Sınıf	Genel Yetenek	Özel Yetenekleri Geliştirme-2 (Öyg-2)
8.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Öyg-7
9.Sınıf	Genel Yetenek	Proje-1
9.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Proje-1
10.Sınıf	Genel Yetenek	Proje-2
10.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Proje-2
11.Sınıf	Genel Yetenek	Proje-3
11.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Proje-3
12.Sınıf	Genel Yetenek	Proje-4
12.Sınıf	Görsel Sanatlar-Müzik	Proje-4

Ülkelerin geleceğinde oldukça fazla öneme sahip özel yetenekli öğrencilerin eğitimleri de özel olmalı, ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaç duyduğu eğitim Bilim ve Sanat Merkezleri tarafından yürütülmektedir (Güneş, 2018). Bilim ve Sanat merkezleri genel yetenek, müzik ve görsel yetenek alanlarının en az birinden tanı almış öğrencilerin okul dışı zamanlarda eğitim ve öğretimlerini sürdürdükleri kurumlardır.

BİLSEM’ler proje odaklı olmasının yanında disiplinler arası eğitim ve özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaç duyduğu farklılaştırılmış eğitimi veren ve etkinliklerini bu doğrultuda gerçekleştiren kurumlardır (MEB, 2023).

Ülkemizde BİLSEM’ler her ilçeye BİLSEM hedefiyle hızla çoğalmaktadır. MEB 2022-2023 verilerine göre ülkemizde 393 adet BİLSEM ve bu kurumlarda 4.329 öğretmen bulunmaktadır. MEB 2022 şubat verilerine göre ülkemizdeki BİLSEM’lerde atölye sayısı genel yetenek alanından 554, müzik alanından 183, görsel sanatlar 232 adet olmak üzere toplam 969 tanedir. Öğrenci sayısına gelinecek olursa; ilkokula devam eden 12 bin 579, ortaokula devam eden 43 bin 954, liseye devam eden 67 bin 375 öğrenci bulunmaktadır (MEB, 2023). BİLSEM’e öğrenci alımları ilkokul 1. 2. ve 3. sınıfa devam eden öğrencilerin sınıf öğretmenleri tarafından genel yetenek, görsel sanatlar ve müzik alanlarından en az bir tanesinden ya da en fazla iki alandan aday gösterilmesi ile tanımlama sınavlarına alınarak tarama yapılmaktadır. BİLSEM’e girmeye hak kazanan öğrenciler 12. sınıfa kadar BİLSEM’lere devam etmektedirler.

BİLSEM’e kayıt hakkı kazanan öğrencilerin devam ettikleri programlar vardır. Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesine göre düzenlenir.

Tablo 2. 3. Bilsem Eğitim Programları

Program Adı	Kapsamı
Uyum Programı	BİLSEM’e yeni katılan öğrencilere,40 ders saati ve 2 ayı geçmeyecek şekilde
Destek Eğitim Programı	İlkokul 2.3. ve 4. sınıf öğrencileri
Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı	5.ve 6. sınıf öğrencileri
Özel Yetenekleri Geliştirme Programı	7.ve 8. sınıf öğrencileri
Proje Üretimi ve Yönetimi Programı	9.10.11. ve 12. sınıf öğrencileri

Bilim ve Sanat Merkezlerinde bu programların yanında uygulanan danışman rehber öğretmenlik sistemi, özel yetenekli öğrencilerin tanınması, takip edilmesi ve yönlendirilmesi yönlerinden kritik öneme sahip olduğu söylenebilir. MEB Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesine göre danışman rehber öğretmen: “*Öğrencilerin zihinsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini izlemek; devam ettiği örgün eğitim kurumu, aile ve çevresi ile olumlu iletişim kurmalarına destek olmak üzere görevlendirilen danışman*

rehber öğretmeni” (MEB, 2023). Olarak tanımlanmaktadır. Danışman rehber öğretmenlerin öğrenci velisi ile kurulacak etkili iletişimde de önemli bir aktör olduğu söylenebilir. Danışman rehber öğretmenler BİLSEM kurum idaresi tarafından kurum öğretmenleri arasından görevlendirilir. Bir öğretmen birden fazla sayıda öğrenciye danışmanlık yapabilmektedir. Danışman rehber öğretmen danışmanı olduğu öğrencisine rehberlik ederken, ebeveynlerle de sürekli iletişim halinde olmak durumundadır. Bununla beraber danışman rehber öğretmenlerin özel yetenekli öğrencilerin aileleri, eğitim gördükleri okulları ve BİLSEM arasında kurulacak bağda etkin rol aldığı belirtilebilir. Danışman Rehber öğretmenler ve BİLSEM’de görev alan diğer eğitimciler öğrencilerin ilgi ve yetenekleriyle ilgili bilgileri MEB’e bağlı e-BİLSEM modülünde yer alan kendi alanlarıyla ilgili bölümlere işlemektedir. Gerekli görüldüğü hallerde danışman rehber öğretmenler danışmanı oldukları özel yetenekli öğrencilerin normal eğitim gördükleri okullara ziyarette bulunabilirler.

2.5. Öğrenci Velisi

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğine göre öğrenci velisi 34. maddede şöyle tanımlanmıştır: *“Öğrenci velisi, öğrencinin anne, baba veya yasal sorumluluğu üstlenen kişi olup eğitim ve öğretim süresince her öğrencinin bir velisi bulunur”* (MEB, 2016). Öğrencilerin aileleri ve aile ortamındaki yaşamı ve deneyimleri sonucu sahip olduğu yetenekler ve bilgiler okul hayatındaki gelişimi ve başarısına tesir etmektedir (Tümkiye, 2017). Bireylerin dünyaya geldikleri ilk zamandan başlayarak hayatı kendini ve başkalarını ilk keşfetmeye başladıkları, ilk tecrübelerini kazandıkları birincil eğitim ortamıdır (Erkan, 2020). Ailenin eğitim öğretimin içinde olması eğitimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bireyler tavır ve hareketlerini yaşamlarındaki büyüklerine özenerek, onlar gibi davranışlarda bulunarak şekillendirirler (Suskind, 2019). Veliler ve okul etkileşiminin güçlendirilmesinin özünde ailenin eğitime dahil olmasının öğrenci başarısının ilerlemesine fayda sağlamada büyük etki edeceği düşüncesi olmasından okullarda veli katılımına dönük davetler yapılmaktadır (Çalık, 2007). Okulların idareleri vasıtasıyla velilere öğrencilerin ders performanslarını yazılı ya da sözlü biçimde iletmek öğrencilerin derslerdeki performanslarını olumlu biçimde etkileyebilir (Erdem ve Şimşek, 2009).

Eğitimin ihtiyaçlarla doğrudan ilişkili olduğunu, eğitimin bireylerin ihtiyaçlarına karşılık verdikleri söylenebilir. Çocukları büyütmek bütün aşamalarına benzer şekilde, başarı genellikle duyarlı ve evlatlarının gereksinimlerine yanıt sunabilen anne babalarla

olası görünmektedir (Suskind, 2019). Eğitime sadece öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması olarak bakılırsa bir şeyler eksik bırakılmış olabilir. Sadece öğrencilerin değil öğrenci velilerinin de eğitimden beklentileri olmaktadır. Velilerinin beklentilerini karşılayacak en temel unsur da okul yönetimi ve öğretmenler olarak belirtilebilir. Öğrenci velilerinin okul ve öğretmenlerden taleplerinin olması gibi öğretmen ve okul yönetimlerinin de velilerden beklentilerinin olduğu söylenebilir. Okul idarecileri, öğrenci ebeveynlerinin faaliyetlere dahil olması öğrencisiyle alakalı olmasını, görevlerini yaparak eğitim kurumlarına yardım etmesini beklerken, öğrenci ebeveynleri de okul idarelerinin ve eğitimcilerin velilere destek olmasını, velilerinde okulun idare edilmesinde söz sahibi olmasını ve eğitim öğretimin niteliği arttırılırken çocuklarının başarılarının gerçekleştirilmesini beklemektedirler (Gökçe, 2000).

Ebeveynler çocuklarının eğitimine daha fazla dahil olduklarında, çocuklar akademik olarak daha iyi performans göstermiş, okula daha fazla bağlanmış aynı zamanda matematik, İngilizce, sosyal bilgiler ve fen bilimleri olmak üzere temel dersler alanında daha fazla çaba ve konsantrasyon ve dikkat göstermişlerdir (Gonzalez, 2002). Çocuklarda öğrenme en fazla ebeveynler tarafından sağlanır, çocuklar ebeveynlerini referans alarak anne babalarının öğütlerinden çok davranışlarını izlemektedirler (Filiozat, 2016). Veli ilişkilerinin kuvvetli olduğu ölçüde öğrencinin de okul ile olan ilişkisinin o denli doğru orantılı bir biçimde arttığı söylenebilir. Normal okullarda ve normal öğrencilerde bu durum böyleyken özel yetenekli öğrencilerin ve velilerinin durumlarının daha kritik olduğu görülebilir. Özel yetenekli bireyler ailelerinde apayrı dönüşümlere ve benzeri olmayan anne babalık değişimlerine yol açmaktadır (Öztabak, 2018).

Özel yetenekli öğrencilerin toplumun yaklaşık %2'lik kısmını oluşturması bu grup ile ilgili bilgilerin de yetersiz olmasına neden olduğu söylenebilir. Bu yetersizlik öğrencilerin gerek okullarında gerekse ailelerinde olabilir. Bu noktada ebeveynlerin özel yetenekli bireylerin yeteneklerini anlaması ve bu potansiyellere uygun şekilde davranmaları konusunda bilgi ve birikime sahip olmasının kritik öneme sahip olduğu belirtilebilir. Yoo ve Moon (2006) özel yetenekli öğrencilerin danışma ihtiyaçlarını ebeveynlerinin bakış açısından inceledikleri çalışmasında çoğu ebeveynin özel yetenekli çocuklarını danışma merkezlerine götürme nedenlerini eğitimsel değerlendirme ve planlama konusunda yardım istemeleri olarak açıklar; çünkü çoğu ebeveyn, okulların çocukları için özel yetenekliler programları sunmadığından yardım arayışına girdiğini belirtir. Gelişen teknoloji ve bilgiye erişimin her geçen gün hızla arttığı yirmi birinci

yüzyılda, öğrencisinin eğitimiyle yakından ilgilenen veliler gelişmeleri takip ederek çocuklarına daha faydalı olabilmektedirler; fakat bazı durumlarda internet ortamından doğru olmayan bilgiler edinme öğrenciye faydadan çok zarar getirebilir. Özel yetenekli öğrencilerle ilgili durumun ise daha da zor olduğu söylenebilir. Özel yetenekli çocuklara ebeveynlik yapmak, özel yetenekli olmayan çocukları büyüten ebeveynlerin deneyimlerinden farklı ve benzersiz tecrübelerle dolu bir süreçtir (Papadopoulos, 2021). Özel yetenekli çocuğu olan ebeveynlerin birinci sıradaki problemleri çocuklarındaki ilerlemeye yardım etmenin güç olduğuna inanmalarıdır (MEB, 2014). Özel yetenekli çocukları büyütmek konusunda ebeveynler genellikle yeterince hazırlıklı hissetmezken bu yetersizlik duygusunu kalıp inanışlar ve yanlış bilgiler, bilgi eksikliği ve bazı durumlarda maddi kaynak eksikliği gibi birçok etken bu duyguların daha da kötü hale gelmesine neden olabilir (May, 2000). Özel yetenekli çocuğu olan ebeveynler bir dilemma yaşarlar, bir yönden yüksek kapasitede bir çocukları varken bir yönden de çocuklarını tatmin edememenin sorununu yaşarlar (Akarsu, 2001).

Özel yetenekli bireylerin görevlerini yapmalarında hayattan keyif alan neşeli, ölçülü kişiler olarak büyümeleri noktalarında aile ortamında kurulan diyalogla ve ebeveynlerin yaklaşımlarıyla bağlantılıdır (Karakuş, 2010). Özel yetenekli bireylerin ebeveynleri çoğunlukla evlatlarının olağan dışı yeteneklerinin tespitini yapacak güvenilir yönlendirmelerden mahrumdurlar ve bu kritik yönlendirme ve kılavuzluğa gereksinim duyarlar (MEB, 2014). Kimi hallerde özel yetenekli öğrencilerin velileri evlatlarına ne şekilde yaklaşmaları, davranış göstermeleri gibi konularda etraflarından doyurucu yanıtlar alamamaları hayatı zorlaştırmaktadır (Gür, 2017).

Hem araştırmaların çok sınırlı olması hem de doğru olmayan yaklaşımların bu grubu daha fazla etkilediği belirtilebilir. Ebeveynlerin özel yetenekli bireylerle ilgili Kavramlardan mahrum olmaları nedeniyle evlatlarından üst seviyede bekledikleri şeyler ortaya çıkmaktadır (Bildiren, 2011). Ersoy, Ogurlu ve Aydın (2019) yaptıkları Özel yetenekli öğrencilerin karar verme aşamalarına ilişkin algıları çalışmasında öğrencilerin karar verme sürecinde bazı insanların kendilerine yardımcı olduğunu belirtirken bunların sırasıyla aileleri, öğretmenleri ve arkadaşları olduğunu söylemiş, ebeveynler tarafından da bu sıralama doğrulanmıştır. Ebeveynler ve aileleri aynı zamanda özel yetenekli bireyler için yetenek, kabiliyet ve vaadin başarıya dönüşmesinde en önemli bileşen olarak tanımlanmıştır (Jolly ve Matthews, 2012). Özel yetenekli bireylerin “yetenek, ilgi” ve gereksinimlerine karşılık verebilmek hususunda öğretmenlerinin ve ailelerinin kritik

vazifeleri bulunmaktadır (Özbay, 2013). Ebeveynler, özel yetenekli öğrencilerinin diğer arkadaşlarıyla beraber eğitim gördükleri sırada zorluklarla karşılaşana kadar bu sorunları fark etmezken bu rahatsız edici konularla yüzleştiklerinde çocuklarını anlamak ve çocukları için uygun destek sağlama konusunda yardımcı olacak, sorularına yanıt verecek kapsamlı bilgiler bulmada zorluklarla karşılaşır (Webb, Gore, Amend, DeVries, ve Kim, 2008). Özel yetenekli bireylerin tespit edilmesi, devamında eğilimleri ve becerileri noktasında ilerlemelerinin gerçekleştirilmesinde kritik görevleri olan ebeveynlerin eğitimleri değerli olmaktadır (Karakuş, 2010).

Yüksek düzeyde zeka ve özel yeteneklere sahip bireyler olarak kabul edilen özel yetenekli öğrenciler, olağanüstü yetenekleri nedeniyle çeşitli fiziksel ve psikososyal sorunlar yaşayabilir ve bu sorunların özel yetenekli öğrencilerin gelişmiş bilişsel yeteneklere ve dil becerilerine sahip oldukları görülse de özellikle sosyal ve duygusal sorunlar yaşayabildikleri görülmektedir (Yıldız, Altay ve Toruner, 2017). Özel yetenek tanısı almış öğrencilerin “üstün yetenekli öğrenci” şeklinde etiketlenmesi ebeveynler ve öğrenciler için problem teşkil edebilir (Akarsu, 2001).

Anne baba ve eğitimcilerin kritik görevlerinden bir tanesi öğrencinin yaratıcılıkla ilintili ilgilerini meydana getirecek ve geliştirecek bağlantıları kurarak uygun atmosferi sağlamaktır (Sak, 2016).

Akarsu (2001) Özel yetenekli bireylerin ebeveynlerinin karşılarına çıkan sorunları dört başlık etrafında ele almıştır: “*Ailenin üstün yetenekli çocukla baş etmesi, ailenin kendi içinde farklılıkla baş etmesi, ailenin çevreyle baş etmesi, aile ve okul*” (Akarsu,2001). Bu noktada sürekli olarak özel yetenekli öğrenci ebeveynlerinin bilgilendirilmesi ihtiyacının kritik bir öneme sahip olduğu söylenebilir. Ailelere düzenli aralıklarla yapılacak planlı bilgilendirme çalışmaları sorunların ortaya çıkmasını engelleyebilir. Özel yetenekli öğrenci velilerinin öğretmen ve idare arasındaki kuracağı bağın yanında diğer özel yetenekli öğrenci velileri ile kuracağı bağın da önemli olduğu söylenebilir.

Özel yetenekli çocuğa karşı destekleyici ve saygılı bir aile ortamı ebeveynlerin çocuğa olan güveni, çocukların kişilerarası becerilerinin gelişimine olumlu etkilerde bulunup, akran ilişkilerine olumlu katkı sağlayıp duygusal sorunları azaltırken motivasyonu artırır (Yıldız ve Altay, 2021). Ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin ebeveynlerine rehberlik ve eğitim verilmesi son yıllarda uygulanmaya başlanmışken bir müfredat ne kadar nitelikli olursa olsun, aile eğitimine yer verilmedikçe eğitimin nihai

amacına ulaşması mümkün olmayacaktır (Leana-Taşçılar, Özyaprak ve Yılmaz, 2016). Özel yetenekli öğrenci velilerine sağlanacak bilgilendirme hizmetlerinde açık ve uzaktan eğitim sistemi kullanılarak zaman ve mekanın getirdiği sınırlılıklar ortadan kaldırılabilir. Velilerle etkili iletişimin kurulması sağlanarak etkili ve verimli bilgilendirme hizmetleri sunulabilir.

2.6. Andragoji Kuramı

Öğrenme doğumla beraber başlar, yaşam boyu sürer. Öğrenme, eğitim ve öğretim ile planlı bir şekilde verilebilir. Eğitim ve öğretimin odaklandığı hedef kitlenin 20. yüzyılla kadar çocuklar olduğu söylenebilir. TDK'ye göre pedagoji “*eğitim bilimi*” olarak açıklanmaktadır (TDK, 2023). Pedagoji bilimi çerçevesinde oluşturulmuş eğitim modellerinin yetişkinlerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz olduğu görülebilir. Malcom Knowles yetişkinlerin eğitim öğretim süreçlerinin Çocuklardan farklı olduğunu ileri sürerek “andragogy” kavramını geliştirmiştir. Andragoji kuramı yetişkinlerin öğrenme faaliyetlerini bilmek ve yönlendirmek amacıyla kullanılırken altı temel ilkeye dayanmaktadır:

1-Öğrencinin bilme ihtiyacı, yetişkinlerin niçin öğrenmeleri gerektiğini bilmeleri gerekir.

2- Öğrencinin benlik ihtiyacı, yetişkinlerin bir benlik kavramı varken kendi kararlarından, kendi hayatlarından sorumludurlar.

3-Öğrencinin önceki deneyimleri, yetişkinler bir eğitim faaliyetine hem daha büyük bir hacimle hem de farklı bir deneyimle gelirler.

4- Öğrenmeye hazır bulunma, yetişkinler, gerçek hayattaki durumlarla etkin bir biçimde başa çıkabilmek amacıyla bilmeleri ve yapabilmeleri gereken şeyleri öğrenmeye hazır hale gelirler.

5-Öğrenmeye yönelim, Çocukların ve gençlerin okullarında içerik merkezli olmasına karşın bu husus yetişkinlerde yaşam ya da problem temellidir.

6-Öğrenmeye motivasyon, yetişkinler bazı dış motivasyonlara duyarlıyken fakat en kuvvetli motive ediciler iç baskılardır. Bu ilkeler modelin merkezine listelenmiştir (Knowles, Holton ve Swanson, 2014). Knowles (1980) göre yetişkinler öğrenme süreçlerinde dört temel başlıkta farklılık gösterir.

Knowles (1980) göre bireyler olgunlaştıkça:

1- Bağımlı öğrenenden bağımsız öğrenen haline gelir.

2- Yetişkinlerin deneyimleri öğrenimlerine kaynak oluşturmaya başlar.

3- Sosyal rolleri temelinde yetişkinlerin motivasyonları amaca dönüktür.

4- Yetişkinler öğrenim süreçleri içerisinde yetişkinlere özgü etkinliğe ve uygulamaya önem verirken öğrenmede merkez konu yerine problem haline gelir (Akın, 2014).

Hangi kaynağa başvurulduğuna bağlı olarak farklı yazarlar andragoji kavramını farklı biçimlerde açıkladığından andragojinin temel varsayımlarının hem sayısının hem de içeriğinin belirlenmesi genel olarak zor olmuştur (Knowles, Holton ve Swanson, 2005). Yetişkin öğrenimi, yetişkinlerin bilgi ve uzmanlık kazanma süreci olarak tanımlanırken bunun yanında, (1) öğrenenlerin evrensel olarak kendi öğrenme süreçleri üzerinde kontrol sahibi olmak istedikleri ve (2) bunun nihayetinde öğrenmenin arttığı düşünceleri yetişkin eğitiminden gelmektedir (Knowles, Holton, Swanson, 2005).

Andragoji kuramını daha iyi anlamak için pedagoji kuramıyla karşılaştırma yapılması faydalı olabilir. Çıkış noktası Avrupa olarak bilinen pedagoji terimi “*çocuklara öğretme bilim ve sanatı*” şeklinde açıklanmaktadır. Pedagoji kavramında temel çıkış noktası bilgi ve becerilerin direkt olarak öğrenciye aktarılması sistemi üzerine kurulur (Akın, 2014). *Andragoji* kavramının kelime kökeni, yunanca bir kelime olan *andr* (yetişkin) ile *agogos* (rehberlik) kelimelerinden meydana gelmektedir. Bu terim Knowless (1977) tarafından “*yetişkinlerin eğitime rehberlik etme sanatı*” şeklinde açıklanmaktadır. Knowles’e göre yetişkin ve çocuk arasındaki eğitimsel bakımdan en önemli fark yetişkinlerin öğrenme ortamına kendi istekleri ile girmesi iken çocuklar için bu durum genel olarak zorunlu olmaktadır.

Tablo 2. 4. Pedagoji ve Andragoji Karşılaştırılması Knowles, (1980)

Konu	Pedagoji	Andragoji
Öğrenen Kavramı	Öğrenci bağımlı bir roldedir, neyin öğrenileceğini, ne zaman öğrenileceğini, nasıl öğrenileceğini ve öğrenilip öğrenilmediği öğretmenden beklenir.	Bir kişinin bağımlılıktan giderek öz denetime doğru ilerlemesi olgunlaşma sürecinin normal bir yönüdür. Yetişkinler belirli geçerli durumlar dışında öz denetimli olmaya ihtiyaç duymaktadırlar.
Öğrenenlerin Deneyimlerinin Rolü	Öğrencinin getirdiği deneyimlerin, öğrenme ortamında pek bir değeri olmamaktadır. Bu deneyimler bir başlangıç oluştursa da asıl kaynak: Öğretmen, ders kitabı, görsel ve işitsel kaynaklardır.	İnsanlar büyüdükçe ve geliştikçe, öğrenme için gittikçe zenginleşen bir deneyim kaynağı oluştururlar. İnsanlar deneyimlerden elde ettikleri öğrenmelere daha fazla anlam yüklerler. Pasif bir şekilde elde ettikleri bilgilerden daha fazla değer katarlar. Bu nedenle eğitimdeki temel, deneyimlerden elde edilen tekniklerdir.
Öğrenmeye Hazır Olma	Bireyler toplumun (özellikle okulun) kendilerine öğrenmeleri gerektiğini söylediği şeyleri öğrenmeye hazırdır,	İnsanlar gerçek hayat görevleri ve sorunlarıyla yeterli düzeyde başa çıkabilmek için öğrenmeye ihtiyaç

	ancak baskılar(başarısızlık korkusu gibi) gerektiğinde büyük olmalıdır. Aynı yaşta olan çoğu öğrenci aynı şeyleri öğrenmeye hazırdır. Bu yüzden tüm öğrenenler için standart bir müfredatla aynı adımlarla ilerleyen şekilde düzenlenmelidir.	duyarlar. Öğrenmeye hazır halde gelirler. Eğitmen, öğrenenlerin kendini bilme ihtiyaçlarını keşfetmelerine yardımcı olmak için koşullar oluşturma araçları ile yöntemler sağlama sorumluluğundadır. Öğrenme ortamı gerçek hayatta uygulanabilir şekilde düzenlenmelidir.
Öğrenmeye Yönelim	Öğrenenler eğitimi, çoğunun ancak ilerleyen zamanlarda işlerine yarayacak konu edinme süreci olarak görürler. Bu nedenle müfredat, konu içeriği birimlerine (örneğin derslere) bölünmeli ve konunun mantığına uygun olarak düzenlenmelidir (örneğin antikitten, modern tarihe, basitten karmaşığa matematik ya da fen bilimlerine) Öğrenme olarak konuya odaklanılır.	Öğrenenler eğitimi, yaşamlarında tam potansiyellerine erişmek için artan yetkinlik geliştirmenin bir süreci olarak görürler. Bugün kazandıkları herhangi bir bilgi ve beceriyi yarın daha etkili bir biçimde yaşamak için kullanabilmek isterler. Bundan dolayı öğrenme tecrübeleri yetkinlik geliştirme kategorileri çevresinde düzenlenmelidir. İnsanlar öğrenmeye yönelimlerinde performansa odaklanırlar.

Tablo 2. 4. (Devam) Pedagoji ve Andragoji Karşılaştırılması Knowles, (1980)

Andragojinin gücünün yattığı şey, tüm yetişkin öğrenme durumlarına uygulanan bir prensipler topluluğu olmasıdır (Knowles, Holton ve Swanson, 2005).

Özel yetenekli öğrenci velilerin çocukları hakkında bilgilendirmelere karşı duydukları motivasyonun yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. 21. Yüzyılla beraber hızla gelişen teknolojik gelişmelerden velilerle iletişimde olumlu yönde faydalanmanın kritik bir nokta olduğu anlaşılmaktadır. Teknoloji, yetişkinlerde andragojik gelenekte zengin öğrenme tecrübeleri sağlanması açısından cesur yeni fırsatlar sunarken ilk olarak yetişkinlerin öğrenmelerinde kendi kendilerine yönlendirme isteğine doğrudan hitap edip yetişkinlerin öğrenmeyi tamamen kendilerine bağlı şartlar altında tam zamanında, yeterli bir formatta erişmelerini sağlayan, doğası gereği kendi kendine yönlendirilen bir öğrenme aracıdır (Knowles, Holton ve Swanson, 2005). Teknolojinin sağladığı fırsatlarla etkileşimin artırılması yer ve zamandan tasarruf ederek ekonomik bir hizmet sağlanabilir.

Bu noktada velilere verilecek bilgilendirme hizmetlerinin planlamasında yetişkin öğrenme kuramı sayıltıları oluşturulacak etkileşimi destekler niteliktedir. Bilgilendirilmeye hazır halde gelen velilerle etkili iletişim kurularak uzaktan veli toplantılarının verimliliği artırılabilir. Özel yeteneklilerle ilgili doğru ve geniş bilgilerin kısıtlı olması yapılacak bilgilendirme toplantılarında öğrenci velilerinin güdülenmesini arttıracak gibi bilgilendirme hizmetlerinin de gerçek hayatta uygulanabilir hale gelmesini ve sürekli olmasını sağlayabilir.

2.7.Etkileşimsel Uzaklık (Transactional Distance) Kuramı

Eğitimin en önemli bileşenlerinden biri de etkileşim olarak değerlendirilebilir. Eğitimin de ötesinde etkileşim sadece eğitimde değil insan ilişkilerinin var olduğu her yerde önemi görülmektedir. Etkileşimle beraber kurulacak iletişim eğitimin kalitesini de arttırabilir. Etkileşimin olumlu yönde olmasının beklenen ve istenen bir durum olduğu söylenebilir.

Uzaktan öğretimin başarısını belirleyen şey, kurumun ve bireysel öğretmenin, öğretmen ve öğrenci arasında uygun fırsatı ve kaliteli iletişimi sağlayabilme derecesidir (Moore, 1991). Dewey'in meydana getirdiği “*transaksiyon*” terimi 1980 yılında Boyd ve Apps tarafından, belirgin bir bağlamda ortam, bireyler ve davranış örüntüleri arasındaki ilişkiler şeklinde değerlendirilmiştir (Kumtepe, 2014).

Wedemeyer'in (1971) geliştirdiği “Bağımsız Çalışma” kuramından etkilenen Michael G. Moore “Özerklik Kuramı”nı geliştirmiştir. Moore'un 1970'li yılların başında formüle ettiği ve “bağımsız çalışma” olarak adlandırdığı uzaktan eğitim teorisi, uzaktan eğitim programlarına yönelik bir sınıflandırma yöntemidir (Simonson, Zvacek ve Smaldino, 2019). Wedemeyer'den yola çıkarak Moore (1983) “işlemsel mesafe” kavramını ortaya atarken bu, eğitmen ve öğrenci ilişkisini daha kesin terimlerle tanımlamaktadır (Saba, 2003). Moore geliştirdiği teoreminde fiziksel olarak bahsedilen uzaklıktan çok “yanlış anlama ve psikolojik boşluğa yol açan uzaklık” olarak açıklamak için kullanmıştır (Moore ve Kearsley, 1996). Eğitimi duvarların ötesine taşıyan uzaktan eğitimde, etkileşimsel uzaklık kuramının önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu teori, uzaktan eğitimde öğrenen ve öğrenmeyi kolaylaştıran arasındaki ilişkinin ayırt edici özelliklerini temsil etmektedir (Zawacki-Richter ve Jung, 2023).

Moore (1993) Etkileşimsel Uzaklığı üç boyutlu değişken olarak açıklanmaktadır. Bu değişkenler diyalog, yapı ve özerklik olarak belirtilebilir. Öğretmen ve öğrenen arasında geliştirilen diyalog, programın yapısal esnekliğinin derecesine atıfta bulunulan yapı ve öğrenenin öğrenme işlemleri üzerinde ne derece kontrol sahibi olduğunu gösteren özerklik (Giossos, vd., 2009).

a-Diyalog: Öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci ve öğrenci-içerik arasındaki karşılıklı (çift taraflı) iletişimdir. Diyalog ile etkileşimsel uzaklık arasında ters yönde bir orantı olmaktadır. Diyaloğun artması etkileşimsel uzaklığı azaltmaktadır. Diyaloğun arttırılması için birçok araç ve teknik kullanılabilir. Özellikle diyalog öğrenen ve öğretmen arasındaki basit bir iletişim ve etkileşimden çok daha fazlasıdır (Giossos,

Koutsouba, Lionarakis ve Skavantzios, 2009). Öğretmenler ve öğrenciler arasındaki etkileşimlerin bir parçası olarak geliştirilen diyalog, bazen etkileşim kavramı ile çok benzer hatta eş anlamlı olarak kullanılırken ancak önemli bir ayrım yapılabilir; diyalog kavramı, diğer etkileşimlerde olmayan olumlu özelliklere sahip bir etkileşimi ya da etkileşim serisini tanımlamak için kullanılmaktadır (Keegan, 2005).

b-Yapı: Öğretim programı için oluşturulan hedeflerin, uygulama ve değerlendirme işlemlerinin yönüdür ya da öğrencilerin kişisel olarak belirlenmiş hedeflere, uygulama taslaklarına ya da değerlendirme tekniklerine ne derecede adaptasyon gösterdiği ile ilgilidir.

Başka bir şekilde ifade edilecek olursa, eğitim programlarının öğrencilerin ihtiyaçlarına, ne derecede yanıt verebildiğinin tespit edilmesidir. Keegan'a (2005) göre yapı, programın eğitim hedeflerinin, öğretim stratejilerinin ve değerlendirme yöntemlerinin katılığını veya esnekliğini ifade ederken bir eğitim programının her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarına ne ölçüde uyum sağlayabileceğini ya da bunlara yanıt verebileceğini açıklamaktadır (Keegan, 2005).

c-Özerklik: Öğrenenin kendi sorumluluğunu kendisinin alması, amaçlarını belirlemesi ve öğrenmesini idare etmesi olarak tanımlanabilir. Öğrenciler öğrenme sürecinde yaparak yaşayarak yöntem ve teknikler geliştirebilir. Böylece kendi hızında ilerleyebilir, kendi stiline uygun çalışarak, hedeflerini belirleyebilir. Öğrenciler bu yöntem ve teknikleri etkin bir biçimde kullanarak deneyip yanılarak neticeye ulaşır ve nihayetinde kendini değerlendirir (Moore, 1980). Moore bahsedilen bütün bu yapıların etkileşimsel uzaklığa bir şekilde tesir ettiğini öne atmaktadır (Özkul, Aydın, Toprak ve Kumtepe, 2014).

Moore göre uzaktan eğitim ölçülebilen iki öğeden oluşur: Bunlar karşılıklı iletişime olanak sağlayan diyalog ve yapıdır. Uzaktan eğitim uygulamalarında etkileşim fiziksel olarak aynı ortamda olmadığından öğrencinin mesafe algısı büyüyerek öğrenim sürecini negatif yönde etkileyebilir, etkileşimsel uzaklık kuramı öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenleriyle etkileşimde bulunamama sorunu, uzaklık algısının gerçekte fiziksel uzaklıktan kaynaklanmadığını, psikolojik olduğunu gözler önüne sermektedir (Hamutoğlu, Gültekin ve Savaşçı, 2019). Yetişkin olmayan öğrenci gruplarında eğitimin hayati noktalarından biri de öğrenci velileri olarak gösterilebilir. Eğitimin başarıya ulaşmasında velilerle kurulacak etkili iletişim önemli bir yere sahip olabilir. Velilerin

çeşitli nedenlerden okullarla sürekli iletişimi sınırlı hale gelmektedir. Bunun sonucunda diyalogun azaldığı ve etkileşimsel uzaklığın arttığı söylenebilir.

Yaşanan yenilikler ve açık ve uzaktan öğrenme, geleneksel eğitim tekniklerini tartışılır hale getirmiş, bu eğitimin kullanılabilirliğini tartışılır hale getirirken zaman ve mekan bakımından esnek, özerkliğin bulunduğu yaşam boyu öğrenme göz önüne çıkmaktadır (Akyürek, 2020). Bu noktada Moore'un çalışmaları çok önemli bir yere sahip olduğu belirtilebilir. Moore'un işlemsel uzaklık kuramı açık ve uzaktan öğrenmenin temel teorilerinden biri olduğundan, teorik işleyişinin devamı kadar bu teorik işleyişin doğrulanması da değerlidir (Giossos, Koutsouba, Lionarakis ve Skavantzios, 2009).

Moore'un kuramında en kritik nokta kuramının devamlı gelişme yönünde olması bununla beraber teknolojik gelişmelere ve güncel açık ve uzaktan öğrenme yaklaşımlarına uyarlanaabilir hale getirebilmesidir (Horzum, 2011). Eğitimin her adımında aile eğitimlerinin kıymeti varken potansiyeli yüksek öğrencileri olan ebeveynlerin öğrencileri yaş olarak hangi dönemde olursa olsun ebeveynlerin yanıt aradığı fazlaca soru bulunmaktadır (Zat ve Erdik, 2018). Bu bağlamda eğitimin önemli enstrümanlarından biri olan veli bilgilendirme hizmetleri de teknolojik ilerlemelere paralel uyarlanması daha çok fayda sağlayabilir. Geleneksel yöntemlerle yapılan veli toplantılarına katılımın zaman ve mekan bakımından uyulmasının zor olduğu ileri sürülebilir.

2.8.Kuramsal Matris

Yapılan çalışma kapsamında açık ve uzaktan öğrenme, özel yetenekli öğrenci, özel yeteneklilere eğitim veren kurumlar ve öğrenci velisi üzerine alanyazın taraması yapılmıştır. Alanyazın taraması neticesinde özel yetenekli bireylerin ailelerinin yetişkin olması nedeniyle “andragoji kuramı” ve veli bilgilendirme toplantılarının iletişim ve katılımcılar arasındaki etkileşim faktörlerinin önemi bağlamında “etkileşimsel uzaklık kuramı” bu araştırmanın kuramsal temelini oluşturmuştur.

Tablo'da andragoji kuramı ve etkileşimsel uzaklık kuramı doğrultusunda oluşturulan kuramsal matris, ele alınan bu iki kuramın “*Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğrenmeyle Bilgilendirilmesi*” kavramı temel alınarak kesiştirilmesinden meydana gelmektedir. Elde edilen matrisin yatay düzleminde etkileşimsel uzaklık kuramına ilişkin ilkeler, dikey düzleminde andragoji kuramına ilişkin ilkeler yer almaktadır. Etkileşimsel uzaklık kuramının (1) Diyalog, (2)Yapı, (3)Özerklik ilkeleri kuramsal dizeyin yatay düzlemini meydana getirmektedir. Andragoji kuramının

(1) Bilme İhtiyacı, (2) Benlik İhtiyacı, (3) Deneyimler, (4) Hazır Bulunma, (5) Öğrenmeye Yönelim, (6) Motivasyon ilkeleri dikey düzlemi oluşturmaktadır. Araştırmaya konu bu ilkelerin kesiştiği gözeler “*Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğrenmeyle Bilgilendirilmesi*” kavramı çerçevesinde meydana getirilmiştir.

Tablo 2. 5. Kuramsal Matris

Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğrenmeyle Bilgilendirilmesi	Etkileşimsel Uzaklık			
	Diyalog	Yapı	Özerklik	
ANDRAGOJİ KURAMI	1-Bilme İhtiyacı	Çevrimiçi öğrenme özel yetenekli öğrenci velilerinin etkileşim içerisine girerek bilgi almasını sağlar.	Çevrimiçi veli Çevrimiçi öğrenmede veliler ihtiyacı duyduğu toplantının hazırlanmasında katkıda bulunur.	
	2-Benlik İhtiyacı	Çevrimiçi öğrenme yoluyla karşılıklı etkileşim sonucunda alınan dönütler etkin katılımı sağlar.	Çevrimiçi veli Çevrimiçi toplantılarda toplantı süreciyle ilgili yönlendirmelerde bulunur.	
	3-Deneyimler	Velilerinin çevrimiçi toplantılarda tecrübelerini paylaşması etkileşimi arttırır.	Çevrimiçi veli Çevrimiçi toplantılarda deneyimleri doğrultusunda yönlendirmede bulunabilir.	
	4-Hazır Bulunma	Velilerin çevrimiçi toplantılara hazır olarak gelmesi diğer katılımcılarla etkileşimini arttırır.	Çevrimiçi veli Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmek toplantıda aktif rol almasını sağlar	
	5-Öğrenmeye Yönelim	Çevrimiçi toplantılarda diğer katılımcılarla etkileşim içerisine girerek bağ kurar.	Velilerin ihtiyacı Çevrimiçi velilerin ihtiyacı olan çevrimiçi etkin rolü bağ kurmasını sağlar.	
	6-Motivasyon	Çevrimiçi Velilerin öğrencileriyle ilgili ihtiyacı olan sorumluluk olmak içsel öğretmen ve diğer bilgileri içeren çevrimiçi motivasyonu arttırır.	Çevrimiçi veli Çevrimiçi toplantılarda velilerin içsel güdülenmesini güdülenmelerini arttırır.	

3-YÖNTEM

Bu çalışmada, andragoji ve transaksyonel uzaklık kuramı merkezinde; açık ve uzaktan öğrenme yoluyla özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesi bütünsel bir yaklaşım çerçevesinde ele alınmıştır. Araştırma sürecinin bütünü bir keşfetme süreci olarak gerçekleşmiş, araştırmacının olgu ve olayları kontrol etme durumu söz konusu olmamıştır.

3.1Araştırma Modeli

Özel yetenekli öğrenci velilerinin andragoji ve transaksyonel uzaklık kuramları doğrultusunda açık ve uzaktan öğrenme yoluyla bilgilendirilmesinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan bu çalışma; nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması (case study) ile desenlenmiştir.

Creswell ve Poth, (2016)'e göre nitel araştırmalar metaforik bir biçimde ufacık ipliklerden, farklı dokulardan, birçok renkten ve türlü malzeme birleşimlerinden meydana gelen bir kumaşa benzeyip bu doku kolay ya da basit bir şekilde açıklanmazken dokuma tezgahının kumaşı bir arada tuttuğu gibi, genel varsayımlar ve yorumlayıcı çerçeveler de nitel araştırmayı bir arada tutar. Nitel araştırmaların bütün çevrelerce onaylanan bir açıklamasını yapmak zordur (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, (2015)'e göre nitel araştırma bireylerin yaşamlarını sürdürdükleri dünyanın ve bu dünyadaki tecrübelerinin ne şekilde “algıladıkları ve nasıl yorumladıklarını” incelemek için tasarlanan “araştırma yaklaşımlarını” tanımlamak için yararlanılan geniş bir açıklamadır.

“Her ne kadar tüm bu yönelimleri, yöntemleri, süreçleri ve özellikleri kapsayan bir tanım yapmak güç ise de 'nitel araştırma' gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2021 s.37).

Nitel araştırmalar Creswell (2016) 'e göre sosyal ya da insani sorunlara toplulukların ya da kişilerin dayandığı, yüklediği anlam durumlarını keşfetmeye, anlamlandırmaya ve kavramaya yönelik yöntemidir. Nitel incelemelerin geniş ve bir kalıp halinde bir açıklamasını yapmak zor olsa da bazı kritik niteliklerinden bahsetmek mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Nitel araştırma tekniklerinin tamamının gösterdiği benzer nitelikler bulunmaktadır (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015). Bu özellikler:

- Araştırmalardan elde edilen verilerin daima "üstünlüğü" bulunmaktadır. Kuramsal sınırlar önceden net bir biçimde tespit edilmemiştir verilerin incelenmesiyle biçimlenir,
- Nitel araştırma, araştırmanın gerçekleştiği alanlarla kısıtlıdır, araştırma yapan kişi inceleme yaptığı çevrenin atmosferine ve "kültürüne" yönelik hassas davranmakla yükümlüdür,
 - Bireylerin duygu ve düşüncelerini kavrama amacıyla olan nitel araştırmacı bireylerin doğal koşullarına şahsen dahil olarak bu amacına ulaşma çabasında olur,
 - Nitel araştırmalara dahil olan bireylerin bakış açılarını kavrayabilmek için araştırmacı “*emik perspektifle*” araştırmasını gerçekleştirir,
- Araştırmaya dahil olanları ayrıntılı bir biçimde açıklamak, incelemek, değerlendirmelerde bulunmak için nitel araştırma yapanlar “yoğun betimleme” yöntemini kullanır,
- Toplanan veriler ve bu verilerin incelenmesi nitel araştırmada kafa kafaya giderken bu iki husus birbirini destekler ya da harekete geçirir, olarak açıklanabilir (Halloway ve Wheeler, 2002, aktaran: Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015, s.31).

Nitel araştırmanın kuvvetli tarafları, süreç odaklı yaklaşımından, bu sürecin dünyaya dönük olmasından, tümevarım yaklaşımından, belirli durumlar ya da insanlar üzerine odaklanmasından ve bu durumun getirdiği sayılar yerine açıklamalara dikkat çekmesinden önemli düzeyde kaynaklanır (Maxwell, 2012). Nitel araştırma yapan kişilerin uygulaması gerekli olan birçok karara benzer, katılımcıların belirlenmesi ve vakit ayrılmasıyla ilişkisi bulunanlar her zaman araştırma çerçevesinde gerçekleştirilmelidir (Bogdan ve Biklen, 2022).

Nitel incelemelerin hedefi kişilerin hareketlerini, tutumlarını ve tecrübelerini daha da kaliteli bir biçimde kavramaktır (Bogdan ve Biklen, 2022). Creswell, (2016) ‘e göre nitel araştırma yaklaşımları: Anlatı araştırması, fenomenoloji, kuram oluşturma, etnografiler, durum çalışması olarak açıklanmaktadır.

Gerçekleştirilen bu araştırmanın desenini meydana getiren “*Durum çalışması yöntemi, bir durum çalışması araştırması yapmada gereksinim duyulan işlemlerin tam bir kümesini kapsar. Bu işlemler; bir durum çalışması desenini oluşturmayı, çalışmanın*

verilerini toplamayı, verileri analiz etmeyi, sonuçları sunmayı ve raporlaştırmayı içerir ” (Yin, 2017, s.3). Yin, (2017) ‘ye göre durum çalışması araştırmaları yapılırken geniş olarak faydalanılan altı temel vardır: “1- Doğrudan gözlemler, 2-Görüşmeler, 3-Arşiv kayıtları, 4-Dokümanlar, 5-Katılımcı gözlem, 6-Fiziksel Artifaklar”. Durum çalışmasının en kritik özelliği, araştırmada incelenen “durumun, kişinin ya da topluluğun ” kendilerine has nitelikleri dolayısıyla tercih edilmesi ve “kendi bağlamı” kapsamında incelenmesidir (Özden ve Durdu, 2016, s.3). Durum çalışması metodu durum çalışmaları incelemelerinde ihtiyaç duyulan uygulamaların eksiksiz bir grubunu içerir (Yin, 2017).

Tablo 3. 1. Durum Çalışmasına Göre Veri Toplama İşlemleri (Creswell ve Poth, 2016, s.215)

Veri Toplama Etkinliği	Durum Çalışması
Geleneksel olarak ne (yerler veya bireyler) incelenir?	Bir süreç, bir faaliyet, bir olay, bir program veya birden fazla birey gibi sınırlandırılmış bir sistem.
Tipik erişim ve uyum prosedürleri nelerdir?	Erişim sağlamada aracı kişinin yardımıyla katılımcıların güvenini kazanmak
Çalışılacak bir alan ya da bireyler nasıl seçilir (amaçlı örnekleme stratejileri)?	Bir “vaka” ya da “vakalar”, “atipik” bir vaka veya “maksimum varyasyon” veya “aşırı” bir vaka bulmak.
Tipik olarak hangi tür bilgiler toplanır (veri biçimleri)?	1 ile 4 vaka için belgeler ve kayıtlar, görüşmeler ve fiziksel eserler gibi kapsamlı formlar.
Bilgi nasıl kaydedilir (bilgi kaydetme)?	Saha notları, görüşme ve gözlem protokolleri.
Yaygın veri toplama sorunları (saha sorunları) nelerdir?	Görüşme ve gözlem sorunları.
Bilgi genel olarak nasıl depolanır (veri depolama)?	Saha notları, transkripsiyonlar, dijital dosyalar.

Nitel araştırma yaklaşımlarından durum çalışması ile desenlenen bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan görüşme yönteminden faydalanılmıştır. Sosyal bilimlerde gerçekleştirilen araştırmalarla bütünleşen veri elde etme yöntemlerinden biri olan “görüşme tekniği” ağırlıklı olarak sosyal bilimlerde kullanılmasına rağmen yakın zamanda diğer alanlarda da kullanılmaya başlanmış, buna kanıt olarak sağlık bilimlerinde tercih edilmesi gösterilebilir, bu bağlamda “görüşme tekniğinin” öneminin arttığı söylenebilir (Dömbekci ve Erişen, 2022).

Nitel araştırmalarda görüşme tekniği sıkça tercih edilen veri elde etme tekniği olarak kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Özel yetenekli öğrencilerin eğitim aldıkları Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrencisi bulunan velilerle yapılan bu çalışmada görüşme tekniklerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu

görüşme esnasında incelenecek “sorular veya konular” dizinini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2021). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde araştırmacı görüşme öncesi oluşturulan sorulardan faydalanırken görüşülen kişinin yanıtlarına ve değerlendirmeleri bağlamında görüşme esnasında hazırlanan sorulara ek soru yöneltebilirler (Altunışık, vd., s.485). Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, görüşme formu araştırmanın problemiyle ilişkili bütün soruları ve alanları içermesini garanti altına almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2021).

Yarı yapılandırılmış görüşme, görüşülen bireyle iki taraflı soru yanıt ya da düşüncelerin paylaşımı şeklinde olacağı gibi bir kişi yerine bir grupta da gerçekleştirilir (Güler, Halıcıoğlu ve Taşgın, 2015).

3.2. Amaçlı Örneklem

Bu araştırmada bulunan katılımcılar amaçsal örneklem yöntemiyle belirlenmiştir. “Araştırmanın amacı ve evren hakkında sahip olunan ön bilgilere bağlı olarak araştırmacı kişisel tercihinine bağlı olarak araştırdığı özelliği taşıdığını düşündüğü örneklemi tercih eder.” (Şahin ve Karakuş, 2019, s.191). Amaçsal örneklem, araştırmanın amacı doğrultusunda bilgi bakımından “zengin durumların” seçilmesiyle detaylı bir inceleme gerçekleştirilmesine imkan sağlar. (Büyüköztürk, vd. 2020). Bu doğrultuda araştırmanın konusu hakkında ayrıntılı bilgi elde edebilmek için amaçlı örneklem yöntemi seçilerek araştırma katılımcıları özel yetenekli öğrencilere sahip anne ve babalardan seçilmiştir.

3.3. Katılımcılar

Nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması tekniğinin kullanıldığı bu araştırmada amaçlı örneklem yoluyla katılımcıların seçimine gidilmiştir. Araştırmaya esas amaç ve araştırmanın kapsamı bağlamında uzman görüşleri neticesinde öğrencisi Bilim ve Sanat Merkezi’ne (BİLSEM) devam eden ortaokul 5.sınıf ve 6.sınıf öğrenci velilerinden oluşan dokuz kişinin görüşüne başvurulmuştur.

Çalışmaya katılan özel yetenekli Öğrenci velilerinin demografik bilgileri Tablo 3.3’te gösterilmiştir.

Tablo 3.2. Katılımcı Listesi

Katılımcıların Takma İsimleri	Eğitim Durumu	Meslek
Kenan	Lisans Üstü	Öğretmen
Demir	Ön Lisans	İşçi

Pelin	Lisans	Tekstil Mühendisi
Seda	Lise	Çalışmıyor
Tuğçe	Lisans	Öğretmen
Doruk	Lisans	Sağlık Memuru
Esra	Lisans	Hemşire
Burak	Lisans	Bilgisayar Mühendisi
Taner	Lisans	Gemi Makine Mühendisi

Tablo 3.2. (Devam) *Katılımcı Listesi*

3.4 Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formundan faydalanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde, görüşmeye esas sorular araştırmacı tarafından görüşme öncesi hazırlanır; fakat görüşme esnasında görüşülen bireylere nispeten esneklik sunarak mevcut soruların tekrardan revize edilmesine, yorumlanmasına olanak tanır (Ekiz, 2020). Araştırma doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formunun oluşturulmasında belirli adımlar izlenmiştir. Bu oluşum süreci üç adımdan meydana gelmektedir. Birinci adımda görüşmenin amacı, genel çerçevesi hakkında bilgiler bulunmaktadır. İkinci adımda katılımcının yazılı izni verildiği adımdır. Bu adımda görüşmenin ne şekilde yapılacağı, verilerin nasıl işleneceği, saklanacağı ve kullanılacağı ses kaydı alınacağını bilgisi ve araştırmacının iletişim bilgileri yer almaktadır. Üçüncü ve son adımda, yarı yapılandırılmış görüşme formunda araştırmanın amacını temsil eden sorular bulunmaktadır. Görüşme sorularının elde edilmesi oluşturulan matris vasıtasıyla gerçekleşmiştir. Kuramsal düzeyin oluşturulmasına dair aşamalar aşağıda belirtilmektedir.

3.5 Kuramsal Dizey

Araştırmada kullanılan kuramsal dizey üç evrede oluşturulmuştur:

Birinci evrede uzmanların görüşleri doğrultusunda andragoji kuramının altı ilkesi (1-Bilme İhtiyacı, 2-Benlik İhtiyacı, 3-Deneyimler, 4-Hazır Bulunma, 5-Öğrenmeye Yönelim, 6- Motivasyon) ve etkileşimsel uzaklık kuramının üç ilkesinden (1-Diyalog, 2-Yapı, 3-Özerklik) hangilerinin çalışma kapsamında bulunacağını kararlaştırılması olmuştur.

İkinci evrede alan uzmanlarının görüşleri yönünde andragoji kuramının ve transaksiyonel uzaklık kuramının belirlenen ilkelerinin tamamının yer almasıyla beraber kuramsal dizeyin on sekiz gözeden oluşan bir yapıda olması gerektiğine karar verilmiştir.

Üçüncü evrede meydana getirilen on sekiz göze nitel araştırma uzmanları tarafından incelenmiş, neticesinde andragoji kuramının altı ilkesi ile etkileşimsel uzaklık kuramının üç ilkesinin bütün gözelerinin dikkate alınmasına ve araştırmaya esas soruların on sekiz gözeli olması gerektiği kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda kuramsal matris, kuramsal dizeyi oluşturmaktadır. Araştırmaya esas sorular kuramsal dizey bağlamında oluşturulmuştur. İncelemeler neticesinde elde edilen kuramsal dizey, kuramsal matriste herhangi bir değişiklik meydana getirmediğinden kuramsal dizey olarak burada tekrar ele alınmamıştır.

Katılımcılara sorulacak sorular tablo da yer aldığı gibi oluşturulmuştur.

Tablo 3. 1. Araştırma Soruları

Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğrenmeyle Bilgilendirilmesi		Etkileşimsel Uzaklık		
	Diyalog	Yapı	Özerklik	
ANDRAGOJİ KURAMI	1-Bilme İhtiyacı	Çevrimiçi Öğrenme yoluyla öğrenciniz ile bilgi almanız etkin katılımınızı nasıl etkiler?	Çevrimiçi öğrenme yoluyla gerçekleştirilen toplantılar bilgi ihtiyacınızı nasıl karşılar?	Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla yapılacak toplantılarda ihtiyacınız olan bilgileri belirlemeniz katılımınızı nasıl etkiler?
	2-Benlik İhtiyacı	Çevrimiçi Öğrenme yoluyla öğrencinizle ilgili çevrimiçi dönütler almanız size nasıl yardımcı olur?	Çevrimiçi öğrenmenin ebeveynlik özelliklerinize katkıda bulunmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?	Çevrimiçi öğrenmeyle yoluyla düzenlenen toplantılarda beklentileriniz doğrultusunda yönlendirme yapabilmeniz katılımınızı nasıl etkiler?
	3-Deneyimler	Çevrimiçi öğrenme yoluyla eğitimcilerle ve diğer velilerle fikir alışverişinde bulunulmasını nasıl karşılırsınız?	Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla düzenlenen bilgilendirme hizmetlerinde birikim ve tecrübelerin/tecrübelerinizin paylaşımı size nasıl etki eder?	Çevrimiçi öğrenme yoluyla düzenlenen toplantılara tecrübeleriniz doğrultusunda nasıl katkıda bulunabilirsiniz?
	4-Hazır Bulunma	Çevrimiçi toplantılarda etkili bir iletişim süreci için nasıl bir hazırlık yaparsınız?	Açık ve uzaktan öğretim yoluyla yapılacak çevrimiçi toplantılarda ne tür materyallere ihtiyaç duyarsınız?	Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmeniz toplantıdaki rolünüzü nasıl etkiler?
	5-Öğrenmeye Yönelim	Çocuğunuzun gelişimine katkı sağlayacak bilgileri açık ve uzaktan öğrenme yoluyla edinmek nasıl olur?	Çocuğunuzun gelişimine katkı sağlayacak çevrimiçi toplantıyı nasıl karşılırsınız?	Çevrimiçi öğrenme yoluyla yapılacak toplantı planlamasında sorumluluk almanızı nasıl değerlendirirsiniz?
	6-Motivasyon	Çevrimiçi öğrenmede öğretmen ve diğer velilerle karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak sizi nasıl motive eder?	Nasıl düzenlenmiş çevrimiçi öğrenme ortamı sizi motive eder?	Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla verilecek bilgilendirme toplantılarında aktif rolünüzün olması motivasyonunuzu nasıl etkiler?

3.6. Araştırma Soruları

Soru 1. Çevrimiçi öğrenme yoluyla öğrencinizle ilgili bilgi almanız etkin katılımınızı nasıl etkiler?

Soru 2. Çevrimiçi öğrenme yoluyla öğrencinizle ilgili çevrimiçi dönütler almanız size nasıl yardımcı olur?

Soru 3. Çevrimiçi öğrenme yoluyla eğitimcilerle ve diğer velilerle fikir alışverişinde bulunulmasını nasıl karşılırsınız?

Soru 4. Çevrimiçi toplantılarda etkili bir iletişim süreci için nasıl bir hazırlık yaparsınız?

Soru 5. Çocuğunuzun gelişimine katkı sağlayacak bilgileri açık ve uzaktan öğrenme yoluyla edinmek nasıl olur?

Soru 6. Çevrimiçi öğrenmede öğretmen ve diğer velilerle karşılıklı fikir alışverişinde bulunmak sizi nasıl motive eder?

Soru 7. Çevrimiçi öğrenme yoluyla gerçekleştirilen toplantılar bilgi ihtiyacınızı nasıl karşılar?

Soru 8. Çevrimiçi öğrenmenin ebeveynlik özelliklerinize katkıda bulunmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Soru 9. Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla düzenlenen bilgilendirme hizmetlerinde birikim ve tecrübelerin/tecrübelerinizin paylaşımı size nasıl etki eder?

Soru 10. Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla yapılacak çevrimiçi toplantılarda ne tür materyallere ihtiyaç duyarsınız?

Soru 11. Çocuğunuzun gelişimine katkı sağlayacak çevrimiçi toplantıyı nasıl karşılırsınız?

Soru 12. Nasıl düzenlenmiş çevrimiçi öğrenme ortamı sizi motive eder?

Soru 13. Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla yapılacak toplantılarda ihtiyacınız olan bilgileri belirlemeniz katılımınızı nasıl etkiler?

Soru 14. Çevrimiçi öğrenmeyle yoluyla düzenlenen toplantılarda beklentileriniz doğrultusunda yönlendirme yapabilmeniz katılımınızı nasıl etkiler?

Soru 15. Çevrimiçi öğrenme yoluyla düzenlenen toplantılara tecrübeleriniz doğrultusunda nasıl katkıda bulunabilirsiniz?

Soru 16. Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmeniz toplantıdaki rolünüzü nasıl etkiler?

Soru 17. Çevrimiçi öğrenme yoluyla yapılacak toplantı planlamasında sorumluluk almanızı nasıl değerlendirirsiniz?

Soru 18. Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla verilecek bilgilendirme toplantılarında aktif rolünüzün olması motivasyonunuzu nasıl etkiler?

3.7.Verilerin Elde Edilmesi

Özel yetenekli öğrenci velilerinin açık ve uzaktan öğretim yoluyla bilgilendirilmesinin nasıl olacağının araştırılmasını hedefleyen bu çalışmada özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu vasıtasıyla elde edilmiştir. Amaçlı Örneklem yöntemiyle bilim ve sanat merkezine devam eden 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin velilerinden dokuz kişi seçilmiştir. Öğrenci velilerinden, yarı yapılandırılmış görüşme formu vasıtasıyla yapılacak görüşme için araştırmacı ve veliler için uygun zaman ve mekan belirlenerek randevu alınmıştır. Görüşme zamanı ve mekanı kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler, randevu mekanı ve zamanına uygun bir biçimde yapılmıştır. Görüşmenin gerçekleştiği sırada görüşmeye esas sorulara geçilmeden önce yarı yapılandırılmış görüşme formuna esas aydınlatma ve yazılı izin formları katılımcı velilere sunulmuştur. Öğrenci velilerine sunulan formları incelemeleri ve uygun görmeleri sonucunda imzalamaları için gereken vakit verilmiştir. Sonrasında katılımcıların aklına takılan kavramlarla ilgili açıklamalar yapılmıştır. Yapılan görüşmeler ses kayıt cihazı vasıtasıyla kayıt altına alınmıştır. Yapılan görüşmelerin her biri bütün formların incelenmesiyle beraber ortalama yirmi dakikada gerçekleşmiştir. Görüşme neticesinde katılımcılara teşekkür edildikten sonra iletişim bilgileri verilmiş diledikleri zaman araştırmayla ilgili bağlantı kurabilecekleri söylenmiştir. Bu süreç dokuz katılımcı için aynı biçimde uygulanarak veriler toplanmış ve analiz aşamasına geçilmiştir.

3.8. Verilerin Analizi

Görüşme neticesinde katılımcılardan elde edilen ses kaydı dosyaların araştırmacı eliyle dökümü ve kodlanması sağlanmıştır. Ses kaydından yazıya dökülen dosyalar MAXQDA nitel analiz programında açılmıştır. Analiz sürecinde MAXQDA programından faydalanılmıştır. MAXQDA programından faydalanan araştırmacılara, program verilerin metne dönüştürülmesinde, kodlamasının yapılmasında, tema ve kodları nicelik olarak ifade etmede, elde edilen nitel verilerin görsel olarak sunulmasında yardımcı olmaktadır (Dereli, 2023). MAXQDA nitel araştırma programı kullanışlı arayüzü ve yapay zeka asistanı ile ilintili bir şekilde çalışması araştırmacının verileri analiz etmesinde yardımcı olmaktadır. Bu program vasıtasıyla nitel veriler detaylı bir biçimde analiz edilebilmektedir. Nitel araştırmalarda veri analizi, verilerin analize hazırlanıp düzenlenmesinin yapılmasını, akabinde kodlama ve kodları yoğunlaştırma aşamalarıyla verilerin temalara indirgenmesi ve son aşamada verilerin şekillerle, tablo ya da grafiklerle gösterilmesi aşamaları yer almaktadır (Creswell ve Poth, 2016).

Gerçekleştirilen bu araştırmada verilerin analiz edilmesinde betimsel ve içerik analizinden faydalanılmıştır. İçerik analizinde tümevarım analizinden faydalanılmıştır. Betimsel analizle gerçekleştirilen görüşmelerde ulaşılan bulgular, içerik analizi vasıtasıyla anlamlandırılır, benzerlik ve ilişkilerin tespit edilmesinden sonra, veriler belirli kavram ve temalar etrafında birleştirilerek yorumlanır (Karataş, 2015). Bu bağlamda ulaşılan bulgular araştırmaya esas sorular çerçevesinde ele alınarak bu sorulara cevap oluşturacak biçimde analiz edilmiştir. Elde edilen veriler bulgular bölümünde sunulmuştur.

3.9. Araştırmanın İnanırlığı

Yapılan bu çalışmanın elde edilen verileri, özel yetenekli öğrenci velilerine sorulan açık uçlu sorulardan oluşmuş görüşme formu aracılığıyla toplanmıştır. Elde edilen verilerin inandırıcılık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla üç uzmanın görüşleri alınarak gelen dönütler rehberliğinde yapılması gereken düzenlemeler yapılmış elde edilen verilerin doğrulama süreci (triangulation) gerçekleştirilmiştir. Nitel bir araştırmanın geçerlik ve güvenirlik çalışması araştırmanın tarafsız bir biçimde işlenerek, kuşkuları ve karşı açıklamaları ortadan kaldırmış bir biçimde sunulması gerekmektedir (Özden ve Durdu, 2016). Nicel yöntemle gerçekleştirilen araştırmalarda ifade edilen “geçerlik ve güvenirlik” kavramlarından farklı olarak nitel çalışmalarda “inanırlık”, “sonuçların doğruluğu” ve “*araştırmacının yetkinliği*” kavramlarının tercih edilmesi daha uygundur (Krefting, 1991; aktaran: Başkale, 2016).

3.10 Araştırmanın Güçlü ve Sınırlı Yanları

Araştırmada andragoji kuramı ve transaksiyonel uzaklık kuramı matrislerinin kesişim noktalarından hareket edilerek yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular meydana getirilmiştir. Oluşturulan bu sorular alan uzmanı olan üç kişinin incelemesi neticesinde gerekli düzenlemeler yapılarak soruların katılımcılar tarafından cevaplanması bölümüne geçilmiştir. Soruların cevaplanması aşamasında katılımcılara herhangi bir yönlendirme yapılmamış objektif bir şekilde davranılmıştır. Katılımcı velilerinin özel yetenekli öğrenci velisi olması ve özel yetenekli bireylere eğitim veren BİLSEM kurumuna en az iki yıldır devam ediyor olmaları, araştırma için pozitif bir etmen olarak belirtilebilir. Bunun yanında özel yetenekli öğrenci velilerinin açık ve uzaktan öğretim yoluyla bilgilendirilmesinin nasıl karşılandığını ortaya koyan bu araştırma özel yetenekli bireyler ve aileleri için katkı sağlayacak bir çalışma olarak görülmektedir. Çalışmada elde edilen veriler araştırmaya katılan kişilerle sınırlı kalmıştır.

3.11 Etik Bildirim

Gerçekleştirilen bu araştırma dahilinde “Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu” 708725 protokol numaralı “karar belgesi” alınmış ilgili belge Ek-1’e eklenmiştir.

4-BULGULAR VE YORUMLAR

Özel yetenekli öğrenci velilerinin açık ve uzaktan öğretim yoluyla bilgilendirilmesinin nasıl olacağının incelendiği araştırmanın bu aşamasında elde edilen verileri içeren bulgular ve bu bulgulara dair yorumlar aktarılmıştır. Araştırmanın amacına ve araştırmada yer alan sorulara uyumlu bir biçimde yarı yapılanmış görüşme ile elde edilen verilerin MAXQDA analiz programıyla analizinin yapılması neticesinde ortaya çıkan bulgular doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Bu bağlamda araştırma sonucunda elde edilen bulgular araştırma sorularıyla uyumlu temalar kapsamında sunulmuştur.

4.1. Çevrimiçi Toplantılara Hazırlıklı Gelmenin Önemi

Araştırma sorularından “Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmeniz toplantıdaki rolünüzü nasıl etkiler?” sorusuna özel yetenekli öğrencisi olan velilerin verdikleri cevaplar MAXQDA nitel veri programıyla analiz edilmiştir. Analizler neticesinde “Çevrimiçi Toplantılara Hazırlıklı Gelmenin Önemi” ana teması kapsamında toplam dört alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Söz Sahibi Olma”
- “Bilgi Sahibi Olma ve Toplantı Gündemi”
- “Saygı ve Değer”
- “Toplantı Verimliliği ve Aktif Rol”

Ulaşılan bu temalar şekil 4.1. ‘de aktarılmaktadır.

Şekil 4. 1. Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmenin önemi temasına bağlı alt temalar gösterilmiştir

Şekil 4.1.'de dokuz özel yetenekli öğrenci velisinin, çevrimiçi toplantılarda hazırlıklı gelmelerinin toplantıdaki rollerini nasıl etkilediğine dair görüşleri çerçevesinde oluşturulan ana tema ve alt temalar gösterilmiştir. Oluşturulan alt temalara dair bulgular şöyledir:

“Söz Sahibi Olma” alt temasına dair doğrudan alıntılar aşağıda aktarılmıştır.

“Hazırlıklı olduğum zaman toplantıdan alacağım verim de artar bu da beni doğrudan toplantının merkezine alır.” (Kenan)

“...böylece karşı tarafı bilgilendirme amacım olur hazırlıklı olursam. Yani hem bilgi alan taraf hem de bilgi veren taraf olmuş olurum.” (Demir)

“Olumlu bir şekilde etkiler, toplantıda söyleyecek sözüm olur.” (Pelin)

“Toplantının moderatörü bensem mutlaka hazırlıklı gelmeliyim. Toplantının içeriğine hakim olacak biçimde hazırlık faaliyetinde bulunmalıyım.” (Burak)

Doğrudan alıntılardan anlaşılacağı gibi, çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmenin katılımcıları söz sahibi yapacağı düşüncesinin ortaya çıktığı görülebilir. Özel yetenekli öğrenci velilerinin toplantıda hazırlıklı olması sayesinde söyleyecek sözlerinin olmasının toplantıya aktif katılım yönünde pozitif etki edebileceği bununla beraber etkileşimi de arttırabileceği söylenebilir. Hazırlıklı gelmenin, çevrimiçi toplantılarda pasif bir şekilde bilgi almanın ötesinde katılımcılara aktif bir rol vererek bilgi aktarmasına da olanak verebilir. Söz sahibi olunmasıyla beraber toplantının bir bileşeni olma yönünde önemli bir adım atılabileceği öngörülebilir. Katılımcıların çevrimiçi toplantılarda söz sahibi

olabilmesi için yapması gereken hazırlıklardan birini toplantı gündemini bilerek bu doğrultuda bilgi edinme yoluna gitmesi olarak belirtilebilir bu doğrultuda, “Bilgi Sahibi Olma ve Toplantı Gündemi” alt temasına dair bulguların doğrudan alıntıları aşağıda aktarılmıştır:

“Olumlu yönde etkiler tabiki, yapacağımız toplantının içeriğiyle alakalı bilgi sahibi olup hazırlıklı gelirse, soracağımız sorular da belli olur, daha aktif rolümüz olur daha verimli geçer.” (Kenan)

“...toplantının moderatörü değil de sadece katılımcı isem o içerikle ilgili ne kadar hazırlıklı gelirim toplantıdaki etkinliğim artacaktır.” (Burak)

“Hazırlıklı olmaktan kasıt eğer çocuk hakkında konuya hakimsek varsa elimde biriktirdiğim veri ona göre soru sorarım.” (Esra)

“Çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmemiz bizim toplantı ve içerikleri hakkında bilgi sahibi olmamız demektir. Eğer bilgi sahibi olursak daha iyi dönütler alırız diye düşünüyorum. Etkin oluruz yani eğer hazırlıklı olmazsak toplantının neyle ilgili olduğunu bilmezsek sadece dinleyici olarak katılacağız ve toplantıda etkin olamayacağız” (Doruk)

Elde edilen doğrudan alıntılar rehberliğinde çevrimiçi toplantılarda hazırlıklı gelmede toplantı gündeminin belirli olmasının ve buna göre hazırlık yapılmasının toplantı açısından aktif rol almaya katkı sağlayabileceği görülmektedir. Beş katılımcının bilgi sahibi olmakla toplantı gündemini ilişkilendirmesi, çevrimiçi toplantılarda gündemin belli olmasının ve velilere hazırlık yapılması için söylenilmesinin kritik öneme sahip olduğu sonucuna ulaşılabilir. Çevrimiçi toplantılara hazırlık kapsamında yapılacak bu çalışmalardan sonra ortaya toplantıya verilen saygı ve değer yansımasının çıkacağı, “Saygı ve Değer” alt teması, çevrimiçi toplantılara hazırlıklı gelmenin önemi ana temasının başka bir alt teması olarak yer almaktadır. Bu bağlamda özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşlerini içeren doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

“...bu da benim toplantıya verdiğim değeri ortaya koyar.” (Demir)

“...ben mesela okulda pandemi döneminde uzaktan yapılan görüşmelerde ses olmayan bir ortama gidip, ya da diğer katılımcıların dikkatini dağıtmayacak bir arka fon seçerek katılmaya dikkat ederim; çünkü çocuklarımızla ilgili meseleler konuşulacak bu çok önemli, bu benim toplantıya verdiğim değer bir sonucudur. Bu yaptığım hazırlıklar toplantıya saygı duyduğumu ve değer verdiğimi gösterir diye düşünüyorum.” (Pelin)

“...bilgi birikimim ve hazırlığımı gösterirsem diğer katılımcıların gözünde benim saygınlığım da artacaktır.” (Burak)

“...olumlu bir şekilde etkiler. Kendimi daha ait hissedirim, toplantının bir parçası olurum katılım gösteririm. Toplantıya gerçekten katılım göstermiş olurum. Bazen formaliteden katılım gösterilen toplantılar vardır. Sessize alıp toplantının bitmesi beklenir; ama hazırlıklı olduğumuz ve çocuğumuzla ilgili bir toplantı bizim için değerlidir. Bu toplantının bir parçası olmuş olurum.” (Tuğçe)

Veli görüşlerinden anlaşılabacağı üzere katılımcılar toplantıya hazırlıklı gelmeyi toplantıya verilen bir değerın göstergesi olarak algılamaktadır. Bununla beraber bilgi edinerek gelmenin toplantıda “saygın” bir rol vereceğı kanaati belirtilmiştir. Bunun yanında ebeveynler çocuklarına verilen değerin bir yansıması olarak çevrimiçi toplantılara değeri verdiklerini belirtmişlerdir. Bir başka çıkarım yapılacak görüş, hazırlıklı gelmenin toplantının gerçekliliğini etkileyeceğı, toplantının bir formalite ya da yapılması gereken zorunlu bir etkinlik değeri vererek ve saygı duyarak katılımcıların aktif katılımını sağlayacağı ifadesidir. Bunlar dışında toplantıya değeri vermenin toplantının iklimini de olumlu yönde etkileyeceğı etkileşimsel uzaklığın azalacağı ve kuvvetli bir bağ kurulabileceğı söylenebilir. Bunlar neticesinde toplantının verimliliğı üst düzeye çıkabilir ve velilerin aktif rolleri buna destek sağlayabilir. Bu bağlamda bir diğeri alt tema olan “Toplantı Verimliliğı ve Aktif Rol” alt temasına ait elde edilen bulgulara ilişkin doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Hazırlıklı olduğum için ihtiyaçlarım doğrultusunda toplantıyı yönlendirebilirim.” (Kenan)

“...daha iyi etkiler bu her toplantı için geçerlidir. Çevrimiçi olsun yüz yüze olsun aynı şey geçerlidir. Hazırlıklı gelmek her zaman daha iyidir. Konunun amacı, konunun bizi nereye götüreceğı belliyse, bu konuda ön çalışma yapmanın daha doğru cevap verebilmek açısından pozitif sonuçları olacaktır” (Taner)

“...Daha etkin olurum, konular hakkında hazırlıklı olurum. Nelerin konuşulacağı hakkında bilgi sahibi olurum.” (Demir)

“...Toplantı akışını hızlandırabilir, böylece daha fazla katılım gösterip bilgi alabilirim. Olumlu olarak etkileyeceğini düşünüyorum.” (Seda)

“...bu şekilde eğer hazırlıklı olursak daha aktif ve yararlı olabileceğimizi düşünüyorum toplantıda.” (Doruk)

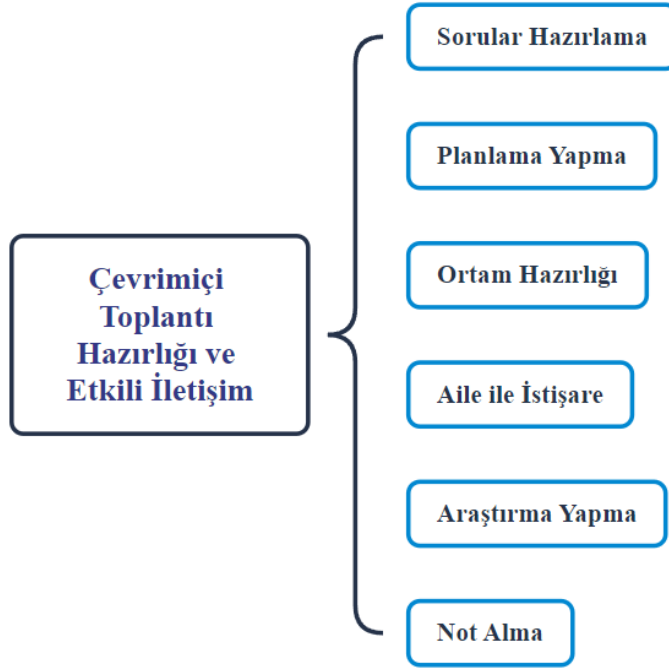
Doğrudan alıntılardan yola çıkarak hazırlıklı gelmenin velilere aktif bir rol vereceği söylenebilir. Özel yetenekli öğrenci velilerinin aktif olmasıyla beraber toplantının amacına ulaşması sağlanabilir. Yapılan veli toplantılarının esas amacının öğrenciye fayda sağlamak olduğu düşünüldüğünde, bunu gerçekleştirebilmenin öğrenci velilerinin katılımı ile hayat bulacağı ve nihayetinde toplantıdan alınacak verimin olumlu yönde etkilenebileceği öne sürülebilir. Nitekim veli toplantılarında eğitimcilerin sadece bilgi verdiği bir ortam olarak düşünülmesinin doğru olmadığını bunun yanında eğitimcilerde öğrencileri anlamada ve bireysel özelliklerini dikkate alarak eğitim ortamını düzenlemede ebeveynlerden alacakları bilgilerin çok kritik öneme sahip olduğu belirtilebilir.

4.2 Çevrimiçi Toplantı Hazırlığı ve Etkili İletişim

Araştırma sorularından, “Çevrimiçi toplantılarda etkili bir iletişim süreci için nasıl bir hazırlık yaparsınız?” sorusuna özel yetenekli öğrencisi olan velilerin verdikleri cevaplar MAXQDA nitel veri analiz programıyla analiz edilmiştir. Analizler neticesinde “Çevrimiçi Toplantı Hazırlığı ve Etkili İletişim” ana teması kapsamında toplam altı alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Sorular Hazırlama”
- “Planlama Yapma”
- “Ortam Hazırlığı”
- “Aile ile İstişare”
- “Araştırma Yapma”
- “Not Alma”

Elde edilen bu temalar şekil 4.2.’de aktarılmaktadır.

Şekil 4. 2. Çevrimiçi toplantı hazırlığı ve etkili iletişim temasına bağlı alt temalar

Şekil 4.2’ de dokuz özel yetenekli öğrenci velisinin, çevrimiçi toplantılarda etkili iletişim sürecinde nasıl hazırlık yaptıklarına dair görüşleri çerçevesinde oluşturulan ana tema ve alt temalar gösterilmiştir. Oluşturulan alt temalara dair bulgular şöyledir:

“Sorular Hazırlama” alt temasına dair doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...soracağım soruları önceden belirlemeye çalışırım.” (Esra)

“...çocuğumla alakalı sorabileceğim soruları not alırım.” (Seda)

“...bilgi almak istediğim konularla ilgili soruları hazırlarım. Bunun dışında aklıma gelen özel bir hazırlık gerektirecek durum olduğunu düşünmüyorum.” (Tuğçe)

Doğrudan alıntılardan yola çıkarak, çevrimiçi toplantıdan önce sorular hazırlamanın etkileşimi arttırdığı düşüncesine ulaşılabilir. Soru sorma bir iletişim biçimi olarak kabul edilirse fikir alışverişinin sağlanması, bilgi erişimi gibi birçok etkileşim durumu gerçekleşebilir. Buradan hareketle soru hazırlamanın etkileşimi olumlu yönde etkilediği yargısına varılabilir. Bunun yanı sıra soru hazırlamak, toplantıya girmeden önce yapılması gerekenlerden biri olarak gösterilebilir. Soru hazırlamanın ve daha başka unsurların bir plan dahilinde olmasının çevrimiçi toplantılarda etkili iletişimi sağlama bakımından önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir. Bu noktadan hareketle bir başka

alt tema olarak ortaya çıkan “Planlama Yapma” alt temasına ait katılımcıların verdiği cevaplar doğrudan alıntı olarak aşağıda aktarılmıştır.

“...Mesleğimle ilgili bir konuya profesyonelliğimle ilgili hazırlık yaparım, velisi olduğum öğrenciyle ilgili durumlarda çok hazırlık yapacağımı düşünmüyorum; çünkü benim burada alacağım dönütler daha önemli”. (Taner)

Velinin görüşünden hareketle kendisinin aktif katılım göstereceği bir konuda hazırlık yapacağını vurgulamaktadır. Bu noktadan yola çıkarak özel yetenekli velilerine becerileri dahilinde sorumluluklar vermenin onların hazırlıklı gelmelerini ve nihayetinde etkili iletişimin sağlanmasında katkılar sağlayacağı düşüncesine ulaşılabilir.

Bir başka görüşte:

“...öncelikle ne konuşacağımı, kendi söyleyeceklerimi kafamda tasarlarım, hangi başlıklarda konuşacağımı planlarım. Kendi gündemim olur”. (Pelin)

Bu görüşten hareketle velinin kendi planlamasını yapmasının kendi içinde bir gündem oluşturacağı düşüncesine ulaşılabilir. Ebeveynlerin böyle bir gündem oluşturmasının sadece kendi fikrine göre değil ailenin diğer fertleri ile özellikle de öğrencinin kendisi ile fikir alışverişinde bulunmasının, toplantının amacına ulaşmasını bunun yanında genel toplantıdan kişisel faydaların yüksek düzeyde sağlayabileceği yargısına varılabilir. Bunun önemine vurgu yapan “Aile ile İstişare” alt temasına ait doğrudan alıntılar şu şekilde yer almaktadır:

“Eşime ve çocuğuma da sorarım onların iletmemi istediği bir durum var mı? Diye böyle bir hazırlık sürecim olur.” (Kenan)

“...sonrasında eşimle de istişare yaparım, hatta çevrimiçi toplantı olduğu için beraber de katılabiliriz. Sonuçta bilgi sahibi olduğumuz bir toplantıda iletişimimiz de artar.” (Demir)

“...notlarımı alırken çocuklarımla da konuşurum onlardan aldığım dönütler de önemlidir.” (Pelin)

“...karşılaştığımız zorlukları öğrencimizle ilgili fikirleri beyan eder ve ortak bir noktada buluşuruz.” (Doruk)

Doğrudan alıntılardan hareketle öğrencilerin başarısı ebeveynlerin ortak tutumundan ve okul ile iş birliğinden doğrudan etkilenmektedir. Bu noktada öğrencinin özel yetenekli olmasının bu iş birliğini daha da önemli hale getirdiği belirtilebilir. Hem ebeveynlerin ortak bir noktada birleşmesi hem de öğrencinin ilgi isteklerinin dikkate alınması bakımından çevrimiçi veli toplantıları öncesinde istişarede bulunmak önemlidir.

Çevrimiçi toplantılara katılım olanaklarının daha kolay olduğu düşünülürse ebeveynler ayrı yerlerde olduğu zamanlarda bile toplantılara beraber katılabilirler.

“Araştırma Yapma” alt temasına ilişkin doğrudan alıntılar aşağıdaki şekilde oluşmuştur.

“Konuyla ilgili araştırma yaparım, soracağım soruları önceden hazırlarım, anlatılacak konularla ilgili ön bilgiler edinirim.” (Kenan)

“...ilk önce konuya hakim olmam lazım. Konuyla ilgili ön araştırma yaparım bilgi toplarım. Körü körüne bir toplantıya katılamam. Çok olmasa dahi bir ön bilginin olması gerekiyor, tabi bunun için toplantı konusunu da bilmem gerekiyor.” (Demir)

“...toplantının amacına göre yani bu toplantıda neler konuşulacaksa onlarla ilgili önden bilgi edinmeye çalışırım böylece toplantıya ve konulara yabancı kalmamış olurum.” (Seda)

“...ya şimdi öncelikle toplantının konusunu bildiğim zaman öncelikle önemli olan konusu, konunun ne olduğunu bilirse biz de ona göre konuyla ilgili araştırma yapabiliriz diye düşünüyorum.” (Doruk)

Doğrudan alıntılardan hareketle araştırma yapma alt temasında toplantının içeriğine uygun yapılacak araştırmanın faydalarına vurguda bulunulduğu görülebilir. Bu faydaların en kritik noktalarından biri; toplantıya yabancı kalınmayacağı böylece hem iletişimin artacağı hem de toplantıdan daha fazla fayda sağlanacağı söylenebilir. Yapılacak araştırma neticesinde elde edilen notların ve aile ile istişare sonucunda ortaya çıkan verilerin not alınmasının toplantı hazırlığı aşamasında önemli katkıları olabilir. Bu bağlamda, öğrenci velilerinin “Not Alma” alt temasına dair verdikleri cevaplar aşağıda verilmiştir:

“Toplantıya gelmeden önce öğretmene sormak istediğim konuları not alırım. Not almadığımız zaman bazen sormak istediğimizi unutabiliyoruz ya da toplantı bittikten sonra aklımıza geliyor.” (Kenan)

“...bunları mutlaka not alırım, kağıt kalem olayını severim ben. Notlarım mutlaka elimin altında olmalı. Bilgisayara alınan notlar değil mutlaka kağıt kaleme not almalıyım.” (Pelin)

“...yani başka ne olabilir, konu belliyse ufak bir araştırma yapabilirim. Yaptığım araştırmalarla ilgili notlar alırım.” (Esra)

“Notlar almam bana yardımcı olur; çünkü bana söz verildiğinde zamanı etkili kullanabilmem için bu önemlidir.” (Seda)

“Veli olarak çok bir hazırlık yapmam, eğer yaşadığımız bir sıkıntı ya da öğrenmek istediğim bir şey varsa onları not alırım.” (Tuğçe)

Doğrudan alıntılarının ortaya koyduğu gibi öğrenci velilerinin çoğunluğu not almayı toplantılarda etkileşimi arttıracak bir husus olarak belirtmişlerdir. Buradan hareketle bir klasik durum olarak belirtilebilecek not alma alışkanlığı çevrimiçi toplantılar içinde önemli bir seçenek olarak belirtilebilir. Gerekli notlar alındığı zaman toplantı süresinin daha verimli geçeceği sonucuna ulaşılabilir. Hazırlık aşamasında not almanın toplantıya hazırlık sürecini olumlu yönde etkileyeceği bunun yanında toplantının etkileşimini artırırken alınacak faydayı olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

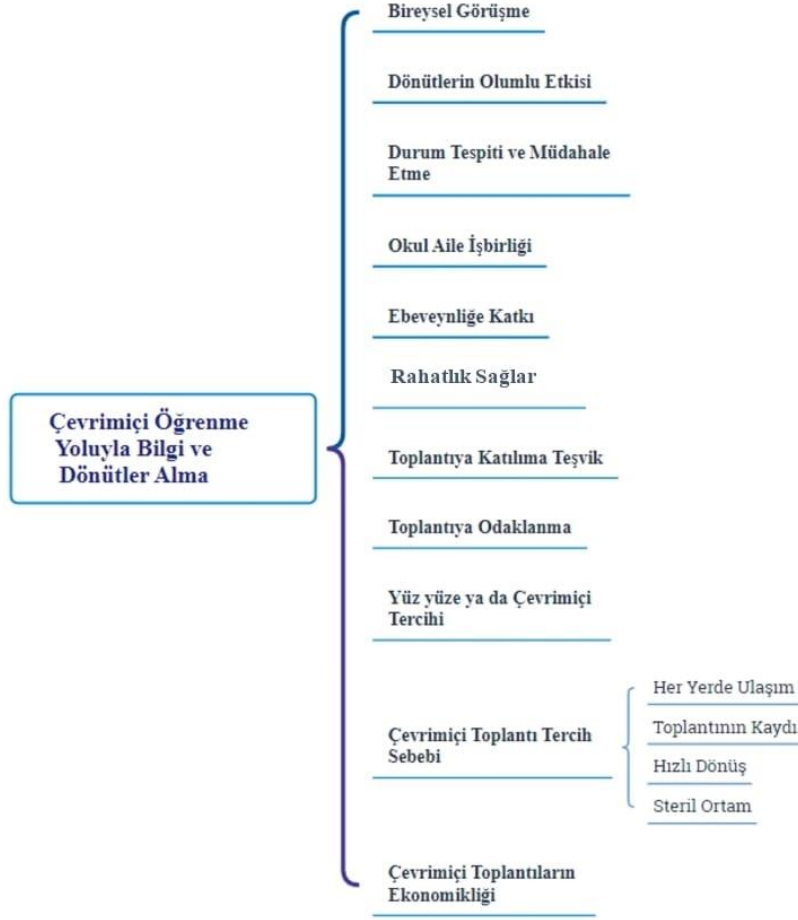
4.3 Çevrimiçi Öğrenme Yoluyla Bilgi ve Dönütler Alma

Araştırma sorularından, “Çevrimiçi öğrenme yoluyla öğrenciniz için bilgi almanız etkin katılımınızı nasıl etkiler?”, “Çevrimiçi öğrenme yoluyla öğrencinizle ilgili dönütler almanız size nasıl yardımcı olur?” ve “Çevrimiçi öğrenme yoluyla gerçekleştirilen toplantılar bilgi ihtiyacınızı nasıl karşılar?” sorularının MAXQDA nitel veri analiz programıyla analizi neticesinde “Çevrimiçi Öğrenme Yoluyla Bilgi ve Dönütler Alma” ana teması kapsamında toplam on bir alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Bireysel Görüşme”
- “Dönütlerin Olumlu Etkisi”
- “Durum Tespiti ve Müdahale Etme”
- “Okul Aile İşbirliği”
- “Ebeveynliğe Katkı”
- “Rahatlık Sağlar”
- “Toplantıya Katılıma Teşvik”
- “Toplantıya Odaklanma”
- “Yüz yüze ya da Çevrimiçi Tercih”
- “Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi”
- “Çevrimiçi Toplantıların Ekonomikliği”

“Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi” alt teması altında “Her Yerde Ulaşım”, “Hızlı Dönüş”, “Steril Ortam” ve “Toplantı Kaydı” olarak üç alt tema daha oluşmuştur.

Elde edilen bu temalar Şekil 4.3.’te aktarılmıştır.

Şekil 4. 3. Çevrimiçi öğrenme yoluyla bilgi ve dönütler alma

Öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda “Bireysel Görüşme” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Öğrencim için alacağım bilgileri diğer velilerin içerisinde almak istemem öğretmenle bireysel görüşmek isterim.” (Seda)

Seda, görüşünde çevrimiçi öğrenmede kişisel bilgilerin özel kalmasının önemine vurgu yapmıştır. Bu bağlamda çevrimiçi toplantı esnasında genel konuların konuşulmasından sonra velilerle bire bir çevrimiçi görüşmeler yapılmasının faydalı olacağı söylenebilir. Özel yetenekli öğrencilerin normal eğitim gördükleri okullarında akranlarıyla ya da oradaki öğretmenleriyle yaşadıkları güçlükler olabilir. Bu noktada veliler ve özel yetenekli öğrenciler açısından olumsuz sayılabilecek bu durumlarda, bire

bir görüşmelerle çözüm arama yoluna gidilebilir. Öğrenci velilerinin kendi çocuklarıyla ilgili bireysel bilgileri alma isteği toplantıya katılmanın önemli motivasyon kaynaklarından biri olarak gösterilebilir. Bu bağlamda katılımcı görüşü aşağıda verilmiştir.

“Eğer birebir bilgi alabilirsem kendimi çok daha rahat hissedebilirim. Benim için önemli olan genelin içinde bire bir bilgiler de elde edebilmem. Buradan hareketle çocuğumla ilgili bireysel bilgi aldığım toplantılara ben de daha etkin katılırım, ilgimi ve dikkatimi veririm.”

(Tuğçe)

Bu noktadan yola çıkarak özel yetenekli öğrenci velilerinin kendi öğrencileriyle ilgili bireysel görüşmeler yapabilmesi toplantıya istekli olmalarını sağladıkları gibi, öğretmenlerle görüşmeler sonucu alacakları dönütleri kullanmanın olumlu çıktıları olabilir. Bu doğrultuda “Dönütlerin Olumlu Etkisi” alt temasına ait katılımcı görüşleri aşağıdaki şekilde ortaya çıkmıştır:

“...çocuğumla ilgili gelecek her türlü dönüş elbette benim için çok değerli, bu motivasyonla katıldığım toplantı da yani öğrencim için düzenlenmiş ve buradan alabileceğim bilgilerin doğrudan çocuğumun gelişimiyle alakalı olacağını bilmem, etkin katılımımı çok olumlu şekilde artırır diyebilirim.” **(Kenan)**

“Bilgi almak önemliyken bunun kızım hakkında olması benim daha aktif olmam için ayrı bir nedendir. Sonuçta bu bilgiyle kızıma daha faydalı olacağını düşünüyorum.” **(Demir)**

“...bu olumlu etkiler, dönüt olmak öğrencimle ilgili dönütler almak hoşuma gider.” **(Esra)**

“Herhangi bir olumsuz duruma önlem alabilirim. Ya da aldığım dönütlerle, olumsuz durumları ortaya çıkmadan engelleyebilirim.” **(Tuğçe)**

Doğrudan alıntıların ışığında özel yetenekli öğrenci velilerinin çocuklarıyla ilgili gelecek dönütlere olumlu baktıkları söylenebilir. Katılımcılar çocuklarına değer verdikleri gibi onlarla ilgili gelebilecek bilgilerinde o düzeyde değerli olacağını belirtmişlerdir. Bu noktadan hareketle çevrimiçi toplantılarda verilecek geneli ilgilendiren bilgilerin yanı sıra öğrenciye özel dönütleri velilerle paylaşımının olumlu karşılanacağı gibi etkili ve verimli bir iletişim sunacağı düşüncesi ortaya çıkmaktadır. Alınacak dönütlerin bir diğer faydasını ise öğrencilerin mevcut durumunu ortaya çıkarabilecek bir etki yaratacağı bunun yanında yapılması gerekenler konusunda özel

yetenekli öğrenci velilerine rehber olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda, ana temaya bağlı bir diğer alt tema olan, “Durum Tespiti ve Müdahale Etme” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Öğrencimin eksik yönlerini bilirim ve ona göre müdahale edebilirim. Çocuğumla ilgili aldığım dönütler hazırlık yapmamı sağlar. Karşılaşacağım olumsuz durumları engelleyebilirim ya da karşıma çıktığı zaman kolayca çözüme kavuşturabilirim.” (Kenan)

“...çocuğumun eksiklerinden ya da başarılarından daha çabuk haberdar olurum. Eksiklikler konusunda alacağım önlemleri hesap ederim.” (Demir)

“Nasıl yardımcı olur? En azından ne yapmam gerektiğinin farkında olurum. Bu durum hoşuma gider, çocuklarımla ilgilidir. Dönem dönem çocuklarımla öğretmenleriyle telefonla görüşme taleplerim olur. Böylece sorunları çözerim ya da sorunlar olmadan tedbir alabilirim. Önleyici tedbir alırım. Örneğin iki üç hafta önce oğlumla ilgili bir durum olmuştu, uzaktan yüklenen ödevlerle ilgili. Çocuğum bunlarla ilgili fazlaca sorular sormaya başladı, bununla ilgili öğretmeniyle ilgili görüşme talebim oldu.” (Pelin)

“Dönütler benim problemleri çözmeme yardımcı olur. Bazen de problem çıkmasını engeller. Sonuçta çocuğumun burada yaşadıklarını ben sadece ondan duyuyorum öğretmenlerden de aldığım geri bildirimler bir baba olarak benim yaklaşımımı etkiler, olaylar karşısında nasıl tepki vereceğimi bilirim.” (Burak)

“Öğrencimiz eksiklerini çok daha kısa sürede dönüt alarak ileride karşılaşacağımız zorluklara daha erken müdahale edebileceğimizi düşünüyorum. Böylece yaşayabileceğim sorunları ortaya çıkmadan çözebilirim.” (Doruk)

Doğrudan alıntılardan yola çıkarak çevrimiçi toplantılardan alınacak dönütlerin bir yol haritası çizdiği yorumu yapılabilir. Bununla beraber özel yetenekli bireylerin özelliklerinin anlaşılması bakımından dönütlerin kritik öneme sahip olduğu söylenebilir. Görüşmeye katılan velilerin görüşlerinden anlaşılacağı gibi “Durum Tespiti ve Müdahale Etme” alt teması referansı yüksek temalardan biri olarak görünmektedir. Özel yetenekli öğrencilerin gelişimlerinin desteklenmesi ve ihtiyaçlarının karşılanması için bu dönütlerin kritik öneme sahip olduğu belirtilebilir. Burada öğretmenlerden alınacak bilgiler ve çözüm önerileri çok önemli olarak kabul edilirken, öğrenci velilerinin de bilgi vermesi öğretmenler için paralel bir şekilde fayda sağlayacağı söylenebilir. Bu faydanın bir diğer ayağı da velilerin birbirlerinden destek almaları olarak belirtilebilir. Nihayetinde

öğretmenin verdiği dönüt velinin öğrencinin aile hayatındaki yaşamıyla ilgili verdiği dönüt okul ve aile arasında kuvvetli bir etkileşim sağlarken aynı zamanda bir işbirliği de ortaya çıkabilir. Bu bağlamdan yola çıkarak, “Okul Aile İş birliği” alt temasına ilişkin doğrudan alıntılar şu şekilde olmuştur:

“Okulla ve eğitimiyle iç içe olurum. Okula gitmek zorunda kalmadan okulla bağlarım kopmaz. Okul aile öğretmen üçlüsüne iletişim anlamında katkısı olur. Bu da sonunda çocuğu yani hepimizi olumlu etkiler. Buradan ben şunu çıkarıyorum: Yalnızca bana değil hem çocuğuma hem öğretmenlere hem de okula çok olumlu etkileri olur.” (Demir)

Doğrudan alıntıdan hareketle uzaktan yapılan toplantılarla okul ve aile arasındaki bağın olumlu anlamda artacağı görüşüne varılabilir. Fiziki mesafenin ve zaman bakımından engellerin çevrimiçi olarak aşılması, bağın oluşmasına katkı sağlayacağı gibi daha geniş bir veli kitlesine ulaşılarak okul ve aile iş birliğini arttıracığı söylenebilir. Bu bilgilendirmelerin özel yetenekli öğrenci velilerinin ebeveynlik özelliklerine katkı sağlayacağı özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşleri doğrultusunda ortaya çıkan “Ebeveynliğe Katkı” alt teması kapsamında elde edilen doğrudan alıntılarla desteklenebilir:

“...bu çocuğumla ilgili taraftı. Bir de benimle ilgili yani anne babalıkla ilgili alacağım bilgiler, bu da aynı şekilde eksik taraflarımı geliştirmemi, daha doğru yaklaşımlarda bulunmamı sağlar. Bunun da bana diğer taraftan yardımı olur.” (Kenan)

“Çocuğumla ilgili olumlu ya da olumsuz edineceğim bilgiler ona nasıl davranacağım şeklinde bana rehberlik eder. Beni araştırmaya iter, çocuğumu daha iyi anlayabilirim bunun gibi daha birçok faydası olur.” (Seda)

“Bilmediğim ya da eksik kaldığım noktalarda bilgi edinirim, aldığım bilgileri doğrudan kullanabilirim; çünkü bu bilgiler doğrudan bana özel bilgiler olacaktır. Sosyal medyada genellikle ebeveynlikle ilgili genel bilgiler veriliyor; ama çoğu uygulanabilir durmuyor. Benim durumumu yansıtmayabiliyor. Ben doğrudan öğrencimle ilgili bilgiler alacağım için böylece çocuğumu daha iyi yönlendirebilirim ve kendi eksiklerimin farkına varabilirim. Böylece daha doğru ve etkili yönlendirmeler yapabilirim.” (Tuğçe)

“...geçtiğimiz yıllarda da yapıldı bu toplantılar. Çevrimiçi toplantılarla, aradığım ulaşmak istediğim bilgilere ve hedefime ulaştım. Buradaki hedefim de nedir? Çocuğumun gelişimine katkı da bulunacak bilgilere ulaşmaktır.” (Esra)

“...fikir alışverişinde bulunmamızı sağlıyor, bu da velilerin gelişimini sağlıyor. Konu çeşitliliği oluyor. Bu durum benim için çok önemli benim ebeveynlik özelliklerimin gelişimi demek çocuğumun da gelişimi demek.” (Burak)

Doğrudan alıntılardan görüldüğü gibi çevrimiçi toplantılarda bilgiler ve dönütler almayla beraber, özel yetenekli öğrencilerle ilgili genel bilgileri almanın yanında onlarla ilgili alacak bireysel dönütlerle annelik babalık nitelikleri artırılabilir. Ortaya çıkabilecek sorunlar oluşmadan engellenebilir. Bu bilgi ve dönütlerin çevrimiçi toplantılarla daha rahat bir şekilde verilebileceği “Rahatlık Sağlar” alt temasına ait görüşler ışığında desteklenebilir:

“...şu an ki yoğunluklardan dolayı rahatlık sağlar. Bu koşuşturmacada en azından elinizin altında pratik bir şekilde bir çözüm olarak bulunur.” (Demir)

“Kolaylıkla bu toplantılara evden ya da işten de katılınabilir. Bu durum uzakta olanlar için büyük avantaj sağlar. Aklıma takılan bir şey varsa sorabilirim. Önerilerimi sunabilirim. Sonuçta bu toplantılarda bizim ihtiyaçlarımızı karşılamak amacıyla yapılan toplantılardır. Bunun uzaktan yapılması toplantıya katılım açısından kolaylık sağlayacaktır. Bana rahat bir ortam sunarak ihtiyaçlarımı karşılar diyebilirim.” (Pelin)

“Etkin katılım, bir kere çevrimiçi toplantıda daha rahat olurum bulunduğum ortamdan dolayı...Çevrimiçi toplantılarda insanlar daha rahat bir ortamda toplantıya katıldıkları ve kendilerini daha rahat hissettikleri için bu durum iletişime de yansıyor bana göre. Dolayısıyla farklı fikirlerin dile getirilmesi, o toplantıda bu farklı fikirlerin dile getirilmesine izin verilmesi, diğer katılımcıların aydınlanmasını da sağlıyor bana göre. Konuya bakış açıları değişiyor, tek düzelikten çıkıyor toplantı. Bunu da böyle cevaplayayım.” (Burak)

“Bu bilgilerin çevrimiçi olarak verilmesi bana kolaylık sağlar. Toplantıya daha kolay katılım gösteririm.” (Esra)

“Pandemi dönemimde çok fazla toplantıya katıldım. Hem veli olarak hem de öğretmen olarak. Dolayısıyla zaman olarak maddi ve manevi olarak çok faydası oldu. Kendi konfor alanımdan çıkmadan daha kolay ve etkili geldi bana.” (Tuğçe)

Referansı yüksek olan bir alt tema olmasının yanında katılımcıların bu düşüncelerini örneklerle açıklaması çevrimiçi toplantıların bir avantaj sağladığı görüşünü desteklemektedir. Katılımcılar zaman ve mekan bakımından kendilerini rahat hissetmelerinin toplantıya yansıdığını belirtmişlerdir. Bu yansımanın bir neticesi olarak

etkili bir iletişim ortamının sağlanabileceği belirtilebilir. Çevrimiçi toplantıların rahat bir ortam sağlaması dolayısıyla toplantılara katılma konusunda özel yetenekli öğrenci velilerine olumlu yönde etki yaptığı “Toplantıya Katılma Teşvik” alt temasına ait görüşlerden anlaşılabilir. Bu görüşler:

“...sonuç olarak etkin bir şekilde katılacağım bir ortam sunduğu için katılım durumumu pozitif yönde etkiler.” (Pelin)

“...sonuçta toplantıya katılım amacım çocuğuma faydalı olabilmek onun gelişimine ve eğitim hayatına katkıda bulunabilmek olduğundan bu durum benim katılım durumumu artı yönde etkiler.” (Tuğçe)

“...ya şimdi dönem itibarıyla insanın vakti çok değerli. Öğrencilerimiz için, çalışan ebeveynler olarak öğrencimizin her dakika okulunu ve almış olduğu kursları etkin takip edemiyoruz. Her zaman toplantı saatine uyamıyoruz, ya da zamanında gelemiyoruz. Bu şekilde daha fazla ebeveynin toplantıya katılacağını düşünüyorum, daha esnek bir imkan sağlayacağını düşünüyorum kendi açımdan.” (Doruk)

“Her türlü veri benim için kıymetlidir. Bunun çevrimiçi olması ya da farklı bir şekilde olması fark etmez. Velisi olduğum kişiyle ilgili dönütler verilmesi yardımcı olur. Bu doneleri de çocuğumla ilgili birçok durumda kullanabilir, çocuğumun fark etmediğim taraflarını fark edebilirim; çünkü insanlar farklı yerlerde farklı biçimde davranabiliyorlar. Bana yardımcı olacak bu bilgilerin nasıl geldiği çok da önemli değildir.” (Taner)

Veli görüşlerinden anlaşılacağı üzere çevrimiçi toplantılar velileri toplantılara katılmaya teşvik edici bir rol üstlenebilmektedir. Buradan hareketle velilerin katılıma teşvik edilmesi özel yetenekli öğrencilerin gelişimi açısından önemli bir husus olarak görülebilir. Özel yetenekli öğrenciye sahip olmak farklı ve özel bir durumdur. Özel yetenekli öğrenci velilerinin sürekli bilgilendirilmeleri kritik öneme sahiptir.

Covid-19 küresel pandemi zamanında eğitimin hemen her kademesinde açık ve uzaktan öğretime geçilmesi bunun yanında farklı iş kollarında çevrimiçi toplantı tecrübelerinin olması özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşlerinde daha somut örnekler vermesini etkilediği söylenebilir. Bu doğrultuda:

“...gerekli bilgileri alabiliriz diye düşünüyorum. Çevrimiçi olması bizim için pandemi zamanında alıştık ki artık vaktin önemi çok fazla bunu çevrimiçi yaptığımız zaman çok daha fazla etkinliklere katılabiliriz diye düşünüyorum. Beni şu an çağırırsanız her gün yüz yüze

gelemem; fakat çevrimiçi toplantıların yüzde doksan dokuzuna katılabilirim diye düşünüyorum.” (Doruk)

Veli görüşünden de anlaşılacağı üzere çevrimiçi yapılacak toplantıların, katılımı teşvik edebileceği ve katılımcı sayısını anlamlı düzeyde arttırabileceği görüşüne ulaşılabilir.

“Toplantıya Odaklanma” alt temasına ait görüşler şu şekilde oluşmuştur:

“...ve toplantıya odaklanacağım için benim düşüncem bu odaklanma konusunda sorun yaşamayacağım ve dış etkenlerden etkilenmeyeceğim için daha etkin katılmış olurum”
(Burak)

Çevrimiçi toplantılarda, dikkat dağıtıcı unsurlardan uzak olabileceği söylenebilir. Çevrimiçi toplantıların zaman ve mekandan bağımsız olması, zaman ve mekan bakımından karşılaşılabilecek engellerin de önüne geçebileceği belirtilebilir. Böylece katılımcılar doğrudan toplantıya odaklanarak daha etkili bir toplantı süreci geçirebilir.

“Yüz yüze ya da Çevrimiçi Tercihi” alt temasına ait özel yetenekli öğrenci veli görüşleri şu şekildedir:

“Yüz yüze gibi olmayabilir. İmkan dahilinde hiç almamaktan çok daha iyidir. Bir yönden de artısı olur. Herkesin işi gücü var, o anda toplantıya katılamayabilirsin; ama uzaktan olunca katılma imkanın doğar, her yerden katılabilirsin; fakat yüz yüze de olduğu gibi etkileşim sağlayamayabilirsin. Hem artısı var hem eksisi var. Katılım açısından bakacak olursak pozitif, eksi yönü ise çevrimiçi olduğunda her şey tam olarak ifade edilemeyebilir. Bunun da en önemli sebebi jest ve mimikler etkili kullanılamayabilir. Tekrar şunu da belirtiyim: Dönüt aldıktan sonra çevrimiçi ya da yüz yüze olması beni etkilemez yardımı bana aynı derecede faydalı olur. Burada uzaktan olması zaman açısından daha hızlı ve etkili olabilir Sadece bilgi olarak tabiki önemli karşılar, bunun çevrimiçi olmasının da bir farkı yok. Maksat bilgi ihtiyacının karşılanması bunun yüz yüze ya da çevrimiçi olması etkilemez.” (Kenan)

“...ben aslında her zaman yüz yüze toplantıları tercih ederim bu her zaman böyle olmuştur. Dijital ortamlar gerçeği ya da sizin düşüncelerinizi ya reflekslerinizi etkileyebiliyor, bundan dolayı çevrimiçi toplantılardan çok hoşlanmıyorum diyebilirim. Bilgi açısından yüz yüzeyle çevrimiçi arasında fark görmüyorum. Bilgi bilgidir. Önemli olan bu bilginin benim işime yaraması. Bu bilgiye ulaşabilmem. Ulaşacağım bilgi aynıysa yüz yüze ya da uzaktan olması bilgi ihtiyacımı aynı derecede karşılar.” (Taner)

“...yüz yüze bir görüşme sağladım sorunum çözüldü. Bu görüşmeyi çevrimiçi de yapsaydım aynı derecede etkili olabilirdi. Sonuçta bu da aslında bir yüz yüze görüşme kadar faydalıdır.”
(Pelin)

“...ama dediğim gibi çocuğumu ilgilendiren özel bilgileri ayrıca sadece öğretmenle benim olduğum yerde almak isterim. Bu çevrimiçi de olabilir yüz yüze de olabilir.” **(Seda)**

“Ben her zaman yüz yüzeciyimdir. Görmek dokunmak temas etmek daha gerçekçi geliyor bana. Fakat pandemi de buna da alıştık pandemi öncesi hayal gibi gelen bir durum gerçeğimiz oldu ve hayatımıza yerleşti. Şu an birçok şey uzaktan yapılıyor bu açıdan bakacak olursak olumlu yaklaşabilirim. Olumsuz durumları da sesin gitmesi, bağlantının düşmesi olarak sayabilirim; ama olumsuz da bir durum yaşadığımı söyleyemem.” **(Tuğçe)**

Doğrudan alıntılar incelendiğinde yüz yüze eğitimle açık ve uzaktan öğretimin kıyaslandığı görülebilir. Velilerin bir kısmı yüz yüze toplantıları tercih olarak görmesine karşın çevrimiçi toplantıları etkili bir alternatif olarak görmektedirler. Jest ve mimiklerin yüz yüze eğitimin bir avantajı olarak belirtildiği görülmektedir. Yüz yüze eğitimin daha gerçekçi bir toplantı ortamı sağladığı görüşü belirtilmiştir.

“Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi” alt temasına ait bir başka görüş olan “Her Yerde Ulaşım” konusuna ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...bence gayet iyi karşılar hiçbir sıkıntısının olmayacağını düşünüyorum. Olumlu bir şekilde karşılar, çocuğumun ya da ilgili diğer konularla ilgili her sorunu konuşabilirim. Böylece hem sorunları çözeriz hem de olumlu durumları paylaşabiliriz. İhtiyacım olan bilgileri sadece okul ortamında değil farklı ortamlar da alma imkanına sahip olurum diye düşünüyorum”
(Demir)

“...yani buradan edindiğim bilgileri her zaman kullanabilirim ve sonradan da yeni bilgiler edinebilirim.” **(Seda)**

Elde edilen görüşler neticesinde çevrimiçi toplantıların her yerden ulaşılabilir imkanda olmasının olumlu bir unsur olarak algılandığı söylenebilir. Çevrimiçi toplantıların etkileşimi duvarların ötesine, mesafelerden bağımsız bir biçimde sağlamaya olanak sağlayabileceği görüşünü doğrudan alıntıların desteklediği söylenebilir.

“Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi” alt temasına ait bir başka görüş olan “Hızlı Dönüş” konusuna ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Sorunlara ya da konu her neyse bir an önce ona vakıf olmamı sağlar. Sorundan kasıt toplantının gündemine göre belirlenen konuya daha çabuk ulaşırım. Bir dönüt verilmesi gerekirse bunun çevrimiçi olması görüşmenin bir an önce olmasına katkıda bulunabilir.”

(Seda)

“...burada aslında şunu değerlendirebilirim. Çocuğumla ilgili bilgiler her zaman ihtiyacımdır. Çevrimiçi yöntemle bu bilgiyi hızlı bir şekilde alabilirim.” **(Kenan)**

Doğrudan alıntılardan anlaşılacağı üzere çevrimiçi toplantıları tercih nedenlerinden biri olarak hızlı dönüş sağlaması belirtilmiştir. Özel yetenekli öğrencilerle ilgili dönütlerin hızlı bir şekilde verilmesinin kritik öneme sahip olduğu söylenebilir. Yaşlılarından oldukça farklı gelişim özellikleri gösteren özel yetenekli öğrencilerin ailelerinin sürekli ve zamanında bilgilendirilmesinin çok önemli olduğu gerçeğinden hareketle çevrimiçi toplantıların veliler için bir tercih sebebi olarak görülebileceği savunulabilir.

“Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi” alt temasına ait bir başka görüş olan “Steril Ortam” konusuna ait özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşleri aşağıdaki gibi oluşmuştur:

“...daha steril bir ortamda çevrimiçi toplantıya katılırım.” **(Burak)**

Veli görüşünden hareketle çevrimiçi toplantı ortamlarının özellikle salgın hastalıkların yoğun olduğu dönemlerde sağlık açısından önleyici ve koruyucu bir ortam sunduğu gerçeği görülebilir. Özellikle covid-19 küresel salgınında açık ve uzaktan öğrenme birçok farklı alanda kullanılmış, eğitim öğretimde güçlü bir destekleyici olarak tercih edilmiştir.

“Çevrimiçi Toplantı Tercih Sebebi” alt temasına ait bir başka görüş olan “Toplantı Kaydı” konusuna ait özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşleri aşağıdaki gibi oluşmuştur:

“Tamamını karşılar bence. Ayrıca toplantının kaydının olması o an zamanı olmadığından katılım gösteremeyen velilerin de müsait zamanlarında toplantıyı dinlemesini sağlar. İhtiyacım olan bilgileri canlı olarak sağlayacağı gibi sonradan toplantı kaydını izlediğim zamanda ihtiyacımı karşılar. Toplantının kaydı da olur o an katılamazsam dahi sonradan toplantıyı izleyebilirim.” **(Seda)**

“Çevrimiçi öğrenme yoluyla alacağım dönütlerde şöyle: Bu çevrimiçi toplantılarının en önemli faydası kayıt altına alınması bu da benim gerektiğinde tekrar dönüp dönütleri izleyeceğim dinleyeceğim ve kaçırmayacağım bir şekle bürünüyor, bu benim için önemli. Bir de uzun süren çevrimiçi toplantılarda bazı şeyleri not alamayabilirsiniz. Bir şeyler gözden kaçabilir. Iskalamamak için bazı dönütleri kayıt altına alınması böyle bir fayda sağlıyor. Tekrar dönüp bakarım gerektiğinde eğer kaçırdığım bir dönüt olursa bunu değerlendiririm.”
(Burak)

Katılımcıların görüşleri irdelendiğinde çevrimiçi toplantıların kaydının olması ve daha sonra da izlenme imkanı olması bir tercih sebebi olarak belirtilmektedir. Bunun yanında bilgilendirici toplantılarda bireylerin kendi hızlarında öğrenmelerine olanak sağlayabilir.

Bir diğer alt tema olan “Çevrimiçi Toplantıların Ekonomikliği” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...ayrıca bir zaman harcamadan tasarruflu bir şekilde rahat bir biçimde bilgi alırım.”
(Demir)

“...hatta zaman açısından daha pratiktir. Şöyle düşünün şu an sizinle görüşmek için buraya gidip gelmem kırk dakika sürüyor; oysaki uzaktan yapılırsa bu görüşme kırk dakikanın harcanmasına gerek yok.” **(Pelin)**

“...sonuçta biz de çalışıyoruz, öğretmen her gel dediğinde belki zaman yaratmak sorun olabilir. O yüzden etkin katılımı etkiler diye söyledim. Zaman ve yer bakımından ekonomiklik sağlar. Her şey ekonomik olmuş olur ve kısa sürede çözüme ulaşabilirim.” **(Esra)**

“...geneli ilgilendiren bilgilerin örneğin zoom üzerinden yapılan bir toplantıda verilmesi benim için güzel olur, buraya ulaşmak için harcayacağım zamandan tasarruf etmiş olurum. Zamandan kazancım olur.” **(Seda)**

Doğrudan alıntılar rehberliğinde çevrimiçi toplantıların birçok açıdan ekonomik olduğu söylenebilir. Çevrimiçi toplantılar sayesinde ulaşım maliyetlerinin olmaması, zaman bakımından kolaylık sağlaması açık ve uzaktan öğretimin bir avantajı olarak belirtilebilir.

4.4. Çevrimiçi Öğrenme Ortamının Motivasyona Etkisi

Araştırma sorularından “Nasıl düzenlenmiş çevrimiçi öğrenme ortamı sizi motive eder?” sorusunun MAXQDA nitel veri analiz programıyla analizi neticesinde “Çevrimiçi Öğrenme Ortamının Motivasyona Etkisi” ana teması kapsamında toplam altı alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Belirli Düzen ve Kurallar İçinde”
- “Gerçekçi Ortam”
- “Motive Edici ortam”
- “Ortam Fark Etmez”
- “Samimi Ortam”
- “Soru Cevap Şeklinde”

Belirli Düzen ve Kurallar İçinde alt teması altında “Planlanmış Gündem” alt teması oluşmuştur.

Elde edilen temalar şekil 4.4.’te aktarılmıştır.

Şekil 4. 4. Çevrimiçi öğrenme ortamının motivasyona etkisi

Özel yetenekli öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda “Belirli Düzen ve Kurallar İçinde” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...bir disiplin ve statü içerisinde olmalı çevrimiçi olması demek kuralları olmadığı anlamına gelmemeli düzenli ve sistemli bir biçimde ilerlemelidir. Yani bence zor durumlarda gerekli bir eğitim yöntemi, biz bunu covid döneminde gördük hiç gidememekten çok daha iyi.

Dediğim gibi belirli kurallar ve kaideler üzerinde olduğu sürece faydalı olduğunu düşünüyorum.” (Demir)

“Kurallar çerçevesinde düzenlenmiş olması gerekir. Kurallardan kasıt bir toplantı yapılırken sırayla söz verilmeli. Kurallar baştan belli olmalıdır. Mesela gürültü olmaması için en baştan toplantının sesinin kapatılmış olması gerekir. Bu gibi kuralların olması gerekir. Böylece toplantı sistemli bir şekilde devam eder, toplantıdan herkes faydalanabilir. Diğer türlü düzenli olmadığı zaman hem bir karışıklık yaşanır hem de istenen verim alınamaz diye düşünüyorum.” (Pelin)

“Spontane olmaması gerekir, planlı bir şekilde olması gerekir.” (Burak)

Doğrudan alıntılardan hareketle yapılacak çevrimiçi toplantılarının belirli bir plan dahilinde yapılmasının kritik öneme sahip olduğu görüşüne ulaşılabilir. Kuralların belirli olması toplantıda belirli bir düzenin sağlanması açısından önemli bir etken olduğu belirtilmiştir. Bununla beraber çevrimiçi toplantının zaman ve mekandan bağımsız olmasıyla bir fark yaratırken, yüz yüze toplantılarda olduğu gibi belirli bir içerik, gündem çerçevesinde yapılmasının toplantıyı spontane olmaktan kurtaracağı görüşü öne çıkmaktadır. Toplantının kurallarının ve gündeminin belirli bir sistematik içerisinde olması görüşü haricinde toplantının bireysel ya da genel şekilde yapılacağının da planlanması gerektiği de belirtilmiştir. Bu doğrultuda katılımcılar:

“Bu soru da tam şunu anladım: Grup toplantısı mı bireysel toplantı mı olacak? Benim için en büyük kriter sakinlik, sessizlik olur. Dış etkenlerin toplantıya dahil olamayacağı bir ortam tabiki bu iç ortamda da geçerli katılımcılar arasında da bir kargaşa olmamalı.” (Esra)

Görüşünü dile getirmiştir. Ayrıca toplantı sürecinde etkili olabilecek dış unsurlar kaynaklı olumsuzlukların da önüne geçmek için gerekli planlamanın önemine dikkat çekmiştir. Toplantının planlanmasında ele alınması gereken bir diğer önemli hususun toplantının zamanlamasının olduğu görüşü katılımcı veliler tarafından ifade edilmiştir bu doğrultuda:

“Uygun saatlerde yapılması çok önemli. Zamanlama çok önemli herkesin ortak bir zamanının tespit edilmesi gerektiğini düşünüyorum.” (Seda)

Doğrudan alıntılardan yola çıkarak çevrimiçi toplantılarda zaman engeline takılmamak için öncesinde planlama yapmak faydalı olabilir. Bu doğrultuda toplantı

öncesinde velilerin uygun zamanlarını belirlemeye yönelik ön anketler yapılarak gerekli planlama yapıldığında toplantı hedeflerine ulaşabilir.

“Belirli Düzen ve Kurallar İçinde” alt temasına ait bir görüş olan “Planlanmış Gündem” konusuna ait görüşler aşağıda verilmiştir:

“...toplantının ana hatları belli olmalı bu da önceden belirlenmiş bir gündeminin olması gerektiğini gösteriyor. Gündemi bilmek yani toplantıda nelerle karşılaşacağımı bilmenin bana faydası olacağı için bu da beni olumlu etkiler.” (Kenan)

“...toplantı bir plan dahilinde yapıldığı zaman bence o derece de faydalı oluyor, diğer türlü karşımıza ne çıkacağı belli olmuyor.” (Demir)

Toplantının içeriğinin, bilinmesinin önemli olduğu belirtildiği gibi bu içeriğin, gündemin de belirli bir plan dahilinde olmasının çevrimiçi toplantılar için önemli bir husus olduğu söylenebilir.

Doğrudan alıntılar rehberliğinde, toplantı gündeminin belli olması ve bunun velilerle paylaşılması katılımcılar tarafından önemli ve gerekli olarak görülen bir husus olarak öne çıkmaktadır. Katılımcılar toplantı öncesinde neyle karşılaşacaklarını bilmek istemektedirler. Bu durum sağlandığında velilerin hazırlıklı gelmesi toplantıda daha aktif olmalarını sağlayabilir ve etkileşim kalitesi artabilir.

“Gerçekçi Ortam” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...bir kere sadece bire bir konuşma istemem. Daha gerçekçi bir toplantı isterim. İspatlanmış, kanıtlanmış ve beni ilgilendirecek konuların olmasını isterim.” (Tuğçe)

Doğrudan alıntıdan hareketle çevrimiçi ortamların daha samimi düzenlenmesinin toplantıya bakışı değiştireceği söylenebilir. Kimi veli toplantılarında mevzuat gereği yapılması ve belirli bir kalıp içerisinde gitmesi veliler açısından bir ön yargı durumuna yol açabileceği düşünülebilir. Bu noktada çevrimiçi toplantının katılımcısı olan velileri ve onların ihtiyaçlarını ele alarak düzenlemesi onların toplantıya motive bir şekilde gelmelerini sağlayabilir. Bu doğrultuda özel yetenekli öğrenci velilerinin görüşlerinden ortaya çıkan, “Motive Edici Ortam” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Öğrenme ortamı motive edici şekilde düzenlenmiş olması gerekir. Motivasyonumu arttıracak şey de ihtiyaçlarımı karşılayacak biçimde planlanmış bir toplantıdan bahsediyorum; çünkü bu toplantılara katılan herkesin ortak noktası çocukları için faydalı

olabilmek bu toplantılarda da çocuklarımızla ilgili faydalı olabilecek şekilde bir ortam sunulabilirse motivasyonum da o derece yüksek olur.” (Burak)

Veli görüşünden hareketle velilerin ihtiyaçları ele alınarak hazırlık yapılması ve bunun toplantıya yansıtılması velilerin toplantıya karşı olumlu bir biçimde güdülenmesinde önemli bir husus olarak belirtilmektedir. Toplantılara katılan velilerin en kritik motivasyon kaynaklarından birinin öğrencilerine faydalı olabilmek gayesi olduğu söylenebilir.

Çevrimiçi toplantıların mekan bakımından esnek olması “Ortam Fark Etmez” alt temasına ait aşağıdaki doğrudan alıntıyla desteklenmiştir:

“...neticede online katılıyorsun, toplantıyı düzenleyen kişinin ya da benim nasıl bir ortamda olduğumun çevrimiçi bir toplantı olması nedeniyle herhangi bir önemi yok.” (Kenan)

Doğrudan alıntıdan anlaşılabileceği gibi açık ve uzaktan öğrenmenin yer ve mekandan bağımsız olması sınırlayıcı bir ortam düzenine gerek olmadığı düşüncesini getirmektedir.

“Samimi Ortam” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Samimi, rahat ve klişelerden uzak ortamlar beni olumlu etkiler ve motive eder. Çevrimiçi toplantılarda bu sağlanabilirse yüz yüze ortamda olan samimiyet ve gerçek duyguların ifade edilebildiği bir ortam meydana gelebilir. O zaman çevrimiçi toplantılar beni olumlu olarak motive eder.” (Taner)

“...bunu biraz açacak olursak toplantı samimi olmalı klişe bilgilerden çok ihtiyacımız olan durumları içermelidir. Burada klişeden kastım şu: Bu toplantıya geliyorsam bu toplantı bana benim ihtiyacım olanı vermeli benim herhangi bir yerde bulabileceğim standart bilgileri değil.” (Tuğçe)

Doğrudan alıntılardan anlaşılabileceği üzere katılımcıların yetişkin olması nedeniyle gerçekçi ve samimi bir ortamın sağlanabilmesi toplantının verimli geçebilmesi bakımından önemli olduğu söylenebilir. Görüşler doğrultusunda samimi ortamların oluşturulması çevrimiçi toplantıya ilgiyi arttırabilir, özel yetenekli öğrenci velilerinin toplantılara istekle katılmasına destek sunabilir.

“Soru Cevap Şeklinde” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...yani bunu nasıl söyleyebiliriz: Bizim genellikle bu şeylerde soru cevap şeklinde olursa düzenlenme şekli hani bir konudaki sorular ortaya çıkarılır. Daha önce BİLSEM’de verilen bir eğitimde yapmıştık. Ailelerden görüşleri alınıyordu. Bu noktada bizim için yararlı olanları kendimiz için alıyorduk. Bu etkin bir yoldu. Soru cevap şeklinde giderek bütün ailelerin görüşleri alınarak ortak bir noktada buluşularak düzenlenebilir. Böyle ortak bir noktada buluşmak etkili oluyor.” (Doruk)

Soru cevap tekniği kullanılan en eski yöntemlerden biri olarak gösterilebilir. Doğrudan alıntıdan hareketle soru cevap ile etkili ve net bilgiler alınabilir. Çevrimiçi toplantıların düzenlenmesinde soru cevap bölümüne yer verilmesi katılımı ve alınacak verimi arttırabilir. Bu tekniğin uygulanmasının kolay ve verimli sonuçlarının olması çevrimiçi toplantılardan alınacak verimi arttırabilir.

4.5 Çevrimiçi Toplantıların Materyal İhtiyacı

Araştırma sorularından “Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla yapılacak çevrimiçi toplantılarda ne tür materyallere ihtiyaç duyarsınız?” sorusunun MAXQDA nitel veri analiz programıyla analizi neticesinde “Çevrimiçi Toplantıların Materyal İhtiyacı” ana teması kapsamında toplam dört alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Dosya ve Belgeler”
- “Kağıt ve Kalem”
- “Konforlu Oturma Alanı”
- “Teknolojik Aletler”

Elde edilen temalar şekil 4.5’te aktarılmıştır.

Şekil 4. 5. Çevrimiçi ortam materyal ihtiyacı temasına bağlı alt temalar

Özel yetenekli öğrenci velilerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda “Dosya ve Belgeler” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Konuyla ilgili dosyam, resimlerim, fotoğraflarım hepsi yanımda olmalı, en azından karşı tarafla iletişimde sadece sözle değil somut materyallerle olması gerektiğini düşünüyorum.”
(Demir)

“Gözlemlediğim dosya açma oluyor toplantıyı düzenleyen tarafından.” **(Pelin)**

Doğrudan alıntılardan hareket ederek çevrimiçi toplantılarda gerekli materyallerin bir dosya halinde olmasının ve gerekli belgelerin ulaşılabilir olmasının önemli olduğu belirtilebilir. Somut materyallerin olması iletişimi kuvvetlendirilebilir. Öğrenci çalışmaları, gelişim raporları ya da devam ettikleri okullardan temin edilen öğrenciyle ilgili materyaller bu yönde destek sağlayabilir.

“Kağıt Kalem” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Kağıt kaleme ihtiyaç duyarım. Benim için klasik olan önemlidir. Fiziki olarak not almalıyım.” **(Pelin)**

“Kağıt, kalem, çocuğumla ilgili bölümleri kayıt etmek isterim.” **(Seda)**

Çevrimiçi toplantıların her ne kadar son teknoloji aletlerle daha da işlevsel olduğu görülse de bir klasik olarak belirtilebilecek kağıt kalem ihtiyacı çevrimiçi toplantılar için de ihtiyaç duyulan bir materyal olarak sayılabilir.

“Teknolojik Aletler” alt temasına ait doğrudan görüşler aşağıda verilmiştir.

“Tablet, grafik tablet ihtiyacım olur. Benim anlatımım yoksa çok bir şeye ihtiyacım olmaz, belirttiklerim dışında; fakat tablet ya da bilgisayar gibi büyük ekranların olması daha iyi olur benim açımdan. Toplantı saatinde bulunacağım yere göre de kulaklık ve mikrofon ihtiyacım olabilir.” (Kenan)

“Bu profesyonel bir durum farklı bir durum, sadece öğrenciyle ilgili bir durum değil çevrimiçi toplantıyla ilgili bir durum sanırım. Bilgisayara ihtiyaç duyarım slaytlara ihtiyaç duyabilirim, dokümanlara ihtiyaç duyabilirim.” (Taner)

“Tablet ya da telefonun işimi göreceğini düşünüyorum. Kulaklık ve mikrofonu da buna ekleyebiliriz.” (Demir)

“Bunun haricinde toplantının düzenleneceği yazılım bilgisayarında hazır olmalı bu da benim için bir ihtiyaç olarak belirtilebilir.” (Pelin)

“...sorun çıkarmayacak bir modem ve internet altyapısı teknik açıdan gerekli tabiki bunun dışında toplantı anında da toplantı konusunda anlık başvuracağımız toplantı devam ederken bilgi alabileceğimiz bir internet altyapısı olması gerekir. Toplantının yapılacağı programa göre de bilgisayar ya da telefona ihtiyaç duyarım.” (Burak)

“...örneğin; bir kulaklık en çok kulaklı ihtiyacım olur. Bulunduğum ortama göre tablet, telefon, bilgisayar. Kulaklık özellikle önemli; çünkü sanki toplantılar benim iş saatime gelecek ve ben bir köşede dinleyecektim gibi hissediyorum. Ya da genele açık bir ses olduğunda duyulmasını istemeyebilirim ya da başkalarını rahatsız etmek istemeyebilirim.” (Esra)

“...bunun için kayıt cihazı. Bilgisayar ya da tablet bunun dışında başkada bir şeye ihtiyaç duymam.” (Seda)

“...telefona, bilgisayara...” (Tuğçe)

“...yani bunun için materyaller internettir tablet ya da telefondur. Bana göre bunlar yeterlidir. Zaten bu toplantılarda biz sorunları konuşacağız bunun dışında yapabileceğimiz bir şey yok diye düşünüyorum.” (Doruk)

Doğrudan alıntılarda görüldüğü gibi katılımcıların tamamı tarafından “teknolojik aletler” ihtiyacı olarak belirtilmiştir. Teknolojik aletlerden, bilgisayar, tablet ve akıllı telefonlar önemli bir ihtiyaç olarak söylenebilir. Teknolojik araçların imkanlarını kullanarak öğrencilerle ilgili bilgiler depolanabilir, bireysel ihtiyaçlara cevap verecek şekilde dosyalanarak arşivlenebilir.

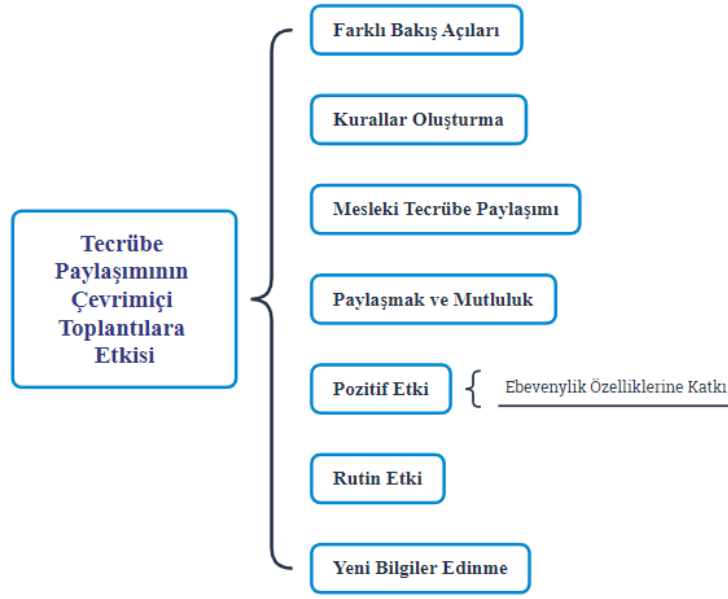
4.6 Tecrübe Paylaşımının Çevrimiçi Toplantılara Etkisi

Araştırma sorularından “Çevrimiçi öğrenmede öğretmen ve diğer velilerle fikir alışverişinde bulunmak sizi nasıl motive eder?”, “Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla düzenlenen bilgilendirme hizmetlerinde birikim ve tecrübelerin/tecrübelerinizin paylaşımı size nasıl etki eder?” , “Çevrimiçi öğrenme yoluyla düzenlenen toplantılara tecrübeleriniz doğrultusunda nasıl katkıda bulunabilirsiniz?” ve “Çevrimiçi öğrenmenin ebeveynlik özelliklerinize katkıda bulunmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorularının MAXQDA nitel veri analiz programıyla analizi neticesinde “Tecrübe Paylaşımının Çevrimiçi Toplantılara Etkisi” ana teması kapsamında toplam alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Farklı Bakış Açıları”
- “Kurallar Oluşturma”
- “Mesleki Tecrübe Paylaşımı”
- “Paylaşmak ve Mutluluk”
- “Pozitif Etki”
- “Rutin Etki”
- “Yeni Bilgiler Edinme”

“Pozitif Etki” alt teması altına “Ebeveynlik Özelliklerine Katkı” olarak bir alt tema daha oluşmuştur.

Elde edilen temalar şekil 4.6 ‘da aktarılmıştır.

Şekil 4. 6. Tecrübe paylaşımının çevrimiçi toplantılara etkisi temasına bağlı alt temalar

Özel yetenekli öğrenci velilerinin cevapları doğrultusunda “Farklı Bakış Açıları” alt temasına ait elde edilen doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

“...birçok konuda kısa sürede ve hızlı bir biçimde organize olunup çevrimiçi toplantılarının gerçekleştirilebilmesi bize farklı konularda tek bir noktaya odaklanmadan başka konularda da fikir alışverişinde bulunmamızı sağlar.” **(Burak)**

“Ben mantık çerçevesinde olan her fikre açığımdır. Bu da hoşuma gider. Önceki soruda verdiğim örnekteki gibi rahatsız edici paylaşımlar da beni rahatsız eder. O ortamda bulunmak istemem. Yani paylaşılacak bilgi toplantıya uygun olmalı ve geneli ilgilendirmeli. Böyle paylaşımlar olduğu zaman bana çok faydası olur. Aynı şekilde ben de tecrübelerimi aktarırım. Sonucunda farklı yaklaşımları öğrenirim ve başkalarının öğrenmesine yardımcı olurum.” **(Pelin)**

Doğrudan alıntılardan hareketle veliler arasında kurulacak etkileşimle farklı bakış açıları kazanılabilir. Bunun çevrimiçi yapılması daha fazla katılımcıya ulaşılmasını ve farklı bakış açılarının kazanılmasına katkı sağlayabilir. Toplantıya katılımcı sayısı arttıkça farklı düşüncelerin de artacağı ve bir çeşitlilik sunacağı söylenebilir. Katılımcıların görüşleri doğrultusunda toplantının şekillenmesi hem ihtiyaçlara cevap verilebilirliği açısından önemli olurken hem de toplantıyla ilgili tecrübeler doğrultusunda kurallar oluşturulabilir. Bu doğrultuda “Kurallar Oluşturma” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıdaki gibidir:

“Kurallar oluşturma konusunda katkılarım olur; çünkü bu durum önemli kural oluşturulmadığı durumlarda içinden çıkılmaz bir hal alıyor toplantılar. Daha önce bu olumsuzlukları tecrübe ettiğim için ben de bu deneyimlerden hareketle kuralların daha yararlı ve kolay bir şekilde oluşturulmasına katkı sağlayabilirim.” (Pelin)

“Gündem maddesi belirleyebilirim. Toplantı gündemiyle ilgili yeni gündem maddeleri ilave edilmesini ve bunların konuşulması şeklinde katkıda bulunabilirim. Belirlenen bir konu başlığı altında o ana kadar yaşanan tecrübelerimizi paylaşabiliriz.” (Burak)

Doğrudan alıntılardan hareketle öğrenci velilerinin yaşadıkları tecrübeler doğrultusunda, toplantının belirli bir akış içerisinde yürütülebilmesi kurallar oluşturulması karşılaşılabilecek olumsuzluklara önlem olabilir.

“Mesleki Tecrübe Paylaşımı” alt temasına ait doğrudan alıntılara aşağıda yer verilmiştir:

“Mesleki tecrübelerim ışığında toplantıya teknik destek sunabilirim.” (Burak)

“Mesleki ve ebeveynlik tecrübelerim hepsi bir bütün olarak paylaşımda bulunurum. Bunu da konuya göre dikkate alarak paylaşımda bulunurum. Bunda da daha çok ebeveynlik tecrübelerimin ağırlıkta olacağını düşünüyorum.” (Esra)

“...hem bir öğretmen olarak cevap verebilir hem de bir veli olarak tecrübelerimi aktarabilirim. Özetleyecek olursam: Hem ebeveyn olarak hem de öğretmen olarak, yani mesleki olarak katkıda bulunabilirim.” (Tuğçe)

Veli cevaplarından hareketle velilerin meslekleri paralelinde destek sağlaması çevrimiçi toplantılara çeşitlilik sağlaması bakımından önemli bir katkı olarak görülebilir. Çeşitli meslek kolundan olan veliler uzmanlıkları dahilinde birçok katkı sunabileceği gibi bilgi ve birikimlerini paylaşımlarının önemli katkıları olabilir. Bir velinin uzmanlık alanı başka bir velinin eksik kaldığı bir noktada destek sağlayabilir. Toplantılar vasıtasıyla katılımcılar arasında kurulacak etkileşimle paylaşımı gerçekleştirilebilir.

“Paylaşmak Mutluluk” alt temasına ait elde edilen doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Olumlu yönde etki eder, tecrübe parayla satın alamayacağımız nadir özelliklerden. Tecrübemizi aktırmamız bizi de onore eder, mutlu eder. Kendi tecrübelerimi paylaşıyorum ve diğer veliler de faydalaniyor mutlu olurum bu durumdan.” (Kenan)

“Bir kere insanın fikir, görüş bunların diğer insanlar tarafından dinlenilmesi kıymet verilmesi insanı motive eden, düşüncelerini daha rahat bir şekilde açığa çıkararak dile getirmesini sağlayan bir yapı sunar. Bu durumda insanı mutlu eder; çünkü bunun çift yönü vardır hem ben başka tecrübeleri dinliyorum hem de başkalarının tecrübelerinden faydalaniyorum.” (Burak)

Doğrudan alıntılardan hareketle paylaşımda bulunmanın mutluluk sebebi olarak görüldüğü söylenebilir. Tecrübenin özellikle de benzer şartlarda olan insanların tecrübelerinin dikkate alındığı bununla beraber kişisel tecrübelerinde aktarılmasının mutluluk verici bir etkisinin olduğu söylenebilir. Paylaşımda bulunmanın duygusal anlamda bir doyuma ulaştırdığı görüşüne ulaşılabilir. Bununla beraber veli grubu içerisinde saygın bir rol verebilir.

“Pozitif Etki” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...örneğin her hafta bilgilendirme yapılabilir bu durumun da bana olumlu katkısı olur; çünkü çevrimiçi toplantılara katılım göstermek daha rahattır.” (Kenan)

“...şölen dedim; çünkü bu öğrenme durumundan çok memnun olurum ve katılmaktan memnuniyet duyarım bu benim istediğim bir durum çocuklarımla ilgili bir veliyimdir.” (Pelin)

“Alabileceğim pozitif çıktılar varsa çevrimiçi toplantılardan bunları da pozitif bir biçimde kendime yansıtabilirim. Bunu olumlu değerlendirebilirim; çünkü sonuçta bana ve çocuğuma katkısı olan bir durum.” (Taner)

Doğrudan alıntılardan hareketle tecrübe paylaşımı olumlu olarak karşılanmaktadır. Tecrübe paylaşımının veliye katkısının doğrudan öğrenciye katkı olarak algılanmaktadır. Bu doğrultuda “Pozitif Etki” alt temasına ait bir görüş olan “Ebeveynlik Özelliklerine Katkı” konusuna ait görüşler aşağıda verilmiştir:

“Bunun çevrimiçi ya da yüz yüze olması önemli değil. Ebeveynlik özelliklerime katkıda bulunacak her şeyi isterim. Dolayısıyla bunu olumlu değerlendiririm; çünkü ebeveynlik özellikleri sürekli geliştirilebilir bir şey bunu da çevrimiçi olarak hemen hemen her yerde sağlayabiliriz diye düşünüyorum. Buraya gelmeden benim annelik özelliklerime katkı sağlayacak bilgiler edinebilirim.” (Esra)

“Ben bu çevrimiçi toplantılarda eksik yönlerimi tamamlayacağımı düşünüyorum. Diğer ebeveynlerle yaptığımız ya da yapamadığımız şeyler konusunda kendimizi kıyaslayacağımızı

düşünüyorum. Ona göre bizim de ebeveynlik özelliklerimizi geliştirebileceğimizi düşünüyorum.” (Doruk)

Doğrudan alıntılardan yola çıkarak çevrimiçi toplantıların ebeveynlik özelliklerine katkı sağladığı düşüncesi yüksek referanslı görüşlerden biri olduğu görülebilir. Özel yetenekli öğrenci velilerinin normal öğrenci velilerinden başka bilmesi gereken özel durumlar olmaktadır. Hem güncel durumların hem de genel çerçevedeki bilgilendirmelerin etkili ve çabuk bir şekilde verilmesi çevrimiçi toplantılarla sağlanabilir. Bu noktada öğrencilere katkı sağlayacak tecrübelerin paylaşımının olması veliler için önemli bir motivasyon kaynağı olarak belirtilmektedir. Görüşlerden yola çıkarak öğrenci velilerinin referans olarak öğrenci faydasını aldığı bu doğrultuda bunun yüz yüze ya da uzaktan olmasının önemli olmadığı belirtilmiştir.

“Rutin Bilgilendirme” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Normalde veli olarak şahsen benim çocuğum hakkında bilgi almaya okuluna gitmemde çocuğumu takip etmede benim eksikliğim var. Çevrimiçi bir toplantı olursa bir rutin olur.”
(Kenan)

Veli görüşünden hareketle belirli aralıklarla sürekli yapılacak veli toplantılarının özel yetenekli velilere olumlu katkılar sağlayacağı söylenebilir. Bu toplantıların çevrimiçi yapılması katılım açısından çıkabilecek engelleri en aza indireceği söylenebilir.

“Yeni Bilgiler Edinme” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...bu toplantılarla güncel bilgileri alabilirim. Sürekli her şey değişiyor. Covid dönemi farklı bir dönemdi. O zamana kadar bilmediğimiz birçok şeyi öğrendik. Bunu da iletişim kanallarıyla öğrendik. Bu toplantıların da böyle bir etkisinin olacağını düşünüyorum.
(Demir)

“...farklı bir şey öğreniyorum. Uzaktan toplantılarla eğitimlerle beraber ben de öğreniyorum.”
(Pelin)

“...kalabalık olmadığı sürece bence bir sıkıntı yok. Artı yönde etkiler beni; çünkü çocuğuma nasıl yaklaşmam gerektiğini öğrenirim. Örneğin öğrencim ilk defa BİLSEM’e katıldığı zaman ona nasıl davranmamız gerektiğini ve nasıl etkileşim kurmamız gerektiğini BİLSEM’de verilen eğitimler sayesinde öğrendik.”
(Seda)

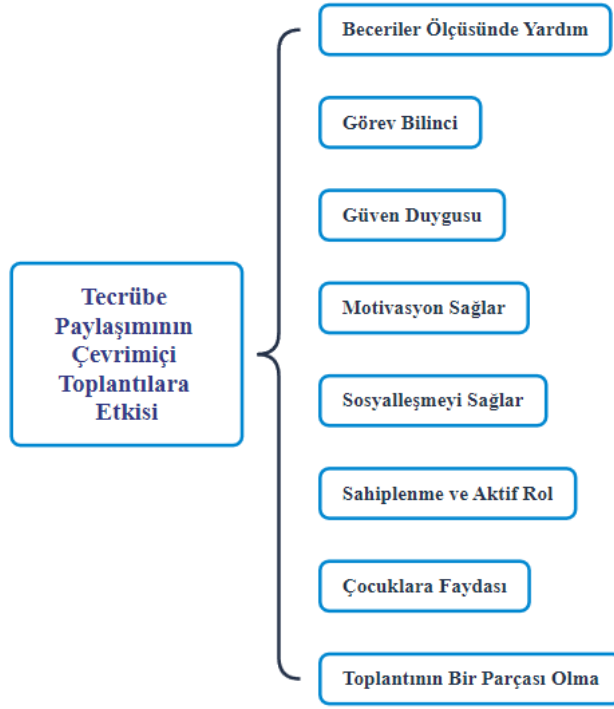
Doğrudan alıntılardan hareketle özel yeteneklilik her ne kadar doğuştan gelse de anne ve babalar için çok yeni bir durum olarak gösterilebilir. Ebeveynlerin bu yeni ve özel durumla ilgili ihtiyacı olacak yeni bilgilerin çevrimiçi olarak verilmesi önemli bir durum olarak görülebilir. Covid-19 küresel pandemi döneminde açık ve uzaktan öğrenmenin kullanılması ve velilerin bu bağlamda tecrübelerinin olması çevrimiçi toplantıların niteliğini arttırabilir.

4.7. Çevrimiçi Toplantılarda Sorumluluk Alma ve Aktif Rol

Araştırma sorularından “Çevrimiçi öğrenme yoluyla yapılacak toplantı planlanmasında sorumluluk almanızı nasıl değerlendiriyorsunuz?” ve “Açık ve uzaktan öğrenme yoluyla verilecek bilgilendirme toplantılarında aktif rolünüzün olması motivasyonunuzu nasıl etkiler?” sorularının MAXQDA nitel veri analiz programıyla analizi neticesinde “Çevrimiçi Toplantılarda Sorumluluk Alma ve Aktif Rol” temasına ait toplam sekiz alt tema ortaya çıkmıştır:

- “Beceriler Ölçüsünde Yardım”
- “Görev Bilinci”
- “Güven Duygusu”
- “Motivasyon Sağlar”
- “Sosyalleşmeyi Sağlar”
- “Sahiplenme ve Aktif Rol”
- “Çocuklara Faydası”
- “Toplantının Bir Parçası Olma”

Elde edilen bu temalar şekil 4.7’de gösterilmiştir

Şekil 4. 7. Çevrimiçi toplantılarda sorumluluk alma ve aktif rol temasına bağlı alt temalar

Özel yetenekli öğrenci velilerinin cevapları doğrultusunda “Beceriler Ölçüsünde Yardım” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...sorumluluk alabilirim. Yapabileceğim altından kalkacağım bir şeye seve seve sorumluluk alırım. Sorumluluk alacağım şeyi yapıp yapamayacağımı bilmem gerekir. O noktada becerilerim doğrultusunda sorumluluk alabilirim. Yani burada şunun altını çizmem gerekir: Sorumluluk alacağım şey yapabileceğim bir şey olmalı daha önceki sorularda belirtmiştim. Örneğin teknolojik konulara çok fazla hakim değilim bunlara yardımcı olamam mesela. Fakat yapabileceğim bir konuda ise en iyi şekilde yapmaya çalışırım.” (Pelin)

Doğrudan alıntıdan yola çıkarak özel yetenekli öğrenci velilerinin yapılacak çevrimiçi toplantılarda görev almak istedikleri düşüncesine olumlu baktıkları söylenebilir bununla beraber veliler sağlayacakları yardımları becerileri ve uzmanlıkları ölçüsünde yapmak istedikleri sonucuna ulaşılabilir.

“Görev Bilinci” alt teması kapsamında doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Çok sıcak bakmadığım için planlamada rol almayı da pek istemem; ama dahil olursam her şeyi mükemmel bir şekilde yapmaya çalışırım.” (Taner)

“Bu ortak durumun bir parçası olarak da bana sorumluluk yükler, almak isteyeceğim bir sorumluluk. Elimden geldiğince en iyi şekilde hem kendi çocuğum hem de diğer çocuklar için bu sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmek isterim.” (Demir)

“Sorumluluk, etkili olduğum ve bildiğim bir konuda olursa tabiki sorumluluk alınabilir. Nihayetinde hepimizin amacı evlatlarımızın bir yerlere varması. Biz de onlar için olacak çalışmalarda görev alabiliriz. Bu şekilde aldığımız görevler yapılan toplantıların amacına ulaşmasına katkıda bulunur.” (Doruk)

“Aktif olmak motivasyonumu çok etkiler. Aktif olmam gerektiği için olumlu etkiler. Kendimi sorumlu hissederim her şeyi mükemmel bir biçimde yapmak isterim. Sorumluluk almak önemli bir motivasyon kaynağı bir nevi size bir görev veriliyor, ben de bunu layıkıyla yapmak isterim.” (Taner)

“Yapabileceğim bir şeyse sonuna kadar yaparım ve bundan da çok büyük zevk alırım, fakat yapamayacağım bir şeyde sorumluluk almam. Daha önce pandemi döneminde bir proje kapsamında online gruplar oluşturduk. Bu projede yeteneklerim doğrultusunda olan aşamalarda görev aldım. Yapamayacağım noktalarda da görev almak istemedim; ama yapabileceğim noktalarda da elimi taşın altına koyarım. Bu da benim için bir motivasyon sebebidir.” (Pelin)

“Bence güzel olur. Severim ben sorumluluk almayı görev adamıyumdır.” (Seda)

Doğrudan alıntılardan yola çıkarak özel yetenekli öğrenci velileri çevrimiçi toplantılarda görev almayı bir görev olarak gördükleri söylenebilir. Bu görevlerini de mükemmeliyetçi bir anlayış içerisinde yapma eğiliminde oldukları söylenebilir. Katılımcı velilerinin çoğunluğunun bu konuda görüş bildirmesi çocuklarıyla ilgili etkinliklerde görev bilinciyle hareket etme eğiliminde oldukları söylenebilir. Çevrimiçi toplantılarda aktif rolde bulunmanın velilerin motivasyonunu olumlu yönde etkileyeceği belirtilebilir. Doğrudan alıntılarda belirtildiği üzere sorumluluk almak bir motivasyon kaynağı olarak görülmektedir.

Katılımcı velilerden “Esra” görev almak istemese de yapabileceği bir görev olduğunda bunu yapmak için mükemmeliyetçi bir anlayış içerisinde bunu yapacağını belirtmiştir.

“Pek sorumluluk almayı sevmem bu tür konularda. Ama verilen sorumluluğu yerine getiririm. Hatta eksiksiz yapmak hususunda ekstra dikkat ederim. Payıma yapılması gereken

bir şey düşünüyorsa en iyisini yapmak için elimden gelen gayreti en üst derecede gösteririm. Eğer zamanım varsa layıkıyla yapmaya çok özen gösteririm. Mükemmeliyetçi bir anlayışım vardır. Çok iyi yapamayacağım bir şeyi de hiç yapmak istemem. Zamanım yoksa da kendimden feragat ederek yapmaya çalışırım.” (Esra)

Alıntıdan yola çıkarak velilerin çocuklarının yararını üst seviyede gözettiği onları yararına olacak şeylerde sorumluluk almayı bir görev bilinciyle ele aldığı söylenebilir.

“Güven Duygusu” alt teması altında doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Belli bir sorumluluk verildiği için kendimize güven verir, olumlu etkisi olur. Katkıda bulunmak için çalışmam gerektiğini bilirim. Ben de o üçgenin bir parçasıyım. Beni de sürece dahil ettiği için ve önerilerimin fikrimin göz ardı edilmemesi motivasyonumu olumlu etkiler. Toplantının bir bileşeni olurum.” (Demir)

Doğrudan alıntıdan hareketle velilerin çevrimiçi toplantılarda sorumluluk alması kendilerinde güven duygusu oluşmasını sağlayabilir. Toplantı sürecinde aktif görev alınmasıyla beraber okul ve aile arasında iletişimin artacağı öğrenci velilerinin çevrimiçi toplantıyı sahiplenebileceği söylenebilir.

“Motivasyonu Sağlar” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Sorumluluk almam gerekirse alırım. Toplantıda velilere de söz hakkı vermek olumlu bir durumdur. Bu durum kişiyi daha da motive eder, hazırlık yapmasını sağlar, toplantıyı ciddiye almasını sağlar.” (Kenan)

“...bu bir kere o kişiye sorumluluk yükler o sorumluluğu yerine getirmek için yani verilen görevi layıkıyla yerine getirmek için bir motivasyonunuz olur; çünkü günün sonunda insan verdiği bilgiyle ve toplantıdaki rolüyle ilgili takdir edilmesi çok önemli bir motivasyon kaynağıdır.” (Burak)

“Sosyalleşmeyi Sağlar” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...Sosyalleşmeyi de sağlar bu durum. Beni de olumlu yönde etkiler.” (Seda)

Çevrimiçi toplantıların katılımcılarıyla beraber bir bütün olarak düşünüldüğünde velilerin kendi aralarında iletişim içerisinde olmasının sosyal bir

ortam sağlayacağı söylenebilir. Sadece toplantı sırasında değil sonrasında da veliler kendi aralarında görüşebilir sosyal bir ortam sağlanabilir.

“Sahiplenme ve Aktif Rol” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...bunun sonucunda da toplantıyı sahiplenirim pasif bir dinleyici olmaktan ileriye giderim. Toplantının ben de bir parçası olurum.” (Kenan)

“Olumlu, yine aidiyet gibi oluyor, aidiyet duygum artıyor. Kendimi daha güvenli ve olaylara hakim hissediyorum nasıl diyeyim? Öğretmenle de kendimi daha iyi iletişim halinde hissediyorum. Kendimi değerli de hissediyorum. Bende değer duygusunu da hissettiriyor.” (Tuğçe)

“...bir tık daha sorumluluğumuzun artacağını düşünüyorum. Hiç olmazsa dersiniz ki yirmi-otuz kişi karşısında bir şeyler paylaşacağız diğer insanların karşısına hazırlıklı gelelim dersiniz. Daha fazla araştırma yapar çeşitli kaynaklardan bilgi ederiz.” (Doruk)

Doğrudan alıntılardan hareketle çevrimiçi toplantılarda aktif rol ve sorumluluk duygusunun gelişeceği söylenebilir. Sorumluluk derecesi aktif görev almayla beraber hem öğrenciye hem de diğer velilerle karşı olmaktadır. Çevrimiçi toplantıların sadece öğretmen veli arasında bir etkileşim olarak olmadığını aynı zamanda velilerin de kendileri arasında bir sorumluluk duygusu oluşturacağı belirtilebilir.

“Çocuklara Faydası” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“Toplantının içeriğine göre bakarsak olumlu etkiler. Bazı toplantılar rutin, yapmak için yapılan bir toplantıysa motivasyonum yüksek olmaz; fakat verimli çocukların geleceği için bir toplantıda rol olmak beni olumlu yönde motive eder. Toplantıda benim de söz sahibi olduğumu gösterir. Beni toplantıya hazırlanma yönünde daha da fazla motive eder.” (Kenan)

Doğrudan alıntıdan anlaşılacağı gibi, öğrencinin yararına olacak bir toplantıda görev alma ve etkin olma bir motivasyon kaynağı olarak algılanmaktadır.

“Toplantının Bir Parçası Olma” alt temasına ait doğrudan alıntılar aşağıda verilmiştir:

“...veli olarak beni olumlu şekilde etkiler; çünkü okul öğrenci öğretmen üçgeni var ya burada veli kendini dışarıda hissetmez, birlik olduğumuzu biliriz. Bu da öğrencinin gelişmesi ve ilerlemesi için pozitif yönde etkiler. Ben de o üçgenin bir parçasıyım beni de sürece dahil ettiği için ve önerilerimin fikrimin göz ardı edilmemesi motivasyonumu olumlu etkiler. Toplantının bir bileşeni olurum.” (Demir)

“...daha çok motive olurum. Adaptasyonum artar ve odaklanma derecem artar; çünkü bana verilen bir sorumluluk var ve bunu yerine getirmek isterim. Böylece toplantıyı sahiplenmem de gerçekleşmiş olur.” (Seda)

“...bu durum beni çok mutlu eder. Kendimi ait hissedirim. Aidiyet duygumu artırır. Sanırım aidiyet benim için çok önemli. Böylece sahiplenmiş olurum toplantıyı.” (Tuğçe)

Doğrudan alıntılardan hareketle, çevrimiçi toplantılara sorumluluk alındığında aidiyet duygusunun olumlu yönde geliştiği söylenebilir. Adaptasyon ve motivasyonun artması arasında aktif olmanın olumlu yönde etkisi bulunmaktadır.

4.8. Genel Bulgular

Yapılan bu çalışmada özel yetenekli öğrenci velilerinin açık ve uzaktan öğretim yoluyla bilgilendirilmesi nasıl yapılmalıdır? Sorusuna cevap aramaktadır. Çalışma konusu çerçevesinde ilk önce detaylı bir alan yazın araştırması gerçekleştirilmiş, çalışma “andragoji” ve “transaksiyonel” uzaklık kuramları odağında temellendirilmesi sağlanmıştır. Çalışmanın amacına ulaşmak için kuramsal matris çerçevesinde oluşturulan araştırma soruları özel yetenekli öğrencisi olan dokuz veliye yüz yüze görüşme vasıtasıyla sorulmuştur. İzin çerçevesinde cevaplar kayıt altına alınmış, sonrasında kayıtların transkripsiyonu sağlanmış, verilerin MAXQDA programıyla analizi gerçekleştirilmiştir.

Gerçekleştirilen analizler neticesinde toplamda yedi ana tema meydana gelmiştir. Elde edilen ana temaların birincisi “Çevrimiçi Toplantılara Hazırlıklı Gelmenin Önemi” ana temasıdır. Bu tema çevrimiçi toplantılara gelmeden önce yapılan hazırlıkların toplantıya etkisi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu ana tema kapsamında “söz sahibi olma”, “bilgi sahibi olma ve toplantı gündemi”, “saygı ve değer” ve “toplantı verimliliği ve aktif rol” alt temaları ortaya çıkmıştır. “Toplantı verimliliği” ve “bilgi sahibi olma ve toplantı gündemi” alt temaları en fazla referans alan alt temalar olmuştur. Araştırma kapsamında elde edilen ikinci ana tema “Çevrimiçi Toplantı Hazırlığı ve Etkili İletişim” bu ana

temaya bağı altı adet alt tema tespit edilmiştir. Bu alt temalar, “soru hazırlama”, “planlama yapma”, “ortam hazırlığı”, “aile ile istişare”, “araştırma yapma” ve “not alma” olarak belirlenmiştir. Bu alt temalardan hareketle etkili bir iletişimin gerçekleşmesi için çevrimiçi toplantılarda ne gibi hazırlıklar yapılabileceğı belirlenmiştir. “Araştırma yapma” ve “not alma” alt temaları en fazla referansları almıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen üçüncü ana tema “Çevrimiçi Öğrenme Yoluyla Bilgi ve Dönütler Alma” ana temasıdır. Bu ana tema altında on bir alt tema meydana gelmiştir. Bu alt temalar, “okul aile iş birliği”, “rahatlık sağlar”, “ebeveynliğe katkı”, “bireysel görüşme”, “durum tespiti ve müdahale etme”, “toplantıya odaklanma”, “çevrimiçi toplantı tercih sebebi”, “yüz yüze ya da çevrimiçi”, “çevrimiçi toplantıların ekonomikliği”, “toplantıya katılıma teşvik”, “dönütlerin olumlu etkisi” şeklinde belirlenmiştir. Alt temalardan “rahatlık sağlar”, “yüz yüze ya da çevrimiçi tercihi” ve “çevrimiçi toplantıların ekonomikliği” en fazla desteklenen görüşlerdendir. Elde edilen verilerden hareketle çevrimiçi toplantılar yoluyla gelen dönütlerin avantajları ve tercih nedenleri bildirilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen dördüncü ana tema “Çevrimiçi Öğrenme Ortamının Motivasyona Etkisi” şeklinde oluşmuştur. Bu ana tema altında altı alt tema belirlenmiştir. Bu alt temalar, “soru cevap şeklinde”, “gerçekçi ortam”, “motive edici ortam”, “belirli düzen ve kurallar içinde”, “samimi ortam” ve “ortam fark etmez” görüşleri elde edilmiştir. “Belirli düzen ve kurallar içinde” alt teması altında “planlanmış gündem” görüşü belirtilmiştir. Elde edilen görüşlerden hareketle motive edici bir çevrimiçi toplantı deneyiminin nasıl olması gerektiğı özel yetenekli öğrenci velileri tarafından belirtilmiştir.

Araştırmada meydana gelen beşinci ana tema “Çevrimiçi Ortam Materyal İhtiyacı” ana teması altında üç alt tema belirlenmiştir. Bu alt temalar “dosya ve belgeler”, “kağıt kalem” ve “teknolojik aletler” görüşleri elde edilmiştir. Analiz edilen görüşlerden hareketle çevrimiçi toplantılarda gerekli olabilecek materyaller belirlenmiştir.

Ortaya çıkan altıncı ana tema “Tecrübe Paylaşımının Çevrimiçi Toplantılara Etkisi” ana teması kapsamında yedi alt tema oluşmuştur. Bu alt temalar “farklı bakış açısı”, “kurallar oluşturma”, “mesleki tecrübe paylaşımı”, “paylaşmak ve mutluluk”, “pozitif etki”, “rutin bilgilendirme” ve “yeni bilgiler edinme” görüşleri belirtilmiştir.

“Pozitif Etki” alt teması altında “ebeveynlik özelliklerine katkı” görüşü belirtilmiştir. Bu görüşlerden yola çıkarak özel yetenekli öğrenci velilerinin çevrimiçi toplantılara sağlayacakları en kritik katkılardan birinin elde ettikleri tecrübeler olarak belirtebiliriz. Ayrıca diğer velilerinin tecrübelerinden faydalanılması çok olumlu karşılanmıştır. “Yeni bilgiler edinme” ve “ebeveynlik özelliklerine katkı” görüşleri katılımcıların çoğunluğu tarafından belirtilmiştir.

Elde edilen son ana tema “Çevrimiçi Toplantılarda Sorumluluk Alma ve Aktif Rol” ana teması kapsamında sekiz alt tema belirlemiştir. Bu alt temalar, “sosyalleşmeye faydası”, güven duygusu”, “çocuklara faydası”, “beceriler ölçüsünde yardım”, “görev bilinci”, “toplantının bir parçası olma”, “motivasyon sağlar” ve “sahiplenme ve aktif olma” görüşleri belirtilmiştir. Bu görüşler çevrimiçi toplantılarda sorumluluk almak ve aktif görevlerde bulunmanın ortaya koyacağı olumlu çıktılar çerçevesinde şekillenmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada özel yetenekli öğrenci velilerinin “andragoji” ve “transaksiyonel uzaklık” kuramları doğrultusunda bilgilendirilmesi nasıl yapılmalıdır? Sorusunun cevabı bütünsel bir yaklaşım içinde ele alınmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin bulunduğu Bilim ve Sanat Merkezinde çocuğu eğitim gören gönüllü velilere açık uçlu sorular yöneltilmiştir.

Araştırma bağlamında elde edilen çıktılar özel yetenekli öğrenci velilerine açık ve uzaktan öğretim yoluyla yapılacak veli bilgilendirme hizmetlerinin nasıl olacağını, bu durumda kendi rollerinin ve ihtiyaçlarının neler olacağını göstermektedir.

Araştırma bağlamında elde edilen bulgular rehberliğinde özel yetenekli öğrenci velilerinin çevrimiçi öğrenme yoluyla çocuklarıyla ilgili olumlu ya da olumsuz dönütler almalarını önemli buldukları ve bu doğrultuda bilgilendirme yapılmasını kıymetli buldukları görülmektedir. Bu dönütleri, özel yetenekli öğrenci velileri çocuklarına yaklaşımda bir rehber olarak görmektedirler.

Bu bağlamda, Işık ve Metin (2020) Görüşleri bu çıkarımı destekler niteliktedir:

“Özel yetenekli öğrenci velileri öğrencilerinin farklı olduklarının farkında olurlar; fakat özel yeteneğin ne olduğu, özellikleri ve bu durumda nasıl yaklaşılmaması gerektiğini ve öğrencilerinin özel gereksinimlerinden ortaya çıkan güçlüklerle nasıl mücadele edeceklerini bilmemeleri Türkiye’de özel yetenekli öğrenci velilerinin yaşadığı dikkat çekici sıkıntılardandır.”

Ebeveynlere yapılan dönütlerin önemli olduğu kadar ebeveynlerin de çocuklarının aile ortamındaki durumları hakkında eğitimcilere dönüt vermesinin kritik öneme sahip olduğu söylenebilir. Özel yetenekli bireyleri en iyi tanıyan ebeveynlerdir (Ayaş ve Kirişçi, 2021). Bu karşılıklı diyalogun kurulması neticesinde okul ve aile iş birliği kuvvetli bir şekilde sağlanabilir. Zira özel yetenekli öğrenci velileri çevrimiçi toplantıların okul-aile iş birliğine sağlayacağına yönelik görüşler bildirmişlerdir. Bu görüşü,

Çelenk (2003)

“...çünkü okul ve aile birbirlerinden farklı yapılar olarak görünse de okulda yapılan faaliyetler okul dışında da ebeveynler tarafından desteklenip bu iki farklı yapının öğrencinin eğitimi noktasında iş birliğinde olması gerekir.”

Suskind (2019),

“Ailenin eğitim öğretimin içinde olması eğitimin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bireyler tavır ve hareketlerini yaşamlarındaki büyüklerine özenerek, onlar gibi davranışlarda bulunarak şekillendirirler”

“Veliler ve okul etkileşiminin güçlendirilmesinin özünde ailenin eğitime dahil olmasının öğrenci başarısının ilerlemesine fayda sağlamada büyük etki edeceği düşüncesi olmasından okullarda veli katılımına dönük davetler yapılmaktadır.” Görüşleri destekler niteliktedir.

Eğitimin temel birimlerinden biri olarak okul, aile, öğrenci bileşeni sayılırken eğitimin hedeflerine ulaşması için bu bileşenlerin kuvvetli biçimde ortaklık, diyalog ve etkileşim içinde olmaları kritik öneme sahiptir (Çalışkan ve Ayık, 2015). Veliler, veli toplantılarının yüz yüze yapıldığında yer, zaman ve iş durumlarından dolayı katılmakta zorluklar yaşadıklarını belirtmişler; fakat çevrimiçi olarak bu toplantıların yapılmasını kendilerine rahatlık sağlayacağını, toplantıya katılıma teşvik edeceğini, toplantıya odaklanmayı kuvvetlendirebileceğini belirtmişlerdir. Nazlı, vd. (2022) ‘de yaptıkları çalışma neticesinde elde edilen veriler bu görüşleri destekler niteliktedir. Ardakoç (2020) yaptığı çalışmada velilerin gelişen ve dönüşen dünya düzeninde yoğun iş temposu altında kaldıklarını bazen çocuklarıyla dahi yüz yüze görüşmekte zorluk yaşadığını belirtmiş, çevrimiçi imkanların kullanılarak okulların velilere ulaşabileceğini ve çeşitli hizmetler verebileceğini belirtmiştir. Bu görüşlerden hareketle normal öğrencilerde durum böyleyken hem normal okullarına devam eden hem de okul dışında Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden özel yetenekli öğrenci velilerinin toplantılara katılma gereksinimlerinin iki katına çıktığı söylenebilir. Özel yetenekli öğrenci ebeveynlerinin üstesinden gelemediği en büyük problemlerden biri de okullarından gelecek yardımlardan yoksun kalmalarıdır (Akarsu, 2001). Bununla beraber özel yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarını belirli bir çerçevede çizmek zor görünmektedir. Özel yetenekli bireylerin ailelerinin evlatlarının eğitim gereksinimlerini sağlamak ve özel yetenekli çocukların aileleri olmaları açısından desteğe gereksinimleri vardır (MEB, 2014). Her özel yetenekli öğrencinin kendilerine özel ilgi ve ihtiyaçları olduğu söylenebilir. Araştırmaya katılan veliler çocuklarıyla ilgili gelebilecek dönütlerin ister uzaktan olsun ister yüz yüze olsun aynı derecede değerli olduğu görüşünü sunmuşlardır. Bununla beraber çevrimiçi toplantıların rahatlık sağlayacağı, daha fazla velinin katılmasını teşvik edeceği, her yerden ulaşılabilir olması yönüyle hızlı dönütler sağlayabileceği veliler tarafından belirtilmiştir. Burada dikkate aldıkları noktayı çocuklarıyla ilgili bilgiler almak ve bu bilgiler sayesinde onlara yardımcı olabilmek ve ebeveynlik niteliklerini arttırabilmek olarak belirtmişlerdir. Bu görüşü destekler bir araştırma Ateş ve Yıldız (2019) tarafından yapılmış, araştırmada veli ve öğretmenler veli toplantılara katılım motivasyonlarının en kritik olanlarından birini öğrencileri hakkında bilgi edinmek olarak belirtmişlerdir. Fakat

bazı noktalarda iş durumlarından ya da ulaşım ve zaman sağlama açısından zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Leana-Taşcılar, Özyaprak, ve Yılmaz, (2016) yaptıkları araştırmada özel yetenekli öğrenci velileri, açık ve uzaktan öğrenme yoluyla verilen eğitim neticesinde özel yetenekli evlatlarının problemleriyle ilgili bilgilere sahip olduklarını ve gereksinimlerini anlamada açık ve uzaktan öğrenmenin yer ve zaman bakımından imkan verdiğini belirtmişlerdir.

Çıkar ve Aslan (2022) yaptıkları araştırma bu görüşü destekler sonuca ulaşmış öğrenci velileri toplantılara katılımda zorlanma nedenleri olarak işlerinin yoğun olmasını, okul ile ev arasının uzun olmasını ve baktıkları küçük çocuklarının olmasını belirtmişlerdir. Yüz yüze gerçekleştirilen veli faaliyetleri verimli geçmesine karşılık, gerçek anlamda az sayıda ebeveyn bu etkinliklere katılım göstermektedir (Sanders, vd. 2007 aktaran: Balcı ve Tezel-Şahin, 2016).

Bu bağlamda velilerin sürekli bilgilendirme ihtiyaçlarını karşılamada açık ve uzaktan öğretimin imkanları zaman ve mekan bakımından avantaj sağlayabilir. Bazı katılımcılar açık ve uzaktan öğretimin zaman ve mekan bakımından avantaj sağlamasına rağmen yüz yüze toplantıları tercih nedenleri olduğunu belirtmiş, yüz yüze toplantıları daha samimi bulduklarını belirtmişlerdir. Akgül ve Oran (2020) yaptıkları çalışmada açık ve uzaktan öğrenme ilgili kimi velilerin olumlu kimi velilerin olumsuz kimi velilerin de ilerleyen zamanlarda açık ve uzaktan öğrenmenin ve yüz yüze eğitimin birbirlerini destekleyeceğini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu çevrimiçi toplantıların yapılmasıyla toplantıya anne ve babanın beraber katılma imkanlarının artacağı görüşüdür. Bu görüş Novianti ve Garzia, (2020) 'nin yaptığı çalışmada veli toplantılarının uzaktan yapıldığı zaman babaların katılımını toplantı saatinde işte oldukları için annelerin daha fazla katıldığı sonucuyla örtüşmemektedir. Akyürek ve Esen (2023) çalışmalarında okul ve aile ortak hareket ve etkileşim sağlamada annelerin babalara göre daha ılıman yaklaştığını belirtmekle beraber çalışma genelinde cinsiyet bağlamında anlamlı bir ayrım görememiştir.

Özel yetenekli öğrenci velileri çevrimiçi toplantılara yabancı olmadıklarını belirtmişlerdir. Özellikle küresel pandemi döneminde dünyanın birçok yerinde açık ve uzaktan öğretime geçilmesi toplumun hemen hemen her kesimine açık ve uzaktan öğrenme tecrübesi sunmuştur. Özel yetenekli öğrenci velileri bu bağlamda çevrimiçi toplantıların kurallarının oluşturulmasında ve gündem maddelerinin seçilmesinde

yardımcı olabileceklerini aktarmışlardır. Ayrıca meslekleri dahilinde ve uzman oldukları alanlar kapsamında yardımcı olabileceklerini belirtmişlerdir. Koç (2021) yaptığı araştırmada birdenbire meydana gelen Covid-19 salgının yüz yüze eğitimden açık ve uzaktan öğretime hızlı bir biçimde geçmeye neden olduğu görüşüne ulaşmıştır. Bu görüş özel yetenekli öğrencisi olan velilerinin belirttikleri görüşle uyushmaktadır. 2020’li yıllardan itibaren açık ve uzaktan öğrenmenin yaygınlaşma hızının arttığı, toplumun hemen her kesimine ulaştığı söylenebilir.

Özel yetenekli öğrenci velileri çevrimiçi toplantılarda görev ve sorumluluk aldıkları zaman toplantıya olan ilgilerinin artacağını bununla beraber toplantıya sahiplenecekleri ve toplantıya karşı bir aidiyet duygusu geliştireceklerini ve sonucunda toplantıya aktif bir rol alarak katılabileceklerini belirtmişlerdir. Elde edilen bu görüş, Özen ve Düzenli, (2023)’nin yaptıkları çalışmada ulaştıkları, topluluk bilinci oluşturma ve aidiyet duyma çevrimiçi ortamlar sayesinde sağlanabileceğini belirtmişlerdir.

Çalışma kapsamında elde edilen sonuçlardan biri de çevrimiçi toplantılarda tecrübe paylaşımına olumlu yaklaşılmasıdır. Özel yetenekli öğrenci ebeveynleri hem öğretmenlerin tecrübelerini hem diğer velilerin tecrübelerini paylaşmasını kıymetli bulmuşlardır. Bununla beraber kendileri de tecrübelerini paylaşmalarını memnuniyetle karşılamışlardır. Çevrimiçi ortamda özel yetenekli öğrenci velilerinin toplanması çocuklarına ulaşabilmede faydalı olabilir. Diğer velilerin tecrübelerinden yararlanarak çocuklarının ilgi ve yeteneklerini destekleyerek geliştirebilirler.

Özel yetenekli öğrenci velileri çevrimiçi toplantıların belirli bir plan dahilinde ve önceden belirlenmiş bir gündem ekseninde yapılmasının önemine dikkat çekmişlerdir. Toplantıların planlı olması ve bu planlamaya öğrenci velilerini de dahil etmek toplantının verimliliğini arttıracak gibi öğrenci velilerine aktif bir rol vereceği öğrenci velileri tarafından belirtilmiştir. Bu görüşlerden hareketle yapılacak çevrimiçi toplantılar yüz yüze toplantılarda olduğu gibi belirli bir plan ve program dahilinde yapılmasının ve katılımcıların görüşlerinin dikkate alınmasının önemli olduğu söylenebilir. Bunlara ek olarak çevrimiçi toplantıların kayıtlarının daha sonradan da izlenebilme imkanının olması katılımcılar tarafından olumlu bulunmuş, kaçırdıkları bir konu ya da daha sonradan yararlanmak istedikleri bir bilgi olduğunda tekrar tekrar izleyebileceklerini

belirtmişlerdir. Duman (2020) yaptığı araştırma sonucunda açık ve uzaktan öğrenmenin her yerden ulaşılabilir olmasını ve tekrar tekrar izlenme olanağını olumlu bir sonuç olarak belirtmiştir.

5.1 Öneriler

Özel yetenekli bireylerin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim almaları kritik öneme sahiptir. Özel yetenekli öğrencilerin akranlarından anlamı derecede ayrılan yeteneklerini geliştirmek sadece eğitim gördükleri okullarla değil okul saatleri dışında BİLSEM gibi eğitim kurumlarıyla da desteklenmesinin büyük öneme sahip olduğu söylenebilir. Özel yetenekli öğrencilerin ilk eğitimi aldıkları kurumun aile kurumu olduğu belirtilebilir. Bu bağlamda özel yetenekli öğrenci velilerinin bilgilendirilmesi ve iş birliği içinde olunması öğrencilerin gelişimleri için hayati öneme sahiptir. Bu doğrultuda:

- Özel yetenekli öğrenci velilerinin ihtiyaçları bağlamında araştırmalar yapılabilir.
- MEB 2024 itibariyle başlattığı dijital veli randevu sistemi geliştirilerek özel yetenekli öğrenci velileri için de bir sistem kurulabilir.
- Ülke ve dünya çapında özel yetenekli öğrenci velilerinin bir araya gelecekleri çevrimiçi veli toplulukları kurulabilir.
- Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenlerine veli iş birliğinin kurulmasına yönelik hizmetiçi eğitimler verilebilir.
- Ülke çapında özel yetenekli öğrenci velilerine yönelik veli akademileri kurulabilir.
- Özel yetenekli öğrenci velilerinin belirlenen genel ihtiyaçlarına dönük bilgilendirme hizmetleri alan uzmanları tarafından çevrimiçi olarak verilebilir.

KAYNAKÇA

- Akarsu, F. (2001). *Üstün yetenekli çocuklar: Aileleri ve sorunları*. Ankara: Eduser.
- Akgül, G., ve Oran, M. (2020). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul Öğrencilerinin ve Öğrenci Velilerinin Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 15-37.
- Akin, G. (2014). The Term of Andragogy and the Difference between Andragogy and Pedagogy. *Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, 47(1), 279.
- Akyürek, M. İ. (2020). Uzaktan eğitim: Bir alanyazın taramasi. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9.
- Akyürek, M. İ., ve Esen, S. (2023). Veli Görüşlerine Göre Okul-Aile İş Birliğinin İncelenmesi. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* (26), 186-200.
- Altunışık, R., Boz, H., Gegez, E., Koç, E., Sıgır, Ü., Yıldız, E., ve Yüksel, A. (2022). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri: Yeni perspektifler. *Seçkin Yayıncılık*.
- Ardakoç, İ. (2020). Eğitimde Veli/Aile Katılımı: Engeller ve Öneriler. *Alanyazın*, 1(2), 75-84.
- Ataman, A. (1982). Üstün zekâlı çocuklara ana-babaları ve öğretmenleri nasıl yardımcı olabilir. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 15(1), 335-344.
- Ataman, A. (2012). Geleceğin Mimarları Üstün Yetenekliler Sempozyumu. *Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu*.
- Ateş, A. ve Yıldız, K. (2019). Veli toplantılarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(3), 319-340.
- Ayaş, M. ve Kirişçi, N. (2021). Özel yeteneklilerin özellikleri ve tanınması. M. A. Melekoğlu ve U. Sak (Ed.), *Öğrenme güçlüğü ve özel yetenek içinde* (s. 162-177). Pegem Akademi.
- Bakanlığı, M. E. (2016). Millî Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği.
- Balcı, A., ve Tezel Şahin, F. (2016). A Study on The Usability of Social Media in Family Participation. *Kastamonu Education Journal*, 24(5), 2309-2322.

Başkale, H. (2016). Nitel araştırmalarda geçerlik, güvenirlik ve örneklem büyüklüğünün belirlenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi, 9(1), 23-28.

Bilgiç, N., Taştan, A., Kurukaya, G., Kaya., Avanoğlu, O., ve Topal, T. (2021). Özel yetenekli bireylerin eğitimi strateji ve uygulama klavuzu.

Birdişli, F., ve Özdemir, H. (2015). Türkiye’de Nitelikli Kamusal Eğitim Politikaları İçinde Üstün Yetenekli Çocukların Eğitimi ve Avrupa Birliğinde Yer Alan Uygulamalar.

Bogdan, R. C., ve Biklen, S. K. (2022). Eğitimde nitel araştırma: teori ve metodlara giriş. S. Balcı ve B. Ahi (Çev.). Pegem Akademi.

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 3(2), 85-124.

Bozkurt, A., Hamutoğlu, N. B., Kaban, A. L., Taşçı, G., ve Aykul, M. (2021). Dijital bilgi çağı: Dijital toplum, dijital dönüşüm, dijital eğitim ve dijital yeterlilikler. Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi, 7(2), 35-63.

Bozoğlu, B. (2023). Üstün yetenekli çocukların ebeveynlerine yönelik sistemik bir müdahale modeli. *Güncel Psikoloji* 42 (6), 4821-4829.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2019). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Pegem Akademi.

Counseling Needs of Gifted Students: An Analysis of Intake Forms at a UniversityBased Counseling Center *Creativity*, 2(2), 31-44.)

Creswell, J. W. (2016). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. Eğiten kitap.

Creswell, J. W., ve Poth, C. N. (2016). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. Sage publications

Çalışkan, N., ve Ayık, A. (2015). Okul aile birliği ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.

Çalik, C. (2007). Okul çevre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: kavramsal bir çözümleme. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 27(3), 123-140

Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim online*, 2(2)

Çetin, A. (2023). Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri Hakkındaki Görüşler. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(1), 77-88.

- Çıkar, İ., ve Aslan, M. (2022). Çeşitli Boyutlarıyla Aile Katılımı: Nitel Bir Çözümleme. *Vankulu Sosyal Araştırmalar Dergisi* (9), 32-52.
- Çitil, M. (2018). Türkiye’de Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Politikalarının Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(1), 143-172.
- Çitil, M. (2020). Özel Eğitim Alanının Kavramsal, Tarihsel ve Yasa Temelleri.
- Demirkaya, H., Ünal, O., ve Bozan, İ. (2021). Ebeveynlerinin Bakış Açısından Üstün Yetenekli Çocuklar. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1671-1687.
- Dereli, A. B. (2023). MAXQDA: Yaratıcı veri analizi üzerine notlar. *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 149-152.
- Dömbekci, H. A., ve Erişen, M. A. (2022). Nitel araştırmalarda görüşme tekniği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2), 141-160.
- Duman, S. N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112.
- Dworkin, J., Connell, J., ve Doty, J. (2013). A literature review of parents’ online behavior. *Cyberpsychology*, 7(2), 1-10.
- Ebeveynlerinin Dijital Ebeveynlik Özyeterliklerinin İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 49-59.
- Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(2), 253-273.
- Ekiz, D. (2020). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Yaklaşım, yöntem ve teknikler*. Anı Yayıncılık.
- Erdem, A. R., ve Şimşek, N. (2009). İlköğretim okulu yöneticilerinin eğitim öğretime katkı sağlamada öğrenci velilerini okula çekme başarısı. *İlköğretim Online*, 8(2), 357-378
- Özel, E., ve Zelyurt, H. (2016). Anne baba eğitiminin aile çocuk ilişkilerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, (36).
- Ergüney, M. (2015). Uzaktan eğitimin geleceği: MOOC (massive open online course). *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 15-22.
- Erkan, S. (2020). Aile ve aile eğitimi ile ilgili temel kavramlar. Z. F. Temel (Ed.), *Aile eğitimi ve erken çocukluk eğitiminde aile katılım çalışmaları* içinde (s. 1-34). Anı Yayıncılık.
- Ersoy, E., Ogurlu, U., ve Aydın, H. (2019). Gifted students’ and their parents’ perceptions of decision-making processes: A Turkish case. *Interchange*, 50(3), 403-421.
- Etkileşim ve uzaktan fen eğitimi. *Açıköğretimle*, 30, 79-107.

Fidalgo, P., Thormann, J., Kulyk, O., ve Lencastre, J. A. (2020). Students' perceptions on distance education: A multinational study. *International journal of educational Technology in Higher Education*, 17(1), 1-18.

Filiozat, I. (2016). Çocuğun Duygusal Dünyası. Pegasus.

Gallagher, J. J. (2008). Psychology, psychologists, and gifted students. *Handbook of giftedness in children: Psychoeducational theory, research, and best practices*, 1-11.

Geliştirmeye Yönelik Psiko-eğitim Programının Etkisinin İncelenmesi. *Turkish Journal of Giftedness ve Education*, 9(1).

Gifted And Talented: The Evolution Of Terminologies. *Osmangazi Journal Of Educational Research*, 8(2), 247-266.

Giossos, Y., Koutsouba, M., Lionarakis, A., ve Skavantzios, K. (2009). Reconsidering Moore's Transactional Distance Theory. *European Journal of Open, Distance and E-Learning*.

Gonzalez, A. R. (2002). Parental involvement: Its contribution to high school students' motivation. *The Clearing House*, 75(3), 132-134.

Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 1-12.

Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile iş birliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209

Gökmen, Ö. F., Duman, İ., ve Horzum, M. B. (2016). Uzaktan eğitimde kuramlar, değişimler ve yeni yönelimler. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 29-51.

Gunawardena, C. N., ve McIsaac, M. S. (2013). Distance education. In *Handbook of research on educational communications and technology* (pp. 361-401). Routledge.

Gülden, Akın. (2014). The term of andragogy and the difference between andragogy and pedagogy. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 47(1), 279-300.

Güler, A., Halıcıoğlu, M. B., ve Taşgın, A. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma: teorik çerçeve-pratik öneriler-7 farklı nitel araştırma yaklaşımı-kalite ve etik hususlar. Seçkin

Güllühalı, E. I., Gamze, İ. N. C. İ., BALTACI, R., & Melekoğlu, M. (2021). From Past to Present Gifted and Talented: The Evolution of Terminologies. *Osmangazi Journal of Educational Research*, 8(2), 247-266

Güllühalı, E. I., Gamze, İnci., Baltacı, R., ve Melekoğlu, M. (2021). From Past To Present

Güneş, A. (2018). Türkiye’de bilim sanat merkezleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5(6), 185-193.

Gür, Ç. (2017). Eğitimsel ve sosyal-duygusal bakış açılarıyla üstün yetenekli çocuklar. *Ankara: Anı Yayıncılık*.

Gürten, E. (2021). Üstün yetenekli çocuklar ve eğitim uygulamaları. (2. Baskı). *Pegem Akademi*.

Hamutoğlu, N. B., Gültekin, G. S., ve Savaşçı, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri: Açıköğretim uygulamaları. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(1), 19-28.

Horzum, M. B. (2011). Transaksiyonel uzaklık algısı ölçeğinin geliştirilmesi ve karma öğrenme öğrencilerinin transaksiyonel uzaklık algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(3), 1571-1587.

Işık, E., ve Metin, E. N. (2020). Üstün Yeteneğin Güçlükleriyle Baş Etmede Aileye Düşen Sorumluluklar. *Çocuk ve Medeniyet Dergisi*, 5(10).

İşman, A. (2008). Uzaktan eğitim. *Pegem Akademi*.

Jolly, J. L., ve Matthews, M. S. (2012). A critique of the literature on parenting gifted learners. *Journal for the Education of the Gifted*, 35(3), 259-290.

Kaçan, A. ve Gelen, İ. (2020). Türkiye’deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası eğitim bilim ve teknoloji dergisi*, 6(1), 1-21.

Kahraman, S. ve Tanrıku, T. (2019). Ebeveynin Üstün Yetenekli Çocuğuyla İletişimini Geliştirmeye Yönelik Psiko-eğitim Programının Etkisinin İncelenmesi. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, 9(1).

Kalfa, E., ve Alkar, Ö. Y. (2019). Üstün yetenekli çocuk ve ergenlerde mükemmeliyetçilik, ruminasyon ve depresyon ilişkisi: Derleme Çalışması. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 6(1),1-13.)

Karaduman, G. B. (2010). Üstün yetenekli öğrenciler için uygulanan farklılaştırılmış matematik eğitim programları. *HAYEF Journal of Education*, 7(1), 1-12.)

Karakaş, G., Kıcıman, A. H., Yılmaz, R., Karaoğlu Yılmaz, F. G. (2023). Özel Yetenekli Öğrencilerin Ebeveynlerinin Dijital Ebeveynlik Özyeterliklerinin İncelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 49-59.

Karakuş, F. (2010). Üstün yetenekli çocukların anne babalarının karşılaştıkları güçlükler. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(1), 127-144.

Karakuş, F. (2014). Üstün yetenekli çocukları olan anne babaların çocuklarının eğitime yönelik algıları. *Ondokuz Mayıs University Journal of Education Faculty*, 33(1), 289-304.

Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi temelli sosyal hizmet araştırmaları dergisi*, 1(1), 62-80.

Keegan, D. (2013). *Foundations of distance education*. Routledge.

Keegan, D. (Ed.). (2005). *Theoretical principles of distance education*. Routledge

Kırık, A. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94.

Knowles, M. S. (1970). *The Modern Practice of Adult Education; Andragogy versus Pedagogy*.

Knowles, M. S. (1980). From pedagogy to andragogy. *Religious Education*.

Knowles, M. S., Holton, E., ve Swanson, R. (2005). *The adult learner: the definitive classic in adult education and human resource development* (6th). Burlington, MA: Elsevier.

Knowless, M. (1977). *The Modern Practice of Adult Education: Andragogy vs. Pedagogy*. New York : NY: Association Press.

Koç, ES (2021). Nasıl Bir Uzaktan Eğitim? 1 Yıl Sonunda Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Uluslararası Anadolu Akademik Çevrimiçi Dergi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 13-26.

Köktürk, GV, Üstüner, H., Yılmaz, A., Özdemir, İ. (2021). Özel Yetenekliler ve Toplumsalın İnşası. *Türk Akademik Araştırma Dergisi*, 6(3), 827-862.

Küçükoba, E. (2022). Dijitalleşen Dünyada Üstün Yetenekli Çocuklar: Dijital Ebeveyn (Lik) ve Dijital Çocuk (Luk). *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 9(3), 431-446.

Latchem, C. (2019). Independent study, transactional distance, guided conversation and adult learning. *Open and distance education theory revisited: Implications for the digital era*, 11-19.

Leana-Taşçılar, M. Z. L. T., Özyaprak, M., ve Yılmaz, O. (2016). Türkiye'deki üstün yetenekli çocukların ebeveynleri için çevrimiçi bir eğitim programı. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 16(65), 147-164.

Levent, Faruk., ve Bakioğlu, A. (2013). Üstün yeteneklilerin eğitiminde Türkiye için öneriler. *Üstün yetenekliler eğitimi ve araştırmaları dergisi (uyad)*, 1(1), 31-44.

Mahmut, Özer. (2021). Türkiye’de Özel Yeteneklilere Yetenek Geliştirme Desteğinde Bilim ve Sanat Merkezleri: Mevcut Durum ve İyileştirme Alanları. *OPUS International Journal of Society Researches*, 17(33), 727-749.

Maxwell, J. A. (2012). *Qualitative research design: An interactive approach*. Sage publications.

May, K. M. (2000). Gifted children and their families. *The family journal*, 8(1), 58-60

MEB. (2014). Özel Yetenekli Çocuklar Aile Kılavuzu, 5 Mart 2024 tarihinde orgm.meb.gov.tr adresinden erişildi.

MEB.(2023).<http://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955> (07.07.2023 tarihinde erişilmiştir).

MEB(2023).<https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-yetenekliler-alaninin-kuramsal-temelleri/icerik/1937> (22.04.2023 Tarihinde ziyaret edildi).

MEB(2023)<https://orgm.meb.gov.tr/www/bilsemelerde-uygulanan-egitim-ve-programlar/icerik/1935>(09.09.2023 tarihinde erişildi)

Miller,G.,Benke,M.,Chaloux,B.,Ragan,L.C.Schroeder,R.,Smutz,W.,ve Swan,K.(2013).*Leading the e-learning transformation of higher education:Meeting the challenges of technology and distance education*. Stylus Publishing,LLC.

Moore, M. G. (1991). Distance education theory.

Moore, M. G., ve Kearsley, G. (1996). Distance education: A systems view. Boston, MA: Wadsworth Publishing.

Moore, M. G., ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning*. Cengage Learning.

Moore, M.G. (1980). Independent study. In R. Boyd ve J. Apps (Eds.), *Redefining the discipline of adult education* (pp. 16–31). San Francisco: Jossey-Bass

Mönks, F. J., ve Katzko, M. W. (2005). Giftedness and gifted education. *Conceptions of giftedness*, 2, 187-200.

Nazlı, K., Niyazi, Özer ve Şad, S. N. (2022). Veli toplantılarının süreç ve sonuçlarına ilişkin bir olgubilim çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 703-728.

Negash, S., Whitman, M., Woszczynski, A., Hoganson, K., ve Mattord, H. (Eds.). (2008). *Handbook of distance learning for real-time and asynchronous information technology education*. IGI Global.

Özer, N., ve Kır, Ş. (2018). Halk eğitim merkezinde görev yapan öğretmenlerin yetişkin eğitiminde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri. *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, 4(4), 69-86.

Nisa, Kaya (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.

Nisa, Kaya. (2013). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ve BİLSEM'ler. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 115-122.

Novianti, R., ve Garzia, M. (2020). Parental engagement in children's online learning during covid-19 pandemic. *Journal of Teaching and Learning in Elementary Education*, 3(2), 117-131.

Olszewski-Kubilius, P., Lee, S. Y., ve Thomson, D. (2014). Family environment and social development in gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 58(3), 199-216.

Oya, R. (2005). Yabancı ülkelerde üstün yeteneklilere yönelik eğitim uygulamaları. *Eğitim Bülteni Dergisi*, 11, 1-4.

Özbay, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de uzaktan eğitimin güncel durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.

Özbay, Y. (2013). Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını. PDF kitap.

Özbay, Y. (2013). Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri. Ankara: TC Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını. PDF kitap.

Özden, M. Y., ve Durdu, L. (2016). Eğitimde üretim tabanlı çalışmalar için nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.

Özel Yetenek ve Bileşenler. (2021). Özel eğitim ve rehberlik hizmetleri genel müdürlüğü.

Özen, E., ve Düzenli, H. (2023). Öğrenenlerin çevrimiçi uzaktan eğitim ortamlarında topluluk hissi geliştirme düzeylerinin farklı değişkenler bağlamında incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 316-336.

Özenç, E. G., ve Özenç, M. (2013). Türkiye'de üstün yetenekli öğrencilerle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin çok boyutlu olarak incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171(171), 13-28.).

Öztabak, M. Ü. (2018). Özel/Üstün Yetenekli Çocukların Ailelerine Yönelik Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 9(17), 79-106.

Pak, M. D., Ve Özden, S. A. (2018). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitim Hakkı. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-24.

Papadopoulos, D. (2021). Parenting the exceptional social-emotional needs of gifted and talented children: What do we know?. *Children*, 8(11), 953.

Reis, S. M., ve McCoach, D. B. (2000). The underachievement of gifted students: What do we know and where do we go? *Gifted child quarterly*, 44(3), 152-170.)

Renzulli, J. S. (2021). The Three-Ring Conception of Giftedness: A Developmental Model for Promoting Creative Productivity 4. In *Reflections on gifted education* (pp. 55-90). Routledge.

Rıdvan, Bal. (2020). Türkiye’de ilk fen lisesinin açılış süreci, bilimsel gelişmeler ve değerlendirmeler. *Kesit Akademi Dergisi*, 6(25), 481-496.

Saba, F. (2003). Distance Education Theory, Methodology, and Epistemology: Pragmatic Paradigm. *Handbook of distance education*.

Sak, U. (2011). Üstün yetenekliler eğitim programları modeli (ÜYEP) ve sosyal geçerliği. *Eğitim ve Bilim*, 36(161).

Sak, U. (2016). Yaratıcılık gelişimi ve eğitimi. *Ankara: Vize Yayıncılık*.

Sak, U., Ayaş, B., Sezerel, B. B., Öpengin, E., Özdemir, N. N., ve Demirel-Gürbüz, Ş. (2015). Türkiye’de üstün yeteneklilerin eğitiminin eleştirel bir değerlendirmesi.

Sak, U., Ayaş, B., Sezerel, B. B., Öpengin, E., Özdemir, N. N., ve Demirel-Gürbüz,

Sayı, A. K. (2022). *Üstün yetenekli çocuğun yaşam üçgeni*. Anı Yayıncılık.

Seaman, J. E., Allen, I. E., ve Seaman, J. (2018). Grade increase: Tracking distance education in the United States. *Babson Survey Research Group*.

Senemoğlu, N. (2013). Gelişim, öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya. Ankara: Yargı Yayın

Simonson, M., Zvacek, S. M., ve Smaldino, S. (2019). Teaching and learning at a distance: Foundations of distance education 7th edition.

Sternberg, R. J. (2003). *Wisdom, intelligence, and creativity synthesized*. Cambridge University Press.

Suarez, A., Rodrigo, M. J., & Muneton, M. (2016). Parental activities seeking online parenting support: Is there a digital skill divide?. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 54, 36.

Suskind, D. (2019). Otuz Milyon Kelime (6th ed.). Buzdağı. (Original work published 2017)

Şahin, Ç. ve Karakuş, G. (2019). Katılımcıları seçme: evren ve örneklem. G. Ocak (Ed.), *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (s. 180-214). Pegem Akademi.

Oruç, Ş., Ateş, H. ve Çağır, S. Türk Eğitim Sisteminde Geçmişten Günümüze Üstün Yetenekliler için Yapılan Uygulamalar. *Uluslararası Ders Kitapları ve Eğitim Materyalleri Dergisi*, 2(2), 253-273.

Şahin, Oruç. ve Çağır, S. (2020). Üstün yetenekli çocukların eğitimsel beklentileri. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 5(2), 302-319.)

TDK. (2023). Türk Dil Kurumu Sözlükleri <https://sozluk.gov.tr/>

Tortop, H. S. (2012). Olağanüstü üstün yetenekli öğrencilerin eğitim sürecinde radikal hızlandırma ve Türkiye'nin durumu. *Yükseköğretim ve bilim dergisi*, (2), 106-113.

Tuttle Jr, F. B. (1988). *Characteristics and identification of gifted and talented students*. NEA professional Library, PO Box 509, West Haven, CT 06516.

Tümekaya, S. (2017). Velilerin Okulda Eğitime Katılım Türlerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 83-98.

Türkman, B. (2020). The evolution of the term of giftedness & theories to explain gifted characteristics. *Journal of Gifted Education and Creativity*, 7(1), 17-24.

Webb, J. T., Gore, J. L., Amend, E. R., DeVries, A. R., ve Kim, M. (2008). A parent's guide to gifted children. *Gifted and Talented International*, 23(1), 155-158.

Worrell, F. C., Subotnik, R. F., Olszewski-Kubilius, P., ve Dixon, D. D. (2019). Gifted students. *Annual review of psychology*, 70, 551-576.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (12. baskı). Seçkin.

Yıldız, S., Altay, N., ve Toruner, E. K. (2017). Health, care and family problems in gifted children: A literature review. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 5(3), 15-24.

Yıldız, S., ve Altay, N. (2021). The parenting attitudes and effects on their gifted children: a literature review. *Journal for the Education of Gifted Young Scientists*, 9(2), 123-132.

Yin, R. K. (2017). *Durum çalışması araştırması uygulamaları*. Nobel Akademik Yayıncılık.

Yoo, J. E., ve Moon, S. M. (2006). Counseling needs of gifted students: An analysis of intake forms at a university-based counseling center. *Gifted Child Quarterly*, 50(1), 52-61.

Yönergesi, M. B. (2007). Millî Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.

Yüzer, T. V. (2013). Uzaktan öğrenmede etkileşimlilik: ortaya çıkışı, kullanılan teknolojiler ve bilgi akışı. *Ankara: Kültür Ajans Yayınları*.

Yüzer, T. V., ve Kılınç, H. (2015). Açık Öğrenme Sistemlerinde Dijital Öykülemekten Faydalanmak.

Zat, U., ve Erdik, E. (2018) Üstün Potansiyelli Çocuk Sahibi Ailelerin Eğitim İhtiyaçları: İzmir Sıdika Akdemir Bilsem Örneği

Zawacki-Richter, O., ve Jung, I. (Eds.). (2023). *Handbook of open, distance and digital education*. Springer.

Zhao, Y., Lei, J., Lai, B. Y. C., ve Tan, H. S. (2005). What makes the difference? A practical analysis of research on the effectiveness of distance education. *Teachers College Record*, 107(8), 1836-1884.

http-1: <https://tevitok.k12.tr/kurumsal-tarihce> (Erişim tarihi:10.09.2023).

http-2:https://beyazitfordotosanilkokulu.meb.k12.tr/icerikler/okulumuzun-tarihcesi_10481822.html (Erişim tarihi:11.09.2023.)

http-3: <https://www.anadolu.edu.tr/arastirma/merkezler/ustun-yetenekliler-egitimi-uygulama-ve-arastirma-merkezi> (Erişim tarihi:11.09.2023).

http-4: <https://uyep.anadolu.edu.tr/basvuru> (Erişim tarihi:10.09.2023).

http-5:<http://orgm.meb.gov.tr/www/bilim-ve-sanat-merkezleri-nedir/icerik/1955> (Erişim tarihi:22.04.2024).

EKLER

EK 1: Etik Kurul İzin Belgesi

Evrak Kayıt Tarihi: 07.03.2024 Protokol No: 708725

Tarih: 17.04.2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Sosyal Bilimler
BAŞLIK:	Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğretim Yoluyla Bilgilendirilmesi
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Prof. Dr. Tefik Volkan YÜZER
TEZ YAZARI:	Murat İLHAN
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
Prof. Dr. Saim ÖNCE (Başkan-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	
Prof. Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (Başkan Yardımcısı-İkt. ve İdari Bil. Fak.)	Prof. Dr. Fatime GÜNEŞ (Edebiyat Fak.)
Prof. Dr. Yıldız UZUNER (Eğitim Fak.)	Prof. Dr. Erkan YUKSEL (İletişim Bil. Fak.)
Prof. Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	Prof. Dr. Kamil ÇEKEROL (Açıköğretim Fak.)

EK 2: MEB Araştırma İzni

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-99332089-605.01-102952285
Konu : Araştırma İzni
(Murat İLHAN)

23/05/2024

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Genel Sekreterlik)

İlgi : 30/04/2024 tarih ve E-63784619-605-727439 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans öğrencisi Murat İLHAN'ın "*Özel Yetenekli Öğrenci Velilerinin Açık ve Uzaktan Öğretim Yoluyla Bilgilendirilmesi*" konulu çalışmasını İlimiz uygulama talebi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa ve yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, gönüllülük esasına göre, anket çalışmasının İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve Okul Müdürlüklerinin denetimi, gözetimi ve sorumluluğunda yapmasının uygun görüldüğüne ilişkin, 20/05/2024 tarih ve E-99332089-605.01-102681170 sayılı Valilik Onayı ekte gönderilmiştir.

Gereğini rica ederim.

İsmail GÜLTEKİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

EK 3: Araştırma Gönüllü Katılım Formu

ARAŞTIRMA GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Bu çalışma Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Murat İLHAN tarafından Prof. Dr. Tefik Volkan YÜZER danışmanlığında yürütülmektedir. Bu çalışma "Özel yetenekli öğrenci velilerinin "andragoji" ve "transaksiyonel" uzaklık kavramları doğrultusunda bilgilendirilmesi nasıl yapılmalıdır?" sorusuna cevap aramaktadır. Yapılacak olan çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır. Özel yetenekli öğrencilerin bulunduğu Türkiye çapındaki Bilim ve Sanat Merkezlerindeki gönüllü velilere açık uçlu sorular yöneltilenektir. Sonuç olarak elde edilen veriler güncel kaynaklara da dayanarak yorumlanacaktır. Elde edilecek bulguların özel yetenekli öğrenci velilerine , çocuklarına ulaşmada yardımcı olması beklenmektedir.

Bu çalışmaya katılımınız gönüllülük esasına dayanmaktadır.

- Çalışmanın amacı doğrultusunda, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması odaklı görüşme yoluyla sizden veriler toplanacaktır.
- Gerçekleştirilecek görüşmede araştırma verilerinin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak, veri kaybını önlemek amacıyla ses kaydının tutulması planlanmaktadır. Sizinle gerçekleştirilen görüşmede tutulacak ses kaydı, bilimsel araştırma dışında herhangi bir amaçla kullanılmayacaktır.
- İsmınızı yazmak ya da kimliğinizi açığa çıkaracak bir bilgi vermek zorunda değilsiniz/araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır.
- Araştırma kapsamında toplanan veriler, sadece bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak, araştırmanın amacı dışında ya da bir başka araştırmada kullanılmayacak ve gerekmesi halinde, sizin (yazılı) izniniz olmadan başkalarıyla paylaşılmayacaktır.
- İstemeniz halinde sizden toplanan verileri inceleme hakkınız bulunmaktadır.
- Sizden toplanan veriler korunacak ve araştırma bitiminde arşivlenecek veya imha edilecektir.
- Veri toplama sürecinde/süreçlerinde size rahatsızlık verebilecek herhangi bir soru/talep olmayacaktır. Yine de katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Gönüllü katılım formunu okumak ve değerlendirmek üzere ayırdığınız zaman için teşekkür ederim.

Araştırmacı Adı ve Soyadı: Murat İLHAN

Adres :
İş Tel :
Cep Tel :

Bu çalışmaya tamamen kendi rızamla, istediğim takdirde çalışmadan ayrılabilceğimi bilerek verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlarla kullanılmasını kabul ediyorum.

(Lütfen bu formu doldurup imzaladıktan sonra veri toplayan kişiye veriniz.)

Katılımcı Ad ve Soyadı:

İmza:

Tarih: